

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

Burhan Sönmez

Labirent

iletişim

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantey.org>

BURHAN SÖNMEZ • Labirent

BURHAN SÖNMEZ Haymana'da doğdu (1965). İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi'ni bitirdi. Uzun yıllar Britanya'da kaldı. *Kuzey* (2009), *Masumlar* (2011), *İstanbul İstanbul* (2015) romanlarını izleyen *Labirent*, Burhan Sönmez'in dördüncü romanıdır. *Masumlar*, 2011 Sedat Simavi Edebiyat Ödülü'nü ve İzmir St. Joseph En İyi Roman Ödülü'nü aldı. *Bir Dersim Hikâyesi* (Metis, 2012), *Bana Adını Söyle* (YKY, 2014) ve *Gezi* (Almanya, Binooki, 2014) öykü derlemelerine katılan Sönmez, BUYAZ'ın verdiği 2015 Öykü Onur Ödülü'nün sahibi oldu. Şair William Blake'in *Cennet ile Cehennemin Evliliği* kitabını Türkçeye çevirdi (Ayrıntı, 2016). Romanları otuz sekiz ülkede yayımlandı. ABD'de Vaclav Havel Ödülü'ne (2017), Britanya'da EBRD Edebiyat Ödülü'ne (2018) değer görüldü.

www.burhansonmez.com

İletişim Yayınları 2672 • Çağdaş Türkçe Edebiyat 460

ISBN-13: 978-975-05-2474-5

© 2018 İletişim Yayıncılık A. Ş. (1. Basım)

1. BASKI 2018, İstanbul

EDITÖR Levent Cantek

KAPAK Suat Aysu

KAPAK FOTOĞRAFI Natalia Y., Unsplash

UYGULAMA Hüsnü Abbas

DÜZELTİ Güneş Akkor

BASKI Sena Ofset • SERTİFİKA NO. 12064

Litros Yolu, 2. Matbaacılar Sitesi, B Blok, 6. Kat, No: 4NB 7-9-11

Topkapı, 34010, İstanbul, Tel: 212.613 38 46

CILT Güven Mücellit • SERTİFİKA NO. 11935

Mahmutbey Mahallesi, Devekaldırımı Caddesi, Gelincik Sokak,

Güven İş Merkezi, No: 6, Bağcılar, İstanbul, Tel: 212.445 00 04

İletişim Yayınları • SERTİFİKA NO. 10721

Binbirdirek Meydanı Sokak, İletişim Han 3, Fatih 34122 İstanbul

Tel: 212.516 22 60-61-62 • Faks: 212.516 12 58

e-mail: iletisim@iletisim.com.tr Webi: www.iletisim.com.tr

BURHAN SÖNMEZ

Labirent

*“İki aynayı birbirine tutun,
olur size bir labirent.”*

– J.L. BORGES, *Yedi Gece*

“İnsan sözü keşfetmez, söz gelip onu bulur.”

– J.L. BORGES’in cenazesinde
Papaz Montmollin’in konuşması

İÇİNDEKİLER

Boğaz Köprüsü'nden Aşağı Doğru	9
Kendi Ağından Uzaklaşmayan Örümcek Gibi.....	23
Eve Hep Aynı Yoldan Gidilmez.....	39
Duvarı Tuğlalarla, Çatısı Hayallerle Örülü	57
Gece Sokağında Averagesin Bir Başına	75
O Sözcüğü Bulmadan Önce	93
Bir Çarkı Değiştirmeyi Denesem	109

Boğaz Köprüsü'nden Aşağı Doğru

- 1 -

Saat çalışıyor. Bir yük gemisinin yorgun tayfalarını çağıran yemek ziline benziyor saatin sesi. Yük gemilerini kim anımsar ki? Ses yan daireden, belki de bir rüyadan geliyor. Yan dairede uyuyan birinin rüyasından. Açık balkon kapısından içeri rüzgâr doluyor. Tül perde havalanıyor. Hangi mevsimse bu, sabah serinliği tazelik veriyor. Tül perdenin eteği yatağa doğru savrulurken saatin sesi de yükseliyor. Boratin, gözleri kapalı, uzanıp saati durdurmaya çalışıyor. Eli komodinin üzerinde dolanıyor. Duruyor. Bekleyip bir daha deniyor. Saati bulamayınca gözlerini açıyor. Dışarıda tan vakti. Odadaki eşyalar belli belirsiz, karaltı halinde. Burası neresi? Hastane odasına benzemiyor. Battaniye, balkon ve pencere farklı. Evet, burası hastane değil. Sanırım eve geldim. Pencereden gökyüzü görünüyor. Komodinin öbür ucunda ilaç şişeleri duruyor. İlaçlar uyumaya yarasa da baş ağrısını dindirmeye yetmiyor. Gözleri yeniden kapanıyor. Eli yastığın üzerine düşüyor. Balkonun yakınında bir ağacın yaprakları hışırdarken, çıplak kollarını serinlik sarıyor.

Boratin gün aydınlandıktan, rüzgâr dindikten sonra uyanıyor. Tül perde sakın. Dışarıda uzak semtlerden buraya kadar birike çoğala gelen bir uğultu. Etrafa bakınıyor, daha önce de burada uyandıysa bunu anlamaya çalışıyor. Oda geniş. Duvarların fildişi rengi sade, ama karşıdaki elbise dolabının akça ağaç kaplaması fazla açık. Koyu bir ton daha iyi olurdu. Bu dolabı kim seçti, ben mi? Boratin kendi zevkinden şüphe ediyor. Dün akşam onu getirdiklerinde tanımadığı bu evin belki sabah uyandığında bazı anılar sunacağını ummuştu. Balkon kapısı, dolap ve komodinin ilk kez geldiği bir otel odasını andırıyor. Sadece ilaç şişelerini biliyor. Doğrulup yatağın kenarına oturuyor. Göğsündeki ağrıyla geriliyor. Atletini sıyrıp kaburgalarına göz atıyor. Daha iyi görmek için aynanın önüne gidiyor. Sağ taraftaki kaburgalarından biri kırık. Eliyle dokunuyor. Teninin altındaki yanmayı hissediyor. Şanslıymış, öyle dediler. Tek bir kırık. Bedeninde başka hasar yok; bellek kaybını bedeninden saymıyorlar. Gözlerini kaldırıp yüzüne bakıyor. Bir hafta önce tanıştığı yüzüne. O kadar yeni. Merhaba yabancı, diyor. Aynadaki yüz, dudak hareketlerinden belli, aynı sözlerle karşılık veriyor. Dün akşamki gibi. Dün eve geldiğinde ortalık sessizdi. Bir müzeyi dolaşır gibi odaları yavaş adımlarla dolaştı, bibloların ve gitarların arasından sakınarak geçti. Hastane torbasından ilaçlarını aldı. İki bardak su içti. Aynada yüzüne baktı. Gömleğini, pantolonunu, çoraplarını çıkardı. Yatağa uzandı, gözlerini yumarak hareketsiz bekledi. Soluk alıp verişlerini saydı. Sayı saymayı unutmamıştı. Kırk bir, kırk iki, kırk üç. Sonra gitti.

Hastanede ona sakın olmasını söylemişlerdi. Belleğinizi yitirmişsiniz, korkmayın, zamanla düzeleceksiniz, demişlerdi. Önce kaburgasıyla ilgilenmişler, sonra kırık kaburgasından ve boş belleğinden bütün bir insan yaratmaya çalışan bu adamın başından neler geçtiğini merak etmişlerdi.

Tuhaf, demişti doktoruna, siz benden daha çok merak ediyorsunuz beni. İşim bu, diye karşılık vermişti doktor. Belleği yitirmek ürkütücü görünebilir Boratin Bey, ama sizin durumunuz nispeten iyi. En azından cüzdanınızdan çıkan kartlardan kimliğinizi ve adresinizi biliyoruz. Siz anımsamasanız da bunlar sizin parçanız, tıpkı sırtınıza nerede ve neden yaptırdığınızı bilmediğiniz dövme gibi. Şimdilik anlam veremediğiniz, zamanla bütünleşeceğiniz şeylere sahipsiniz. Gerideki hikâyeniz ne olursa olsun belki bu dünyanın size ağır gelen bir yanından kurtulmak istediniz. Buna cüret ettiniz, hatta başardınız da. Amacınıza ummadığınız bir yolla eriştiniz. Boğaz Köprüsü'nden aşağı doğru... Bundan sonra yolunuzu daha iyi çizeceksiniz. Doktor Hanım, siz bütün hastalarınıza ilaçların yanı sıra böyle umutlar da mı veriyorsunuz? O zaman şunu açıklayın: Kendimle ilgili tek kelime barındırmayan aklım bunun dışındaki bilgilerle dolu. Antik Çağ filozoflarının adlarını, futbol takımlarının renklerini, Ay'a çıkan ilk astronotun sözlerini biliyorum. Dağarcığımda kendime dair bir iz göremiyor, adımları bile anımsamıyorum. O adı siz söylediniz, ben de kabullendim.

Aynadaki yüzümde rahatlatan bir işaret, yön gösteren bir ifade arıyorum. Kulağımı aynadaki yüze, onun ağzının olduğu yere dayıyorum. Pürüzsüz. Serin. Çağlar önce buraya sıkışmış bir dalganın uğultusunu işitiyorum. Karanlık arzular. Bir mahzenin nemli kokusu. Eskiden içinde yaşadığım ama şimdi dışına düştüğüm zamana yaklaşıyorum. Bu sefer belleğime farklı bir merdivenden inmeyi deneyecek ve geçmişin mahzenindeki mavi feneri yakacakken, bir zil sesiyle irkiliyorum. İçeriden mi geliyor ses, dışarıdan mı? Bütün gece çalan saatin ziline benziyor. Sesi izleyip koridora çıkıyorum. Kasvetli bir tablonun yanından geçiyorum. Salonun öbür ucunda kırmızı-siyah renkli bir telefon görüyorum. Durup ne yapmam gerektiğini düşünüyorum. Ben bir kara-

ra varamadan telefon susuyor. Eski tip bir ahizesi var, tuşları basmalı değil çevirmeli. Yaşlıların seveceği türden altın işlemelerle süslü. Telefon yeniden çalmaya başlıyor. Bu sefer daha kararlı. Açsam, yabancı bir ses, nasıl olduğumu soracak. Kendisini tanıtmaya gerek duymayacak. Onu tanıdığımı sanacak. Sessiz kaldığımda sorusunu yineleyecek. Bir anlık tereddüdün ardından benim yerime de konuşmaya başlayacak. Yapmamız gereken işlerden söz edecek. Bir toplantı ya da yemeği anımsatacak. Hayatın talihsizliklerinden dem vuracak. Biraz şefkat gösterdikten sonra bana kederli ses tonuyla sitem etmeye başlayacak. Dünyanın bütün kötülüklerini sayarak her kötülükte bir kurbanın adını anacak ve telefonu kapatmama fırsat vermeden kurbanların lanetini benim boynuma asacak. Ben sustukça konudan konuya geçecek. Sıra ona yaptığım iyiliklere gelince sesi yavaşlayacak, bu dünyanın nimetlerinden benim sayemde yararlandığını ama benim neden bu hale düştüğümü anlamadığını söyleyecek. Ben bunu fırsat bilip söze gireceğim. Neden bu hale düştüğümü ben de anlamıyorum, diyeceğim. Bana iyilik etmesini, hakkımda bildiği sırlar varsa hemen anlatmasını isteyeceğim. Belleğimi yitirdiğime göre bunca yıllık hayatımı da yitirdim, sıfır noktasındayım. Geçmişimi elinde tutan muhafızmış gibi ondan merhamet dileyebileceğim. En iyi sözcükleri seçeceğim. Telefonun öbür ucundaki sese, aklımın bir köşesinde sıkışıp kalmış bir hikâyeden söz edeceğim. Geçmiş ne kadar uzaksa gelecek de o kadar uzak. Yıldız yollarını tanımıyorum. Bir çığın hızla yaklaştığını seziyorum, trafik seslerine karışarak, kulelerin ve gökdelenlerin ardından evrile devrile gelen bir çığın. Kalbim bana acele etmem gerektiğini söylüyor. Gidip perdeyi çekiyorum. Hiçbir yerinden ışık sızmasın diye perdeyi sıkı sıkı kapatıyorum. Telefonun sesi kesiliyor.

Kanepeye oturup telefonun yeniden çalmasını bekliyorum. Şöminenin rafında, renk renk mumların arasında duran bir bibloyu fark ediyorum. Mermer biblodaki anne ile oğlu tanıyorum. Meryem, oğlu İsa'yı dizine yatırmış, onun cansız yüzüne bakıyor. Mermerin kıvrımları Meryem'in alnından burnuna, oradan dudaklarına su gibi akıyor. İsa'nın üstü çıplak, göğsünün sağ tarafındaki kaburgalar tek tek sayılabiliyor. Meryem bir eliyle oğlunu tutarken diğer elini kaldırmış yardım ister gibi boşluğa uzatıyor. Onları anımsasam da zamanını tam çıkaramıyorum. Kaç yıl oldu? Birkaç yıl mı geçti acılarının üzerinden, birkaç bin yıl mı?

Sokağı seyyar satıcılar, şamatacı çocuklar ve yüksek sesle arabesk dinleyen taksiciler doldururken, neden bana ait olduğunu bilmediğim bu evde her şeye rağmen kendimi güvende hissediyorum. İnsan başka insanlara değil önce eşyalara alışmalı, onların arasında bir yer edinmeli. Gerisi, soru sormak, sesleri dinlemek, odaları dolaşmak ve sorulara yanıt beklemektir. Ne kadar beklemem gerektiğini bilmiyorum. Ya hiç yanıt gelmezse? Şöminenin yanında odunlar dizili. Ahşap dolap, içki şişeleriyle dolu. Gitarlar, plaklar, seh-palar, avizeler, halılar, masa ve sandalyeler salonu kaplamış, bugüne değin yerlerinden hiç kıpırdamamış gibi duruyorlar. Başımın üstündeki avizenin kristal camları, salkım saçak çoğalıp bütün tavanı kaplıyor. Avizenin bir yanından öte yanını görmek mümkün değil. Kat kat kristallerin içinde kalabalık yılanlar bile yuva yapıp orada bir ömür geçirebilir. Gece yarısında kent uyuduğunda (kent uyur mu?) yılanlar avizeden çıkıp tavana yayılır, ölümsüz sıvılarıyla duvarlarda dolaşır, perdelerin ardına süzülüp tıslaşır, zehirlerini birbirlerine akıtarak sarıla dolana sevişir, sonra güneşin ilk ışığında kanları sakinlemiş ve derileri parlamış halde yuvalarına geri

dönerler. Her evin gizli sahipleri varsa, bu evinki yılanlardır, lanet de uğur da onlardan gelir.

Bu tuhaf hayale daha önce de kapılıp kapılmadığımı merak ediyorum. Mobilyalara tek tek bakıp bu evde bana yol gösterecek bir pusula ararken fark ediyorum; her şey yaşlı burada. Masa ve sandalyeler soyu tükenmiş ağaçlarla, yerdeki halılar göçebe çadırlarla yaşıt. Bir yıl ile bin yılı şaşırsam da, bu hayatın ölüme ait olduğunun farkındayım. Bildiklerimden değil bilmediklerimden şüphe etmem gerektiğini de anlıyorum. Sokaktaki seslerin bile kendince bir anlamı varken, bu evin bana neden bir anlam sunmadığını soruyorum kendime. Dilsiz duvarların arasında hangimizin unutkanlığa kapıldığını düşünüyorum; ben mi evimi unuttum, yoksa evim mi beni? Dün gecedен beri sır vermeyen, kör dilenci gibi boşlukta kalan ve içine kapanan, hangimiz? Karşımda, metal ayaklıklarda duran üç gitarla aramdaki bağı merak ediyorum. Gitarların yanında bir pikap ve bir plak seti var. Arkadaki duvarda, eski plakların kapakları asılı. Üst sıranın başında Delta Blues. Onun yanında Bessie Smith, Howlin' Wolf, Chicago Blues plakları. Alt sıradaki kapakta "Denizaltı" yazıyor. Neden o sıraya tek başına asıldığını anlamadığım Denizaltı'nın etrafındaki badananın rengi parlıyor. Oradaki parlaklığın güneşten geldiğini fark edince dönüp bakıyorum. Perdenin öbür yanında ince bir açıklık kalmış. Güneş oradan girip yansıyor. Kalkıp perdeyi çekiyor, tümüyle açıyorum. İçeri dolan ışıktan gözlerim kamaşıyor. Salonun ortasına doğru birkaç adım geriliyorum.

Bu evdeki hayatımın bir tekrardan ibaret olduğunu hissediyorum. Sürekli belleğimi yitiriyor, her seferinde gözümü hastanede açıyor, birkaç gün yattıktan sonra eve geliyorum. Aynı baş ağrısıyla uyanıyorum. Zamanı dakika ve saatlere bölmeyi öğreniyorum. Hangi dilde olursa olsun mevsim adlarını seviyorum. Geceleri geç uyuyor ve bir sabah yi-

ne belleğimi yitirmiş halde hastanede uyandığımda evrenin sonsuz döngüsüne kapıldığımı anlıyorum. Boş. Yalnız. Hastaneden sonra şimdi evde de kapıldığım bu düşüncelerle delirmenin sınırına yaklaştığımı düşünüyorum. Soru sorarak, eşyalarda anlamlar arıyorum. Kanepenin kadife örtüsü güzel. Kadifedeki kırmızı renk güzel. Biblodaki Meryem güzel. Güzelin anlamı ne peki? Belleğimi yitirmeseydim bunu bilir miydim?

Elimi kanepenin kumaşında dolaştırıyorum. Parmaklarımı bir makine gibi hareket ettirirken, eklemlerimi izliyorum. İnsani duyulara sahip bir makine. Beyni var ama ara sıra içindeki program başa sarıyor. Sıfır ile bir arasında gidip geliyor. Evren de bu iki sayı arasındaki hareketten ibaret. Bazen zaman adı da verilen bu hareket şimdi parmaklarımın ucunda yeni doğmuş bir hayvan gibi canlanıyor. Bir hayvan ile bir makine aynı bedende buluşmuş, kumaşın tüylerinde ve avizenin kristallerinde izler arıyor. Karşılığı belirsiz sorularla. Sorulara cevap veremiyorum. Koridorun diğer tarafındaki mutfağa doğru yürüyorum. Dün akşam girdiğim mutfağa şimdi yine adım atacakken durup bir an lavabonun ve buzdolabının yerini zihnimde canlandırmaya çalışıyorum. Kendimden emin olduktan sonra başımı içeri uzatıp bakıyorum. Lavabo ile buzdolabını yerli yerinde görünce rahatlıyorum. Zihnimdeki mutfak ile gerçekteki mutfak aynı. Hayat bu kadar basit olabilir. Yeter ki aklım dünyaya veya dünya aklıma oyun oynamasın. Mutfaka güvenle giriyorum. Masadaki sürahiyi alıp bardağı dolduruyorum. Sürahidenden dökülen suyun sesine kulak veriyorum. Bardağı pencereye doğru kaldırıp ışığın altında bakıyorum. Suyu içerken, ışığın bir tadı olup olmadığını düşünüyorum. Dudaklarımda kalan ıslaklığı parmaklarımla alıyorum. O sırada masanın kenarına bıraktığım bardağın kaydığını fark etmiyorum. Bardağın yere düşüp parçalanmasıyla irkiliyor, geriye doğru iki adım

atıyorum. Sırtımı buzdolabına dayıyorum. Parmaklarımı birbirine kenetliyorum. Dolapların kenarına, kapının ağzına saçılan cam parçalarına bakıyorum. Birkaç gündür toparlamaya çalıştığım dünyanın cam gibi dağılıp yeniden tuzla buza döndüğünü hissediyorum. Yan taraftaki tezgâha tutunacakken bu sefer keskin bir zil sesiyle sıçırıyorum. Her şey üstüme üstüme geliyor. Telefonun titrek sesine benzemiyor bu zil. Yan dairede ısrarla çalan bir saat de değil. Yakınımda, kafamın içinde çalıyor.

- 3 -

Aç kapıyı Boratin, ben Bek. Bir yandan dışarıdan gelen ses ile zihnimde beliren yüzü karşılaştırırken, diğer yandan kapının kilidine uzanıyorum. Anahtarı yavaş döndürerek bellegime zaman kazandırmaya çalışıyorum. Kapıyı boşluğa açılacakmış gibi aralıyorum. Loş apartman koridorunda bekleyen adama bakıyorum. Yüzünü biliyorum, beni hastanede iki kez ziyaret eden arkadaşım (arkadaşım mı?) bu. İlk ziyaretinde kaygılı, ikincisinde sakindi. Ses tonu güven veriyordu. İyi misin? Evet. Sabah hastaneye uğradım, çıktığını söylediler, hani hafta başına kadar kalacaktın? Bilmem, dün taburcu olmak istediğimi söyledim, onlar da tamam dediler. Yanında refakatçin olmadan nasıl çıkmaya izin verdiler? Hemen izin vermediler, seni aradılar ama telefonun kapalıydı. Ben de kalabalık bir odada, hastaların iniltileri arasında daha fazla kalmak istemedim. Salona geçip oturuyoruz, ben kanepedeki aynı yere, o şöminenin yanındaki tekli koltuğa. Etrafa göz atıyor. Bu eve ilk kez gelmiş gibi havayı kokladıktan sonra bakışları salonun zeminine kayıyor. Parkeden halıya, halıdan ayağıma varan kan lekelerini benden önce o fark ediyor. Ayağına ne oldu, diyor. Sesindeki sükû-

neti yitiriyor. Demin mutfakta bardak kırıldı, diyorum, sana kapıyı açmaya gelirken yerdeki camlara basmışım. Yerinden kalkıyor. Göz açıp kapayınca kadar mutfağa gidip elinde bez, pamuk ve su dolu bir kapla dönüyor. Önümde çömeliyor. Ayaklarımı sırayla kaldırıp ıslak bezle temizliyor, birinde sorun yok, diğerinin yan tarafından bir cam parçası çıkıyor. Kesik yeri silip üzerine pamuk bastırıyor. Yatak odasından çorap ve terliklerimi getiriyor. Kaburgamdaki ağrıyı bildiğinden, çorapları giymeme yardım ediyor. Kahvaltı yaptın mı, diye soruyor, pijamalı halime bakarak. Geç kalktım, henüz bir şey yemedim, diyorum. Dışarı çıkalım o zaman, biraz hava almış olursun, diyor. Dışarı mı? Dün akşam ambulanstan inince apartmanın bahçesinde durup, ışık pusu altındaki göğe ve balkonlara baktığım dışarıdan söz ediyor. Bir kez gördüğüm, geri kalanını aklımdaki bilgilerle kurmaya çalıştığım dünyada kendimi bir yere koyamıyorum. Rüyada olduğumu söyleseler ona da inanırım. Dün gece rüyamda her şeyin suda yüzercesine dalgalandığını, oraya buraya gidip geldiğini gördüm. Plaklar, resimler, sesler, yüzler, adlar. Hiçbiri sabit durmuyor ve birbirine değmiyor. Hangi zamana ait oldukları belirsiz. Plaklarda resmini gördüğüm şarkıcılar yaşıyor mu, ölü mü? Adını anımsadığım insanlar sağ mı, yoksa çağlar öncesinde mi kaldılar? Bugün evden çıkmasam iyi olur, diyorum, ayağımdaki cam kesiğini bahane ederek. Tamam, ben bakkaldan bir şeyler alıp geyim. Mutfaktaki cam kırıklarını temizledikten ve buzdolabına göz attıktan sonra çıkıyor. Bek dışarıdaki dünyada kendisine ait bir yere sahip olduğundan rahatça çıkabiliyor. Ben aynadaki yüzüme bile yabancı bakıyorum. Boş kâğıda benziyorum. Ne içerim var ne dışarım. Doğum batım belirsiz, güneyim kuzeyim belirsiz. Hangi yana adım atsam boşluğa düşecek gibiyim. Günlerimi akşamın gelmesini bekleyerek geçiriyorum. Bir bardak suyla ilaçlarımı aldıktan sonra gözle-

rimi yumuyor, ben uykudayken geçmişimin bana geri dönmelerini diliyor ve sayı sayıyorum. Kırk bir, kırk iki, kırk üç... Eski günlerimdeki yönlerin, adların ve resimlerin yerli yerinde durup durmadığını merak ediyorum. Ben yerli yerimde miydim eskiden?

Elleri dolu dönen ve yiyecekleri yerleştirirken aklımda tutayım diye bana tek tek gösteren Bek, kahvaltıyı salondaki masaya hazırlıyor. Sahanda yumurtayı sevdiğimi söylüyor. Peynir, zeytin, domates, bal, salam. Çayları koyuyor. Dışarıdaki havanın güzelliğini bir tatil beldesinden söz eder gibi uzun uzun tasvir ederken, diğer yandan benim yemekte neleri tercih ettiğimi izliyor. Demin bakkaldayken, diyor, bizim gruptakiler aradı, seni görmek istiyorlar. Dışarıda buluşmanın iyi olacağını düşündüm. Yarın akşam Theodora'nın Meyhanesi'ne gidelim, dedim onlara. İçmeyi özlemişsindir. Gülüyor. Başımı uzatıp, ahşap dolaptaki şişelere bakıyorum. Ben çok içiyorum herhalde, baksana dolap dolu. Hayır, aşırılığın yok. Ara sıra, keyfince içersin. Kendine hâkim olmayı bilirsin. Benim gibi değilsin. Ben her seferinde kafayı bulurum. Geçen ay yine Theodora'nın Meyhanesi'nde yiyip içmiştik, sarhoş olunca eve beni sen götürmüştün. Takside şoföre oyun havası söylemiştim. Öyle mi? O ânı anımsamak isterdim. Anımsamana gerek yok Boratin, ben aynısını bir daha yaşatırım sana. Yine gülüyor. Hastane ziyaretlerinde hiç gülmemişti. Orada benden daha üzgün görünüyordu, burada ise benden daha neşeli. Onu kendime yakın bulacağım, geçmişime ulaşmayı başarırısam, kendimle birlikte ona da inanacağım. Bek, diyorum, bu evin eşyalarını ben mi seçip aldım? Bir kısmını sen aldın, ama çoğu evsahibenden kalma. Kaç yıldır bu evde yaşıyorum? Üç yıl oldu taşınalı. Evi görmeye birlikte gelmiştik. Balkondan hem Beyazıt Kulesi'nin hem de deniz fenerinin görünmesini sevmiştin. Evsahiben de seni sevmiş, torununa benzediğini söy-

lemiş, evi tereddütsüz vermişti. Yaşlı bir Rum kadın. Artık yalnız yaşayamadığından buradan çıkıp oğlunun yanına taşınıyordu.

Meryem ile İsa'nın şöminenin üstündeki biblosuna bakıyorum. Onların adlarını biliyor ama evsahibemin adını anımsamıyorum. Meryem ağlamıyor. Yüzünde, hem kedere hem de huzura benzeyen bir ifade var. Keder ona ait, huzuru ise kucağında yatan oğlunun ölü yüzünden ödünç almış. Hayatın yüceliği mi diyorlar buna, yoksa tutarsızlığı mı? Bek, şu biblo, ne zamandan beri orada? Biblo mu, sen taşındığında oradaydı, evsahiben pek çok eşyası gibi onu da bırakmıştı. Ben daha önce de ilgileniyor muydum onunla, yani onun hakkında konuşuyor muydum? Hayır, ilk defa ondan söz ettiğini duyuyorum, senin için sıradan bir süs eşyası, başka önemi yok. Sıradan mı? Eskiden neleri önemseyip neleri önemsemediğimi bilseydim, nasıl bir insan olduğumu anlamam kolaylaşırdı. Bu evde benimle yaşayan biri var mı, onu bile bilmiyorum. Başka kimse yok Boratin, yalnız yaşıyorsun. Hep mi yalnız yaşadım? Geçen yıl bir kız birkaç ay seninle kaldı, o gittiğinden beri yalnızsın. Kız nerede şimdi, ayrıldık mı? Evet, siz ayrılınca o da İstanbul'dan çekip gitti. Duralıyorum. Eski hayatımda müzikle uğraştığımı veya aileden zengin olduğumu öğrenmemden daha çok şaşıyorum buna. Ayrılık beni nasıl etkiledi, bu hale düşmemde o kızın payı var mı sence? Hayır, sanmam. Ayrılıktan etkilenmedin. Onun hakkında tek bir dize yazmadın, içki sohbetlerimizde içini dökmeye gerek duymadın. Onu geride bıraktın. Nasıl bıraktım, şu biblodaki Meryem gibi mi? Meryem kucağında oğlunu tutarken, ağzı sımsıkı kapalı. Bütün sözcükleri mermer dudaklarının içinde toplamış. Sabahtan beri gözüm takılıp duruyor, ona bakmaktan kendimi alamıyorum. Yüzü çok güzel, boynunu büküşü, bakışı, dudağının ifadesi. Güzellik, gerçeğin en saf hali gibi duruyor onda. Kafamın için-

de bu düşünceler dolanıp dururken neye inanacağımı şaşırtıyorum. En çok da zamandan şüphe ediyorum. Meryem hâlâ hayatta mı, bilmiyorum. O da nihayet ölerək acılardan kurtuldu mu, merak ediyorum. Uzun zaman oldu, diyor Bek, iki bin yıl önce yaşadı onlar. Şimdi dinî söylencelerin içinde yer alıyorlar. Geçen zamanın büyüklüğünden emin olmak için sayıları düşünüyorum. Demek o kadar oldu, diyorum, zaman nasıl da geçiyor. Bek yüzüme tuhaf bakıyor. Bakışlarında kaygı veya neşe dışındaki bir ifadeyi ilk kez görüyorum. Dine ilğim olup olmadığını soruyorum. Dine mi? Hayır, senin sanata ilğin var, müziğe. Başka bir şeye inanmazsın. Gitar çalıp şarkı söylersin ve İstanbul'un blues barlarında herkesi kendine hayran edersin. Grubumuzun en iyisisin sen. Biz senin şarkılarını tamamlamak, senin parçan olmak için çalınız yanında. Böyle söylerken amacım sana moral vermek değil. Biz millet olarak, biliyorsun, insanları ya göğē çıkartır ya da yerin dibine batırırız. Öyle mi yaparız? Evet, ortası yok. Ama ben gerçeği söylüyorum Boratin, sen çok iyi şarkı yazıp söyleyen birisin. Plaklara ve renk renk gitarlara bakıyorum. Onların yerinde balık oltaları ya da kullanılmaktan körelmiş baltalar olsa aynı ilgiyle bakardım. Beni başka bir eve götürüp, balıkçı veya oduncu olduğumu söyleseler yine kabullenirdim. İnsan geçmişte her tür kaderi yaşayabilir. Duvardaki plak kapaklarını kim bilir ne zaman asmışımıdır. Delta Blues. Onun altındaki Denizaltı kapağı neden orijinal baskı değil de elle yazılmış? O bizim grubun adı, Boratin. İlk albümümüzün hazırlığını yapıyorsun bir süredir. Plak kapağını da sen kendi elinle yazıp oraya astın. Bek'in bana inandığını, dahası beni sevdiğini anlıyorum. Benim de ona inanamamı ve onun istediği insan olmamı candan istiyor. Çaylarımızı tazeliyor. Cebinden sigara paketini çıkarıp bir tane yakıyor. Önüme bıraktığı paketten bir sigara alıp almayacağını merak ediyor. Tereddüt etmiyorum. Bir sigara çekip ya-

kıyorum. İlk nefes boğazımda acı bir tat bırakıyor, ikincisi güzel. Bek tebessüm ediyor. Keşke, diyor, sigara içmediğini söyleseydim sana. Belki el sürmezdin. Hayat konusunda acele etmemelisin Boratin. Doğrusunu istersen, acele etmeyi gerektirecek bir halt da yok. Akışına bırak ve bu arada canının çektiği şeyleri yap. Ben her zaman yanımdayım. Sana yardım ederim. Mesela... Bek sigarasından bir nefes çekerek düşünüyor. Bana yardım edeceği işlerin listesi uzun olmalı, ya da tersi, ortada yapılacak pek bir şey bulunmuyor. Yarın, diyor, bir iki işi halledelim. Kartların ve cep telefonun kullanılmaz halde. Bankaya gidip yeni banka kartı çıkartalım. Yeni bir cep telefonu alalım. Sonraki cümlelerini izleyemiyorum. Bu evin dışında, sokakta bir varlık edinebilmem için gereken kartlardan, numaralardan, kurumlardan söz ediyor. Sabahtan beri, bir gitar ile bir şişe şarabın, bir de ilaçların, benim gibi birinin (nasıl birinin?) yaşamasına yeteceğini düşünüyordum. Fazlası gerekmez. Ne kimseden bir şey isteyeyim ne de kimse benden bir şey istesin. Evimi bilenler diledikleri zaman kapımı çalabilir, dileyen beni telefonla arayabilir. Boratin, ev telefonun çalışıyor değil mi, seni aradım, açmadın. Sen miydin arayan? Evet, zaten seni ev telefonundan ya ben ararım ya da ablan. Ablam mı? Evet. Başımı çevirip salonun köşesinde altın işlemeleriyle ışıyan ve her an çalacakmış gibi duran telefona bakıyorum. Nedenini bilmediğim bir acıma hissediyorum, bir haftadır kendime karşı bile acıma hissine kapılmamışken. Sabahleyin telefon birden fazla defa çaldı, diğer arayan ablam olmalı. Boratin, bu telefon sen taşındığında buradaydı. Cep telefonları öyle yayıldı ki evlerde telefon tutan kalmadı. Ablan sabit telefondan aramayı tercih ettiğinden sen bu hattı açık tuttun.

Kendi Ağından Uzaklaşmayan Örümcek Gibi

- 4 -

Yokuşu ağır ağır tırmanırken, önümde yürüyen genç bir kadın ile erkeğin ölüm ve mutluluk üzerine konuşmalarını işitiyorum. Mutlu olmak istiyorsan, diyor kadın, bağlanacak bir şey bul kendine, bir inanç ya da bir sevgili. Ama gerçeği bulmak istiyorsan, ölümü izle. Hem kadının hem erkeğin saçları kulak hizasında, düz kesilmiş. Botları ve saatleri aynı. Sesleri ikiz gibi birbirine benziyor. Bir sahaf dükkânının önüne gelince duruyorlar. Güneş gözlüklerini çıkarıp gömleklerinin üst düğmesine asıyorlar. Sahaf dükkânının sıvası dökülmüş, ahşap pervazlarının boyası her yandan çatlamış. Vitrin camı uzun süredir silinmemiş. Sokaktan kimsenin dönüp bakmadığı dükkân, diğer mekânlara nazaran eski. Tabelasındaki harfler silikleşmiş. Vitrinde tozlu bir pikap, kırık kollu bir gramofon ve gelişigüzel serpili eski kitaplar güz güneşiyle solarken, üst köşeye konforluca serilmiş bir örümcek ağı dükkânın en yeni parçası gibi görünüyor.

İçeri giren gençler, sahafla, tanıdıklara özgü bir samimi-
yetle selamlaşıyorlar. Karşılıklı hal hatır sorduktan sonra
kol saatlerine bakıyorlar. Erken mi gelmiş, geç mi kalmışlar-
dı? Duvar saatine göz atan sahaf, ahşap bir çerçevenin için-
deki saatin durduğunu fark ediyor. Bir akrebe bir yelkovana
bakıyor, duvara yaklaşıp kapağı açıyor. Gençlere saatin kaç
olduğunu soruyor, üçe on var, saati ayarlıyor, kurma kolu-
nu çeviriyor. Geri çekilip değerli bir tabloya bakar gibi ba-
kıyor. Çalışıyor saat. Kapıdan yumuşak adımlarla giriyorum
ben de. İçeridekileri selamlıyorum. Saate değil, raflardaki ki-
taplara bakıyorum. Siz, diyor sahaf, rahat dolaşın, istediği-
niz bir şey olursa bana söyleyin. Olur, diyorum. Buraya ne-
den girdiğimi bilmiyorum. Belki gençlerin konuşması ilgimi
çekti ya da bir sahaf dükkânının neye benzediğini görmek
istedim. Sahaf dönüyor, ağır adımlarla tezgâhın arkasına ge-
çiyor. Gömleğinin kollarını sıvıyor. Tozlu tezgâhın üzerine
kadife bir örtü seriyor. Örtünün kırıksıklarını avucuyla dü-
zeltiyor. Yan taraftaki dolabın çekmecesini açıyor. Bir kitap
çıkarıp kadife örtünün üzerine koyuyor. Kitabın yıpranmış
kapağı nadide, eski bir porseleni andırıyor, o kadar alımlı ve
zedelenmeye müsait. Gözlüğünü takıyor. Kitaba özenle do-
kunuyor. Her sahaf, ömrü boyunca yalnızca bir kitabı bek-
ler ve gün gün, yıl yıl topladığı bütün kitaplar ancak o kita-
bın gelmesiyle anlam kazanırsa, bu sahaf imparatorluğun yı-
kılmasından bu yana herkesin hayal ederek ömür tükettiği
o kitaba kavuşmuşsa benziyor. Yıllar önce (kaç yıl önce?) çö-
ken imparatorluğun tozları altında, dağılmış aileler ve ha-
rap konaklarla beraber nadide kitapların da kaldığını bilen
avcılar, adları dönem dönem gazetelere düşen ama bir türlü
bulunamayan kitaplar için ömür tüketiyor, hatta cinayetle-
re karışıyorlardı. Mesela İskenderiye Kütüphanesi yangının-
da yok olduğu söylenen *Güneş Merkezli Gökyüzü* el yazması
veya Sanskritçe son nüshasının İpek Yolu'nda baskına uğra-

yan bir kervanda olduğu sanılan *Aşk Hastalıklarının Tedavi Yolları* kitabı ya da okuyanların daha bitiremeden gülme nöbetine yakalanarak acı içinde can vermesi nedeniyle Navarra Kraliçesi Marguerite tarafından toplatılarak yakılan ve yalnızca bir nüshası hazine odasına kaldırılan *Sonsuz Kahkahalar* kitabı. Onların ayarında bir kitabın, diyor sahaf, eşsiz bir eserin şu an önümde durduğuna inanıyorum.

Gençler tezgâha yaklaşıyor, kadife örtüye dokunuyor, kitabı incitmekten sakınarak bir sınırdan duruyorlar. Bir kitabı güzel kılan, diyor sahaf, ondaki duygunun başka hiçbir kitaptan elde edilememesidir. Güzel kitaplar bu yüzden birbirleriyle kıyaslanamaz. Onları daha fazla bekletmek istemeyen sahaf ilk sayfayı okumaya başlarken, gençler kimseye nasip olmayan bir sırda ulaşmanın hayretiyle kitaba yakından bakıyorlar. Omuzları kıvrılıyor, başları öne eğiliyor. Suda kendi akislerini görmüş de çarpılmış gibi dış dünyayı unutuyorlar, neredeyse saçları görünmez bir suya değişiyor. Başlangıçta sözün var olduğunu duymuşlardı, şimdi sahafın sesinden, en sonda da yalnızca sözün kalacağını duyuyorlar. Hayat, sözü idrak etmektir. Ve nihayet yavaş kıpırdayan dudaklarıyla sahaf, ölümün de sözden ibaret olduğunu söyleyince, gençler başlarını kaldırıp ona bakıyorlar. İlk sayfasında böyle diyen bir kitap diğer sayfalarında kim bilir neler vaat ediyordur. Ölümün bir sözden ibaret olduğunu duyunca, geldiğim gibi usulca kapıdan çıkıyorum. Beni fark etmiyorlar. Dükkânın önünde duruyorum. Vitrin camında yansıyan yüzüme bakıyorum. Yüzümde bir kıpırtı, gözümde bir seğirme görsem, ne düşünmem gerektiğine karar verebileceğim. Her insana bir geçmiş gerekirmiş, şimdi herkes bana bir geçmiş yaratmaya çalışıyor. Karanlıkta uzaklaşıp giden tren gibi geçmiş, onunla nerelere gidip hangi istasyonlarda indiğini anımsamıyorsan, kim olduğunu da bilmiyorsun. Ben neden şimdi başka bir ülkede değil de bu soka-

ğın ortasında dikilmiş, neden başka bir yaştaki değil de bu yaştaki bedenimle vitrin camının önünde kendime bakıyorum? Dalgalı saçları, geniş omuzlarıyla bu benim bedenim. Başkasının değil. Bunu biliyorum. Evimdeki telefonda veya yan yana dizili gitarlardan şüphe etsem de bu bedenden şüphe etmiyorum. Sahip olduğum tek varlık. Ellerimi saçlarıma götürüyorum. Bu eller benim, istediğimde hareket ediyor, istediğim zaman duruyor. Gözlerim dünyayı görüyor, kulaklarım sokağın seslerini işitiyor. Karnım acıkıyor. Kırık kaburgam kendini sık sık anımsatıyor. Geçmişim beni bırakırken ve zihnim o trenden inip kendi başına karanlıkta dururken, bedenim bana sadık kalıyor. Bedenim yalnız şimdi değil eskiden de benimdi, bundan şüphe etmiyorum. Bu bedenim taşıdığı bir geçmişim var. Camdaki görüntüme yaklaşıyorum. Camda yansıyan kalabalığı fark edince, dönüp arkama bakıyorum. Sokakta insanlar bir aşağı bir yukarı yürüyor. Ortalık kuş pazarı gibi cıvıl cıvıl. Telefon sesleri. Farklı melodiler. Elimi gömleğimin cebine götürüyor, bu sabah bayiden aldığım yeni telefonuma dokunuyorum. Yanımdan geçen bir çiftte bakıyorum, sonra küçük oğlunun elinden tutan eteği çiçekli bir kadına.

Sabahten beri sokaktayım. İstanbul'un sokaklarında çekingen adımlarla yürüyorum. Devlet dairelerine, bankalara, dükkânlara girip çıkarken gördüğüm yüzleri merakla süzüyorum. Yanımdan arabaların hızlı geçmesinden ve insanların kalabalıkta omzuma sürtünerek yürümesinden tedirginlik duyuyorum. Hastanede olduğu gibi sokakta da herkesin bana acıyacağını, merhametli bir ifadeyle bakacağını sanmıştım. Oysa fark eden yok beni. Memurların tebessümünde, kâğıda atılan imzaların mürekkebinde, cam kapılar önündeki kuyrukların sessizliğinde birbirine benzeyen insanlar, belli ki içlerinde ayrı dünyalar taşıyor, belki bir gece onları uyandıracak bir tren sesinin gelmesini bekliyorlar.

Ben şimdi eteği çiçekli kadın ile oğlunun ardından yokuşu çıkarken, bu sokakta şanslı insanların mı yoksa şansız insanların mı çoğunlukta olduğunu düşünüyorum. Ben hangi yana yakınım? Boğaz Köprüsü'nden atlayıp sağ kalmanın şansına mı, yoksa belleğimi yitirmenin şanssızlığına mı? Hastanedeki son gecemde, yan yataktaki hasta aksini söylemişti: Belki hayatta kaldığın için şansız ama belleğini yitirdiğin için şanslısın. Önümde yürüyen oğlan bisküvisini yere düşürüyor. Annesi eğilip alıyor. Köşeden sola dönüyorlar. Onların ardından sokağa girince, önüme çıkan meydana Galata Kulesi'yle karşılaşıyorum. Görür görmez bunun Galata Kulesi olduğunu anlıyorum. Burası geçmişte sık uğradığım bir yer miydi? Etraftaki kafelerin, lokantaların masaları dolu. Sonbahar güneşi cömert. Kalabalığın içinde bazı gözlerin bana değdiğini hissediyorum. Boratin! Boratin! Dönüp bakınca, telaşla gelen Bek'i görüyorum. Nereye kayboldun, diyor, dükkâna sigara almaya girdim, dışarıda bekliyorsun sandım.

- 5 -

Bek, ben eskiden nasıldım, tipim, görünüşüm? Kilonu falan kastediyorsan, her zaman böyleydin. Saçların daha kısaydı, uzatmaya başladın. İstersen bugün berbere gidelim, ben de saç sakal tıraşı olurum. Peki, belirgin bir yaram, hastalığım yok muydu veya estetik ameliyat... Nereden çıkarıyorsun Boratin, sen herkesin gıpta ettiği kişisin. Bankadaki memur kadının sana nasıl baktığını görmedin mi? Onunla ben konuştuğum halde gözleri sendeydi. Senin telefon numaranı istediğinde, yeni numaranı hesap bilgilerine eklemeye değil akşam iş çıkışında seni aramaya niyetli görünüyordu. Aramazsa, sen bankaya uğrarsın bir gün.

Boratin'in yüzünde hiçbir ifade belirmiyor. Bir şeyler içelim mi, diyor. Olur, ama önce senin şu işini halledelim. Neymiş o? Çalar saat almak istediğini söyledin ya Boratin. Unuttuysan dert etme, günlük unutkanlıklar hepimizde olur. Saati ne yapacağını anlamadım zaten, senin en son ihtiyacın çalar saattir. Bugünlerde uyanmaya değil uyumaya ihtiyacın var. Biraz toparlan, ben sana kendim alırım bir tane. Boratin meydanın karşı tarafındaki saatçi dükkânına bakıyor. O yana gitmeye niyet etmiyor. Başını çevirip sağ taraftaki binalara göz atıyor. Binaların yüzleri, farklı renklerde boyanmış. Hangisi daha güzel? Şu buz mavisi dört katlı bina, evdeki bir gitarın rengini andırıyor. Giriş katında, meydana taşmış masalarıyla bir kafe var. Boratin bir masaya yöneliyor. Sandalyeye otururken yorulduğunu hissediyor. Yokuş çıkmaktan. Kente ayak uydurmak zaman alacak. Acele etmemeli, diye düşünüyor. Sahafın vitrinindeki örümcek gibi kendi ağından uzaklaşmadan, ona gelmesini beklemeli her şeyin, geçmişin de. İnsanlar hayata, sahaftaki kitaplara bakar gibi bakıyorlar. Yeni kitaplar ucuz, eskiler pahalı. Hayatta da, eski zaman önemli. Bugün değil dün değerli, ondan önceki gün daha da değerli. Boratin'e o yüzden bir geçmiş vermeye çalışıyorlar. Anlayamıyorum, dese. Bugün varsam yarın da var olabilirim, ama dün de nasıl var olabilirim, diye sorsa. Ona acıyarak bakarlar. Açıklama yaparlar. Sipariş verdikleri kahveler çabuk geliyor. Bek şeker atıp kahvesini karıştırırken, göz ucuyla onu süzüyor. Boratin şekere dokunmuyor, fincanı yavaşça dudağına götürüp kahveyi yudumluyor. Damağındaki sert tadı seviyor, bir yudum daha alıyor. Geçmişte bu kahveyi nasıl içtiğinin önemi var mı? Bugün böyle seviyor, sevebilir. Eğer geçmişte kahveyi şekerli içmiş de şimdi sade tercih ediyorsa, bundan ne anlam çıkarmalı? Akılla baş edemiyor. Yapacak başka işimiz kaldı mı, diye soruyor Bek'e. Telefon aldık sana, kredi kartı başvurusu yaptık, su-

da islanan nüfus cüzdanının yenisini çıkarttık. Bek yapılan işleri parmaklarıyla sayıyor. Dördüncü parmağına dokunurken, ehliyetin de kullanılmaz halde, onu yarın hallederiz, diyor. Ehliyet niçin, arabam mı var? Hayır, ama ara sıra benim motosikletimi alıp dolaşıyorsun. Boratin meydanın karşı tarafına park etmiş motorlarının yanında duran iki erkek ile iki kızı o zaman fark ediyor. Onlar gibi hayal ediyor kendini. Motora binip o da arkadaşlarıyla buraya geliyordu belki. Onlar gibi ayakta bir şeyler içiyor, yanındaki kızın omzuna yaslanıyor, kızın elindeki şişeyi çekip bir yudum alıyordu. Yola hazırlanıyordu. Birazdan güneş gözlüğünü takacak, kızı motorun arkasına alacak, başını hafif öne eğerek rüzgâra dalacaktı. O ânı hissetmek dışında bir şeyi umursamayacaktı. Belini saran kız, gövdesini onun gövdesine yaslayacaktı. Hızdı onları taşıyan. Dünya silik renklerle iki yanlarından akacaktı.

Birer kahve daha söylüyorlar. Biz yaşıt mıyız, diye soruyor Boratin. Evet, diyor Bek, yirmi sekiz olduk. Bankadaki kadın sorunca yaşını bilememen önemli değil. Öyle aniden sorulunca ben de bazen duralayıp anımsamaya çalışırım. Sen, diyor Boratin, benim yerimde olsan, yani geçmişi ni unutsan, ne yapardın? Sana güvenirdim Boratin. Yanımda olduğun sürece seni ve belleğini izlerdim. Normalde de öyle yaparız aslında. Başkalarının anımsadıklarını dinler, kendi bildiklerimizle kıyaslar, pek çok kez zihnimizde boşluklar ve yanılgılar olduğunu fark ederiz. Senin durumun, birkaç gündür düşünüyorum, çok da korkutucu gelmiyor bana. Herkes elinden geldiğince geçmişsiz yaşamaya çalışıyor zaten. Şu insanlara bak, masalarda oturanlara, meydandan geçenlere. Dünleri yok da sadece bugüne ait gibi yaşıyorlar. Boratin meydandaki yüzlere bakıyor. Başını çevirip yan masalarda oturanları süzüyor. Bakışları arka tarafa kayınca, birkaç masa ötede, tek başına oturan bir kadınla göz göze ge-

liyor. Tesadüfî bir göz teması değil. Kadının kıpırdamadan ona baktığını fark ediyor. Kadın onu tanıyor, başından beri orada oturup bu ânı beklemiş gibi kararlı bakıyor. Saçları uzun, kaşları uzun, sigara tutan parmakları uzun. Onunla aynı yaşta görünüyor. Sigarasından bir nefes çekip dumanı salarken, yüzündeki ifade değişiyor. Bakışı sertleşiyor. Hafifçe kıpırdayan dudaklarının arasından dişleri beliriyor. Söylemek istediği sözler var. Gergin dudaklarıyla belli ediyor. Boratin bakışlarını kaçırıyor, önüne dönüyor. Bek'in elindeki pakete uzanıp bir sigara alıyor. Çakmağı çakıyor. İnsanın geçmişi bu kadına mı benzer? Gözleri gece gündüz senin üzerinde. Yüzü alımlı, bakışları kendinden emin ve bir nedenle öfkeli. Dönüp bakmasan da orada olduğunu biliyorsun. Sen önünden gelip geçenlere ve seslere dalyorsun, ama belleğin arkandaki bakışa bağlı. Ne kadar hızlı gider sen git, ardından geliyor. Başını hafifçe çevirdiğinde görüyorsun, işte orada. Yüzü duman içinde. O ne yapacağını bilirken, sen bilmiyorsun. Bek, diyorsun, arka taraftaki kadını tanıyor musun, duvara yakın masada oturanı? Birlikte bakıyorsunuz. Kadın yüzünü yan çevirmiş, telefonda konuşuyor. Bir eliyle saçlarının ucuyla oynuyor. Tanımıyorum, diyor Bek, neden sordun? Demin bize bakıyordu, ya da bana öyle geldi. Sabahtan beri sokaklarda kimsenin beni görmemesine, dönüp yüzüme bakmamasına çabucak alışmıştım. Şimdi bir kişiyle göz göze gelince aklım karıştı. Bana göz dokunmasa, ne iyi olur. Sırtımda bakış olmasa. Dilediğim so-kağa girip, dilediğim yerde rahatça otursam. Önümden geçen kadınların parfüm kokusu tanıdık gelse, ama kadınların hiçbiri dönüp bana bakmasa. Baksalar, ne yapacağımı bilemem. Selam verip halimi sorsalar, ne derim? Ben belleğimi yitirdim, affedersiniz, sizi tanıyamadım. Bir dahaki karşılaşmamızda belki anımsarım. O zamana kadar, beni unutmasanız da, benim sizi unuttuğumu aklınızda tutun. Ortak tanı-

dıklarımıza anlatın. Durumun ciddiyetini bilsinler. Boş bakışlarımdan alınmasın kimse, arkamdan bakıp beni rahatsız etmesinler. Nasıl mı oldu? Ben de bilmiyorum. Gözümü açtım ki hiç kimseyim. Bir bedenim var. O kadar. Yarısı parçalanmış kimlik kartımda adımlı okudum. Aynada yüzümü seyrettim. Biriktirdiğim plakların kapaklarına baktım. Eskiden bakarken ne hissederdim? Ya bunu hiç bilemezsem? Ya da bunun rüya olduğuna inansam. Uyandığımda, yanımdakilere, rüyamda Bek diye tuhaf adlı biriyle arkadaşlık ettiğimi ve uzun saçlı bir kadının beni izlediğini, ama onları anımsamadığımı anlatsam. Hep birlikte gülsek. Blues şarkıcısı olduğumu (blues mu?), sesimin yanı sıra yakışıklılığım la da ün saldıgımı söylesem, daha çok gülsek. Rüyada geçmiş yoktur. İnsan yalnızca o ânı yaşar rüyada, geçmiş bilmez. Ben buyum.

Dönüp arkadaki kadına bakıyorum. Gözlerinde bir anlam bulmaya çalışıyorum. Kadın başını çeviriyor, garsona el kaldırıp hesabı istiyor. Cüzdanını çıkarıyor. Telefonunu, sigara paketini, çakmağını çantasına koyuyor. Burası biraz sıcak oldu, diyorum Bek'e, kalkalım mı? Biz de hesabı ödüyoruz. Meydanın ucundaki sokaktan aşağıya, geldiğimiz yöne dönüyoruz. Yüksek Kaldırım'ın kalabalığı artmış. Her dükkândan ayrı bir müzik sesi geliyor. Köşe başında bir çocuk, önündeki kovada şişeler, su satıyor. Soğuk su, buz gibi. Kalabalığın içinde, pardösüsü ve fötr şapkasıyla yürüyen bir adam yazarlara benziyor. Elinde bir kitap, parke taşlı yolu adımlıyor. Demin benim baktığım sahafın önüne gelince soluklanıyor. Şapkasını düzeltirken vitrindeki eski kitaplara göz atıyor. Sonra saatine bakıyor. Bir yıl öncesi ile yüz yıl öncesini ayırt etmekte benim gibi zorlanmıyor. Yanımdan geçen birine çarpıyorum. Sendeliyorum. Kaburgamdaki ağrı canlanıyor. Durup derin derin soluk alıyorum. İyi misin, diyor Bek. Evet, iyiyim. Birkaç adım ilerideki uzun saç-

lı kadını yitirmemeye çalışıyorum. Menzilimde tutuyorum onu. Sol taraftaki bir kafeden kahkahalar yükseliyor. Kilim desenli koltuklara yayılan, her hallerinden turist oldukları anlaşılan grubun neşesi sokağı sarıyor. Bu kafede seninle birkaç kez oturduk, diyor Bek, burgerleri güzeldir. Bir şeyler yiyelim mi? Yok, diyorum, biraz dolaşalım, sonra yeriz.

Önümüzde büyüyen kalabalığa göz atıyorum. Uzun saçlı kadını göremeyince onu yitirdiğimi anlıyorum. Akıntıya kapılan kadın, geldiği gibi gidiyor. Hayatımda yoktu, şimdi tamamen yok oluyor. Etrafı boşuna tarıyorum. Müzik aleti satan dükkânlar, tabelacılar, dönerci büfeleri. İnsanlar birinden çıkıp diğerine giriyor. Tuhaf bir mutluluk var bu kalabalıkta. Benim bilmediğim bir mutluluk. Belki onlar da bilmiyor. Sokağın sonundaki caddeye vardığımızda, ortalığı arabaların gürültüsü kaplıyor. Mendil satan yaşlıların ve saz çalıp para toplayan garibanların önünden geçiyoruz. Yere serilmiş uyuyan bir köpeği rahatsız etmemek için herkes gibi, iki metre açıktan gidiyoruz. Kalın duvarlı gri bir binanın köşesinden kıvrılıyoruz. Orada, kabına sığmayan bir deniz çıkıyor karşımıza. Çivit mavis. Soğuk. Denizin bu kadar yakın olduğunu bilmiyordum. Galata Köprüsü'nden Boğaz'a, oradan Marmara'ya doğru çalkanıyor. Yukarı fırlayan bir dalga kıyıya düşüp parke taşlarına yayılıyor, kırıkların arasından toprağa sızıyor. Denizin mavis, kırık taşlar, toprak. Bir adım geriliyorum. Uzanıp Bek'in kolundan tutuyorum. Bir yere yetişmemiz gerekirmiş gibi onu kendimle çekiyorum. Bankların yanından geçiyorum. Iskelenin karşısındaki sokağa sapıyorum. Dar sokakta, rüzgârla birlikte dalgaların sesi de dinliyor. Yavaşlıyorum. Vapur saati yaklaşmış olmalı, iskeleye doğru insanlar seğirtiyor. Çoğu gitmiş azı kalmış bir günün son saatlerine yetişecekler. Herkeste bir telaş. Vapur kalkmak üzere. Yine birine çarpıyorum. İnsanlara çarpma âdetim var herhalde. Kalabalıkta yürümeyi de yeni baş-

tan öğrenmem gerek. Yana çekilip yol veriyorum. Uzun saçlı kadın bu. Yüzüme hayretle bakıyor. Aptal, diyor fısıltılı bir sesle, aptal. Güneş gözlüğünü başından gözlerine indiriyor, hışımla geçip gidiyor. Bek omzuma dokunuyor, iyi misin, diye soruyor. Evet, iyiyim, sanırım. Bütün gün dışarıda olmak yordu beni. Bu akşam arkadaşlarla buluşmaya gelmeye-yim. Başka zaman görüşürüz onlarla. Eve gidip dinleneyim.

- 6 -

Bek beni eve bırakıyor. Benimle kalma isteğini bugün de kabul etmediğim için kaygılı. Hoşçakal, diyor. Güle güle, diyorum. Bir çemberin içinde kendi kendimle konuşuyorum. Eve geldiğimden beri aynı kararı yineliyorum: Geçmiş düşünmeye kendimi zorlamayacağım. Böyle diyor, sonra geçmiş merak etmekten başka bir şey yapamıyorum. Karanlıkta uyanan birine, karanlığa bakma, demeye benziyor. Ne yana dönse karanlık, gözünü yumsa yine karanlık. Ötelerde, sonsuzluğun dibinde dahi ışık belirmiyor. Işık yerine ses olabilir mi karanlığın karşıtı? Bu evin sesi. Zil sesi. Müzik sesi. Duvarda asılı albüm kapaklarına bakıyorum. Gidip plak setinin yanına oturuyorum. Parmaklarımı plakların üzerinde gezdiriyorum. Bir plak çıkarıp kapağına bakıyorum. Sonra bir tane daha, bir tane daha. Her birinin kapağındaki şarkıcıyı biliyorum, ama bunları ne zaman, nereden aldığımı anımsamıyorum. Ortalarda Bessie Smith'in plağı geliyor elim. Kapaktaki fotoğrafta, ağzını aralamış, kendi soluğundan bana vermek istercesine tebessüm ediyor. Elimle ağzının üstünü kapatıyorum. Avucum terleyinceye kadar bekliyorum. Elimi çekince hâlâ bana gülümsediğini görüyorum. Plağı kabından çıkarıyorum. Nasıl tutacağımdan emin değilim. Parmaklarımın arasında çevirdikten sonra pikaba yer-

leştiriyorum. Plak yaylanarak dönüyor. İğneyi plağın üzerine koyuyorum. Hışırıyor. Bir piyano başlıyor. Tuşları aşınmış, dünyanın tozuna bulanmış bir piyano. Tortulu sesiyle Bessie Smith geliyor. *I've got the blues, I feel so lonely. I'll give the world if I could only make you understand.* Sözleri anlıyorum. İngilizce biliyorum demek. Bu dilin İngilizce olduğunu da biliyorum. Salonun ortasına sırtüstü uzanıyorum. *'Cause when you're gone, I'm worried all day long...* Kollarımı iki yana açıyorum. Yerin serinliği sırtımdan göğsüme akıyor. Dışarıda akşam hızla ilerliyor. Dolunayın yükseldiğini pencereden bakmayanlar bile hisseder. Sokakta hafif bir rüzgâr. Karanlık duvar diplerinde çöp yığınları. Açık bir pencereden kahkahalar duyuluyor. Köşe başında genç bir çift öpüşüyor. Ne ceplerinde paraları ne de gidecek bir odaları var. Karşı kaldırımda bir adam beliriyor, durup sigarasını yakıyor. Ona eşlik eden köpekler de duruyor. Bu saatte sokakta yalnız başına yürüyen birinin ya sigarası ya da içkisi olmalı ve gece yarısından önce kıvrılacak bir köşe bulmalı. Bir ıslık duyuluyor. Işığın sahibi, ilerideki sokak lambasının altında oturan bir genç. Belli ki birini bekliyor. Ara sıra başını çevirip yolun diğer tarafından kimsenin gelip gelmediğine bakıyor. Işığını çaldığı şarkı Bessie Smith'e ait. Şarkı mutlu mu, mutsuz mu anlamıyorum. Şarkıyı dinlerken zihnimde görüntüler oluşuyor, ama bir şey hissetmiyorum. Cansız görüntüler peş peşe ilerliyor, geceye insanlar ve sesler karışıyor. Şarkıyı içimde bir sevinç ya da özlem duymadan dinliyorum. Eskiden ne hissederdim ben? *Baby won't you please come home, Baby won't you please come home...* Zil çalıyor. Başımı çevirip bakıyorum. Telefonun sesi.

Soluk renkli sehpa benden yaşlı görünen telefona yetiştiriyorum. Ahizeyi alıp kulağıma götürüyorum. Kabloların mekanik sesini andıran uzak bir uğultu. Şu anda kentin kaç bin evinde kaç bin kişinin sesinin aktığı kablolar titre-

şip yankılanıyor. Oradaki bir sesin bana ulaşmasını bekliyorum. Bir şey duymayınca telefonu diğer kulağıma alıyorum. Boratin, diyor bir kadın. Bessie Smith'in sesi gibi tortulu. O yüzden tanıdık geliyor. Abla, diyorum. Evet canım, benim. Sonrası sessizlik olabilir. Ya da o konuşur, ben sadece onun söylediklerini onaylayan sesler çıkarırım. Orada mısın Boratin? Evet abla, buradayım. Tek bildiğim bu. Burada, bilmediğim bir evin içindeyim. Boratin, kaç gündür ulaşamadım sana, konserlerin çok mu yine? Abla, ben seni bilmiyorum, desem. Yolda görsem seni tanıyamam, desem. Onun yerine, yoğunum abla, diyorum, dışarıda oluyorum, eve geç geliyorum. Orası İstanbul, Boratin, insanı yorar. Filmlerde görürken ben uzaktan bile ürküyorum. Sen gençsin ve kendini ihmal ediyorsun. Çocukluğunda da böyleydin, bilye oynamaya gider yemeği unutturdun, akşama kadar sokakta top peşinde koşardın. Sonra bu gitara sardın. Ablam ne zaman beni arasa bu sözleri yineler. Huzur dolu ses tonundan anlıyorum. Her telefon edişinde çocukluğumdan örnekler verir. Geçmişi anımsamak onun mutluluğu. Bana şefkatli uyarılarda bulunmayı sever. Sağlığını ihmal edip hastalanmayasın. Yok abla, o kadar ihmalkâr değilim. Ablamla konuşmak bir oyun. Hemen alışıyorum. Hayat bu mu? Bütün günlerim, yıllarım böyle oyunlarla süreceksen... İhmalkâr değilim diyorsun ama geçen bahar yağmurda kalıp hastalandığını unutma. Unuttum bile. Bunu bir gün ablama söylemeyi umuyorum. Sen, diyor, çocukken de yağmurda oyuna dalar kalırdın. Öyle mi? Kasabada yağmur altında büyüyen bir çocuğu düşünüyorum. Yağmuru kitaplardan ve filmlerden anımsıyorum ama neye benzediğini bilmiyorum. O çocuk filmlerdeki gibi mutludur, ta ki dünyada başka hayatlar olduğunu ve bunlara ulaşabileceğini anlayana kadar. Kimse tutamaz onu. Sirtında hayallerin kamçısını duyar. Zamanı hızlandırmak ister, hayat süratle aksın, önündeki yollar

açılsın. Ve günü geldiğinde, çekip gitsin. Ben öyle bir çocuk muydum? Küçük kasabada gitara nasıl heves ettim? Konuyu kendimden uzaklaştırıyorum. Sen nasılsın abla, herkes iyi mi? İyiyiz işte, ne olacak, konu komşuyla vakit geçiyor. Bizim kiracılardan biri çıkıyor, yeni bir kiracı buldum, önümüzdeki ay taşınacak. Kira kontratının hazırlanıp yazılmasını Aladdin halletti. Sen görmeyeli Aladdin büyüdü, kocaman oldu. Ablamın kelimelerini dikkatle izliyor, Aladdin'in kim olduğunu anlamaya çalışıyorum. Aferin Aladdin'e, diyorum, o kadar büyüdü demek. Ben ne yapıyorum böyle? Büyüdü, dayısı, öyle boy attı ki... Epey oldu görmeyeli abla, zaman nasıl da hızlı geçiyor. Evet, üç yıl oldu, su gibi akıp gidiyor. Aladdin her yaz buraya gelip tatilde onunla olursun diye hayal kuruyor. Yılları mı sayıyorsun? Eh, en son, eniştenin cenazesinde gelmiştin. Zaman geçtikçe Aladdin babasının yokluğuna alıştı, umudunu sana bağladı. Senin gönderdiğin hediyelere seviniyor, paketleri açarken, dayım kendisi ne zaman gelecek, diye soruyor. Bu aralar senin gibi şarkı söylemeye başladı. Aynanın önüne sandalye koyuyor, oturup saatlerce şarkı söylüyor. Biliyor musun, sesi de senin sesine benziyor. Kaç yıldır ablamı ve babasız kalmış yeğeni mi görmeye gitmemişim. Nasıl biriyim ben, daha doğrusu, nasıl biryidim? Geleceğim, diyorum, şu işlerimi biraz hafifleteyim sizi görmeye geleceğim. Kelimeler ağzımdan çıkıveriyor. Gerçek mi diyorsun, gelecek misin? Öyle heyecanlanıyor ki, şimdiye kadar böyle bir şey söylemediğim anlaşıyor. Bir ablayı görmeden geçen üç yıl. Evet, birkaç konserim var, sonra gelip bir süre yanınızda kalırım. Gel Boratin, seni çok özledim. Üniversitede okurken, her ay gelirdin. Ben o zamanlar sana bu kadar sık gelmemeni, derslerinden geri kalmamanı söylerdim. On iki saat yolculuk yapmana kıyamazdım. On iki saat tutuyor muydu abla? Bak, gelmeye gelmeye yolu da unutmuşsun. O zamanlar bana, yolculuk yo-

rucu değil, derdin. Haydarpaşa Garı'ndan akşam trene biner, ertesi sabah Nehirce'ye varırdın. Sen aniden kapıda belirdiğinde dünyalar benim olurdu. Her gelişinde, Nehirce değişmemiş, derdin. Sesinde sitem mi yoksa memnuniyet mi taşırdın, bilmiyorum, hafif bir tebessümle konuşurdun. İstanbul değişiyor mu peki, diye sorardım ben. Evet, derdin, içindeki her şeyle ve herkesle birlikte değişiyor. Bugün gördüğünü yarın göremeyebilirsin, sabah inandığına akşam yalan diyebilirsin. Herkes ruhunu ona göre terbiye ediyor. İstanbul hâlâ değişiyor mu Boratin? Ne desem, bilmem ki. İstanbul'un birkaç gündür değişmediğini, sonsuz bir anda takılıp kaldığını söylesem inanmaz. Yalan ile gerçek artık tek. Doğru ile yanlış aynı. Taştan yapılmış camiler ile çelikten yapılmış gökdelenler yaşıt görünüyor. İstanbul durdu, ben durdum. Eski ile yeni arasındaki zaman geçidinde kayboldum. İnancak bir söz arıyorum. Ölülerini diri sanıyorum, belki pek çok diriye de ölü biliyorum. Zihnim, ölümlerle dirilerin koyun koyuna yattığı bir mezarlık. Çürümüş et kokuları, baştan çıkarıcı parfümlere karışıyor. Konuşan kim, inleyen kim, ertesi sabah uyanıp işe gidecek olan kim? Bir telefon çaldığında kim uzanıp ahizeyi alacak, konuşacak, meraklanacak? Küçük yaşlarda, daha Nehirce'de yaşarken de aklım böyle karışık idiye, ablam bilir. Bir gün ona sorabilirim. Dönmek isteyeceğim bir geçmişim olup olmadığını öğrenebilirim. Orayı bıraktıysam, cenaze törenleri dışında uğramadıysam, kabahat tümüyle bende midir? Beni kendisine bağlamayan bir Nehirce mükemmel görülmemeli. Boratin, orada mısın? Kırık kaptan sızan su gibiyim. Ne kabıma dönebilirim ne de dönsem o kap tutar beni. Uyumak isteyip de uyuyamamak, telefon defterindeki adları tekrar tekrar okuyup anımsayamamak ve her gün aynı odada uyanıp duvarların sonu gelmez kıvrımlarına bakmak benim kaderim. Tanrı varsa (var mı?), her kuluyla ayrı bir kader oyunu oynuyordur. Bana

düşen de bu. Plaktaki şarkılar yol göstermiyor. Görüntüler cansız, dokunamıyorum. Dokunduklarımı hissedemiyorum. Hissettiklerimi anlayamıyorum. Bir çıkış var, bir yerde bekliyor, ama ben her sabah ne yapacağımı bilemeden güne başlıyorum. Boratin, canım? Ablamı dinlerken Bessie Smith'in yüzü geliyor gözlerimin önüne. Bana kendi solugundan vermek istercesine, merhametle tebessüm ediyor.

- 7 -

Jaluziden sızan huzmeler doktorun odasına loş bir ışık yayıyor. Kanepedeki örtünün kilim desenleri canlanıyor. Demin ortalıkta dolanan ama sonra yandaki odaya geçip gözden kaybolan kedinin kokusu var örtüde. Oturduğum koltuğun kolçaklarında aynı koku. Benim bir kokum var mı? Dikkatimin dağıldığını fark eden doktor bir bardak su uzatıyor. Suyu bitirmemi bekledikten sonra konuşmasını sürdürüyor. Bindiğiniz taksi Boğaz Köprüsü'nden karşıya geçiyormuş, diyor. Köprünün ortalarında bir kaza nedeniyle trafik durunca, siz uyukladığınız arka koltukta gözlerinizi açıp dışarı bakmış, nerede olduğunuzu anlamaya çalışmışsınız. Taksicinin anlattıkları böyle. Kaza olmasa, taksi yoluna, siz de uykunuza devam edecekmışsınız. Şoför birkaç dakika bekledikten sonra tıkanıklığın nedenini anlamak için araçtan çıkmış, trafiğin açılacağı yok, bir arkadaşına telefon etmiş. O sohbele dalarken, siz araçtan inip köprünün kenarına yürümüşsünüz. Uğultu. Kentin ışıklarıyla parlayan deniz. Et-

raftan sesler. Başınızı uzatıp köprüden aşağıya, denize bakmışsınız. Oysa siz bir an önce eve gitmek istemiştiniz. Taksiye binerken öyle demiştiniz şoföre. O gece verdiğiniz konser iyi geçmişti. Kalabalıkla birlikte coşmuştunuz. Bunları anlatmam sizi rahatsız ediyor mu? Anımsamasanız da, konuşmamız gerek. Sizinle ilgili haberleri, söyleşileri okudum. Sevdığınız müzisyenleri sayarken Kurt Cobain ile Yavuz Çetin'i de anıyorsunuz. İntihar etmiş iki müzisyen. Doktor yeniden su isteyip istemediğimi anlamak için elimdeki bardağa bakıyor. Parmaklarımın hareketini izliyor. Ben onun bir önceki görüşmemizde söylediklerini düşünüyorum, annemle babamın trafik kazasında ölmelerini. Bardak boş. Avucumda kayboluyor. Biraz daha sıksam kırılacak. Kullandığım ilaçlardaki etkin madde lityummuş. Lityum aklı hafifletir, takıntılı soruları giderirmiş. Meseleleri dert etmeme gerek kalmazmış. Geçmiş beni bıraktıysa ben de geçmişi bırakabilirmişim, ta ki o kendisi geri gelene dek. Bunları düşünmek istemiyorum. Suyu atlamak anne rahmine dönme arzusu, yüksekte atlamak ise yaratma isteğini gösteriyorsa gösterebilirsin. Aklım başka yerde. Doktor hanım, hastanede gözümü açtığımda, bana ne oldu, diye sormuştum size. Bana ne oldu? Siz ise kim olduğumu sormuştunuz. Ben kimdim? Vapur düdüklerini işitiyordum. Sokaktaki gürültülerin arasında bir vapur sesi. Gürültüden sıyrılıp gelen bir sesin anlamı var mıydı hayatta? Siz adımı soruyordunuz, bense neden ölmek istediğimi anımsamaya çalışıyordum. Bunlardan birini bilmek, diğer sorunun yanıtını kolaylaştırmıyordu. Ölme isteği neden? Vapur düdükları kafamın içinde yankılanıyordu. Korna sesleri, sokak satıcılarının çığlıkları. Ama martı sesi yoktu. Olmayanı da düşünmek, aklımızın mahareti, demiştiniz. Doktor hanım, keşke bütün insanlar geçmişi unutsalar, gece yatıp ertesi sabah boş bir zihinle uyansalar, bana da acıyarak bakmasalar. Boratin Bey, o zaman dün-

ya başka bir dünya, insan başka bir insan haline gelirdi. Ben de onu diyorum, doktor hanım, belki durup dururken hayatına son vermezdi kimse. Gözümün önünde kelimeler uçuyor, yaprak gibi süzülerek, boşlukta bir o yana bir bu yana yöneliyor. Yakınımdaki kelimeleri teker teker tutup ağzıma atıyor, çiğnemedi telaffuz ediyorum. Bu sabah evden çıkarken, köşedeki bakkal beni görüp yanıma koştu. Başıma gelenleri duymuş. Beni sapasağlam görünce sıradan bir kaza geçirmişim gibi mesut bir ifadeyle, ucuz atlatmışsınız, dedi. Elimi iki elinin arasına aldı, dostça sıktı. Dükkânın kapısında beliren kızını çağırıp, elimi öpmesini söyledi. Elimi öptürmedim. On üç, on dört yaşlarında bir kız. Mahcup bakışlı. Sınavı kazanmış (ne sınavı?). Bakkal elimi yeniden kavrayıp bana teşekkür etti. Yardımım sayesinde kızın sınavı kazandığını, hayatının kurtulduğunu söyledi. Kıza ders mi verdim, yoksa gittiği bir kursun parasını mı ödedim? Bakkal, iyiliğiniz sayesinde, diye başlayan uzun cümleler kurarken, kız utandı, başını eğdi. Aferin, zeki kız, dedim. Bir yandan iyi biriymişim diye tuhaf bir rahatlık hissederken, diğer yandan ne diyeceğimi bilemediğim bu sohbetten bir an önce uzaklaşmak istedim. Bedenim dışında hiçbir şeyden emin olmadığımı bir kez daha anladım. Bedeni dışında bir şeyden emin olabilen var mı? Gece ilaçlarımı alıyor, ertesi gün yeni bir umutla uyanıyor, ama günün sonunda kendimi aynı yerde buluyorum. Yatağın kenarına oturup ellerime, kollarıma, bacaklarıma ilk kez görmüş gibi bakıyorum. Uğruna ölünecek ne var? Öyle bir değer var mıydı benim hayatımda? Güzel bir gece geçirmiş, eve dönerken takside uyuklamıştım. Uyanıp kendimi köprüde bulunca, ölmeyi denemiştım. Hayat bu kadarsa, belki de onun uğruna ölmeye gerek yok.

Doktor elimdeki bardağı alıyor. Bakışımın onda değil yan taraftaki aynada olduğunu fark ediyor. Konuşmamı bekliyor. Neden sonra, orada ne görüyorsunuz, diye soruyor. Ayna gö-

rüyorum. Işık huzmeleri yansıyor. Kanepedeki kilim desenleri yön değiştiriyor. Kedinin kokusu yayılıyor aynanın içinde. Boş bardağın kenarında kalan su damlası. Doktorun sesini saran sokak gürültüsü. Boratin Bey, ne gördüğünüzü söyler misiniz? Bir ayna görüyorum. Onu değil, aynanın içinde gördüğünüzü soruyorum, yüzünüzü. Yüzümü mü? Evet, siz yüzünüzü incelemiyor muydunuz? Bu kentin yarısı sizinki gibi kusursuz bir yüze sahip olabilmek için varını yoğunu feda ederdi. Peki diğer yarısı, diye sormak yerine, siz gerçekten doktor musunuz, diyorum. Gülüyor. Sizi öven gazetecilerin, diyor, müziğinizi yüzünüze benzetmesi haksız değil. İnsan sırf bu güzellik için yaşar. Yeniden aynaya dönüyorum. Her sabah uyandığımda yaptığım gibi, gözlerimi kırpmadan bakıyorum. Aynadaki görüntü de gözlerini kırpmıyor. Hangimiz usanıp pes edecek diye bekliyorum. Kim gözünü önce kırarsa, o ben'im. Aynanın önünde uzun süre kalınca hangi tarafta bulunduğumu karıştırıyorum. Kırkayağın hikâyesi geliyor aklıma. Doktor dokunacakmış gibi elini uzatıp parmaklarımı işaret ediyor. Bunlar son yılların en iyi gitar çalan parmakları, diyor. Hayatta uğruna yaşanacak değerler var, Boratin Bey. Sadece bedeninizden emin olduğunuzu söylüyorsanız, başlangıç için bu da yeter. Parmaklarıma bakıyorum. Kemikli. İnce damarlı. Ben neden ben'im? Bir doktor, bir bakkal değil, neden Boratin'im? Bunun yanıtı, çıkardığım kimlikte veya banka kartında yazmıyor. Neden benim annemle babam trafik kazasında öldüler? Boğaz Köprüsü'nde bir kaza nedeniyle trafik durmuş. Uykudan uyanıp taksinin camından dışarı bakmışım. Annemle babamın ilerideki kazada can verdiğini düşünmüşüm. Aradaki yılların ve mesafelerin önemi yok. Ölüler her zaman, her yerde yeniden ölebilir. Ben de yeniden doğabilirim (doğabilir miyim?). Hastanede gözümü açtığımda bana başka biri, anne babası sağ biri olduğumu söyleyebilirdiniz. Beni öksüz bir çocukluktan kurtarabilirdi-

niz. Kelimeler, kelimeler. Gözlerimin önünde harfler, sayılar, en çok da soru işaretleri uçuşuyor. “Evet” sözcüğünün ardına bile soru işareti koymak istiyorum. Evet? Hayatım böyle geçecek. Doktor hanım, biliyor musunuz, endamıyla herkesin ilgisini çeken bir kırkayak varmış. Alımlı yürür, iyi dans edermiş. Bir gün sormuşlar: Acaba güzel adımlarınızı hangi sırayla atıyorsunuz? Önce yedinci sağ ayağınızı, sonra on dördüncü sol ayağınızı mı? Ardından yirmi birinci sağ ayağınızı kaldırıp otuz ikinci sol ayağınızı mı yere basıyorsunuz? Kırkayak o güne kadar adımlarını hiç düşünmediğini fark etmiş. Merakla yürümeye başlamış ve hangi ayağını hangi sırayla kaldırdığını anlamaya çalışmış. Ayakları birbirine dolanmış, bırakın dans etmeyi, düz yolda yürümeyi şaşırmış. Önceki hayatımda ben de alışkanlıklara bağlı yaşıyordum, herkes gibi. Belleğimi yitirince, ayrıntıları düşünmeye mecbur kaldım. Anımsamadığım bir zamanı anımsama zorunluluğu. Tökezliyorum. Yolda giderken insanlara çarpıyorum. Kafamın içindeki takvim karışık çalışıyor. Eski zamanların şimdi yaşandığını düşünüyor, uzak yerleri yakınımda sanıyorum. İsa ile Meryem’in Roma’daki heykelini canlandıran bir biblo var evimde. Bibloya bakarken, Roma’yı İstanbul haritasının içinde görüyorum. İsa yeni öldü. Karanlık sokaklarda yas tutan Meryem, göçmenlerle birlikte ekmek dileniyor. Işık hızı hesaplandı. Bütün kıtalar keşfedildi. Şimdi yaşanabilir yeni bir gezegenin keşfedilmesi bekleniyor. Bu ayrıntıları anımsamaktan, her birinden teker teker şüphe etmekten, sonra her birini yerli yerine oturtmaya çalışmaktan yoruldum. Sokakta yürümeyi beceremiyorum. Eve dönmek, kapıyı kilitlemek, yalnız kalmak istiyorum. Kendimden korkuyorum. Ya ben, ben değilsem... Hastanede yatarken, televizyonda, hapisten kaçan biriyle ilgili haberleri izlemiştim. İstanbul’da, insanları evinin altındaki sığınağa hapseden, domuz bağıyla bağlayan, işkence eden, cesetlerini toprağa gömen, sonra bir

üst kata çıkıp karısı ve çocuklarıyla sıradan hayatını sürdüren bir adamla ilgiliydi haber. Adamın bunları nasıl yaptığını değil, başkalarının böyle biriyle nasıl yaşadığını, onunla aynı sofraya oturduğunu ve aynı yatağa girdiğini merak ettim. Adam yakalandıktan sonra pişmanlık göstermemiş, ne yaptıysa Tanrı adına yaptığını söylemiş. On beş yıl. Hapishane de uzun zaman. Yıllar belki ona pişmanlığı öğretti. Sonra hapisten kaçtı. Cebinde sahte bir kimlikle, geçmişinden de kaçabileceğini düşündü. Dışarıdaki dünyayı tuhaf buldu. Eski dünyası değildi bu. Gece yarısı köprünün ortasında duran bir takside, canına kıyma arzusuyla uyandı. Köprünün parmaklıklarına çıkıp kollarını açtı. Kuş gibi yukarı fırladı, kanatları onu aşağıya, hiç varılamayan bir denize taşıdı. Böyle bir şarkı vardı, değil mi? Ya ben o adamsam, diye düşündüm hasta yatağında. Televizyon spikerinin sözleri ile sizin sözleriniz aynı mesafedeydi, doktor hanım. Her şey bedenime aynı mesafedeydi. Kentin kalabalığını sonra tanıdım. Gürültüye alışmaya çalışıyorum. Kelimelerde zorlanıyorum. Bir kelimeyi fazla yinelediğimde, anlamı yitiyor. Uyumalıyım dediğimde uyku kelimesi eriyor. Çocukluğum, dediğimde, çocuk kelimesi harf harf ufalanıyor. Harfler yeniden birleştiğindeyse sıraları değişiyor, yeni bir söz halini alıyor. Yeni sözü anlamıyorum. Aklıma şarkılar geliyor. Harflerin yerine notaları izlemeye karar veriyorum. Bir ezgi mırıldanıyorum. Derken notalar da dağılıyor. Yer değiştiren her nota yanlış bir yerde beliriyor. Dilimdeki şarkı, gürültüye dönüşüyor.

- 8 -

Elimde simit, parkın ortalarına yürüyor, bir banka oturuyorum. Ağaçların altında sohbet edenler, gölgede uyuyanlar. Sırtüstü uzanıp göğe dalanlar. Başımı kaldırıp martıların ne

yanda uçuşuna bakıyorum. Martılara simit atmak İstanbul âdeti; benim öyle bir âdetim var mıydı? Ben, ben, ben. Eski zamanlarda (ne kadar eski?) insanların dilinde ben sözcüğü yokmuş. Ben kimim, demez, Boratin kim, diye sorarlarmış. Ben açım, yerine, Boratin aç, derlermiş. Boratin parkta oturuyor. Boratin göğsü bakıyor. Boratin düşünüyor ama düşünmek istemiyor. Kalkmak istemiyor. Gitmek istemiyor. Ne istediğini de bilmiyor. Simidi ağır ağır çiğniyor. İlk defa yediği halde bu tadı anımsıyor. Beyin tuhaf. Bana hiçbir şey söylemeden, beni avucunun içinde tutuyor. Kim kime ait; ben mi beynimin, beynim mi benim sahibim? Vapur düdüğü duyuluyor. Ayağa kalksam, vapuru görebilirim. O yana yürüsem, denize yaklaşmam gerekmez, uzaktan vapura el sallasam. İstanbul âdetiyle, vapura el sallasam. Martılara ıslık çalsam. Her vapurun kendi martı sürüsü var, ardı sıra gider. Dalga da, rüzgârda. Yolcular havaya simit parçaları atar, martılar bıçak gibi dalıp yakalar her parçayı. Ben şimdi bankta otururken, beynim gitmiş deniz kıyısında vapura bakıyor. Martılara simit atıyor. Beynimin düşünerek yaşadığını biliyorum. Ama ben o değilim. Ben parkta oturmuş simit yiyorum.

Birinin ağır adımlarla yaklaştığını görüyorum. Bakışından anlıyorum bana doğru geldiğini. Benim yaşlarımda. İnce bıyıklı. Uzun bacaklı. Gömleğinin yakasını kaldırmış. Kollarını kıvrımış. Merhaba, diyor. Merhaba, diyorum. Yanıma oturuyor. Sırtını banka yaslıyor. Derin bir soluk alıp göğsünü şişiriyor, sonra soluğunu salıyor. Hayatın bütün yükünü o taşımış gibi. Etrafa, artan kalabalığa göz atıyor. Bunlara güvenilmez, diyor. Ben de insanım, değil mi, ama benim derdimi merak eden yok. Şunlara bak. Öbek öbek oturmuşlar. Birlikte oturanlar sanma ki birbirlerini tanıyorlar. Çoğu birbirine yabancı. Yer değiştirip başkasının yanına geçseler, kimse umursamaz, sohbetlerine aynı yerden devam ederler. Bir tek benden kaçıyorlar. Sanki borç isteyeceğim, yanlarına

oturuyorum, iki laf ediyorum, kalkıp gidiyorlar. Adam susuyor. Başını yukarı çeviriyor. Benden daha tedirgin ve gergin görünüyor. Beni tanımadığını anlıyorum. Nasılsın, diyorum, hayat nasıl gidiyor? Bakışı yumuşuyor. Gülümsüyor. Hayat aynı, diyor, ama ben kendi hayatımı değiştirmeye karar verdim. Kendime bir nişan yüzüğü aldım. Şimdi nişanlanacağım kızı arıyorum. Bak. Elini uzatıp yüzüğünü gösteriyor. İnce parmağında yüzük bol duruyor. Eliyle birlikte elinin gölgesi de titriyor. Banka rahat sığıyoruz. Ben, o ve gölgelerimiz. Geçmişimizin gölgeye benzediğini doktor mu söylemişti, ben mi daha önce düşünmüştüm? Geçmişimiz daima bizimleymiş. Kaç yıl geçerse geçsin, bize aynı mesafede dururmuş, gölge gibi. Kendimi tanıtıyor, onun adını soruyorum. Serka, diyor. Nişanlanacağın kızı nasıl bulacaksın Serka, diyorum. Karşıdaki alışveriş merkezine gidiyorum, diyor. Eliyle gösteriyor. Ağaçların ilerisinde, caddenin diğer yanındaki binayı seçiyorum. Her gün uğruyorum, diyor, dükkânlara ve kafelere bakıp nişanlımı arıyorum. Sonra buraya geliyorum. Öğleden sonra park kalabalıklaşıyor. Dün burada bir kadını nişanlıma benzettim. Yanına gidip, saygılı bir ifadeyle, siz benim nişanlım mısınız, diye sordum. Evet veya hayır diye yanıt vermek yerine, koşar adım yanımdan uzaklaştı. Sorunun yanıtını belki o da bilmiyordu. Bileceği zaman daha gelmemişi. Oysa bana tek bir sözcük söyleseydi, o olup olmadığını anlardım. Umarım bugün onu tekrar görebilirim. Bu sefer daha nazik olacağım. Benden korkmasına gerek olmadığını belirteceğim. Tek bir söz söylemesini rica edeceğim. Sözlerin önemi yok, diyeceğim, sesini duymak, sesinizin kokusunu almak istiyorum. Sesler yalnızca geçmişin değil geleceğin de kokusunu taşır. Bunu bir ben mi biliyorum bu kentte? Onun sesini duyduğumda, yani nişanlımı bulduğumda, herkesi bağışlayacağım. Bana kötülük edenleri bağışlayacağım. Kim olduklarını biliyor mu-

sun onların? Sanırım Serka bu soruyu yanına oturduğu her-
kese soruyor. Durup karşılık vermemi bekliyor. Başımı iki
yana sallıyorum. Dinle o zaman, diyor. Ona kötülük edenle-
rin adlarını sayıyor. İyice bellememi ister gibi her adı hece-
liyor. Liste bitince duruyor. Gelip geçen kadınları inceliyor.
Tanıdık bir yüz arıyor. Bana dönüp, aynı adları tekrar say-
maya başlıyor. Bu kez adlara bağışlayıcı sıfatlar ekliyor. Ca-
hil, diyor, saf, fakir, yetim diyor. Solgun yapraklar. Parmak-
larıma tırmanan karıncaların ayak sesleri. Parkta kimse başı-
nı çevirip bize bakmıyor. Her ağacın altı, ayrı birer ada. Her-
kes kendi adasında. Hayatın beni getirip bıraktığı kıyı bu-
rası. Tanımadığım bir adamla bir bankta oturuyorum. Ken-
di yalnızlığımla birlikte adamın yalnızlığını da kabulleniyor-
um. O kadar yalnızım ki biri adımı seslense dönüp bakma-
yacağım, o adın bana ait olduğuna inanmayacağım. Kim, ne-
den seslensin ki? Ben kendime bir hayat arıyorum. Geçmi-
şimi, çimlerden bankın demirlerine oradan bileğime tırma-
nan karıncaların sebatıyla, kendi başıma, sessizlikte bulmak
istiyorum. İnsanın geçmişi olunca geçmişi pek düşünmü-
yor, asıl yitirince onu bir türlü aklından çıkaramıyormuş.
Ama telaşa gerek yokmuş. Doktor öğüdü bu. Sabah, öğlen,
akşam kendime rahatlatıcı yalanlar söylüyorum. Her yalanın
içinde bir parça gerçek arıyorum. Aklımdan ziyade sezgile-
rimi izliyorum. Ayaklarım beni nereye götürürse oraya gidi-
yorum. Sokaklarda dolaşıyorum. Parkta oturuyorum. Parkı
aniden çılgınlık sarıyor. Parkın ortalarında ergen bir oğlan,
bir kadının çantasını kapmış kaçıyor. Herkes birbirine bağı-
rıyor. Oğlanı kovalayanlardan biri bir pusete çarpıyor. Puset
devriliyor, içindeki bebek yere düşüyor. Bebeğin annesi çığ-
lık atıyor. Koşanların yarısı oğlanın peşini bırakıp yerdeki
bebeğe yöneliyor. Ağaçların altında uyuklayanlar doğrulu-
yor. Ne olduğunu merak edenler ayaklarının ucunda yükse-
lip ileriye bakıyor. Biz de yerimizden kalkıyoruz. Serka hoş-

a kal bile demeden yanımđan ayrılıyor. Yere dűřen bebeğe doğru gidiyor. Ben aksi yőne yűrűyorum. Kalabalığın telaşından sıyrılıyor. Parkın kűçük kapısından ıkıyorum. Trafikte bekleyen araçların arasından geçip karşıdaki alışveriş merkezine gidiyorum.

Otomatik kapılar açılıp kapanıyor. Geniş bir meydana giriyorum. Kentin içinde başka bir kent mi burası? Alışveriş merkezindeki bűtűn koridorlar meydana bağlanıyor, insanlar burada buluşup, buradan dağılıyor. Her koridor uzadıkça bir sokağa dőnűşűyor, kıvrılıp derinleşiyor. Buraya daha önce gelmişsem etrafa yine böyle şaşarak bakmışımdır. Dışarıdaki İstanbul'a benzemiyor. Serin. Sakin. Ayak seslerim mermer zeminde su gibi akıyor. Ardımda bir gölge hissetmiyorum. Burada herkes gölgesiz sanki. Kendi kendilerine yetiyorlar. Benim gibi. Bazen baş ağrısı veya uykusuzluk çekerlerse, ilaçlar imdada yetişiyor. Her köşe başında bir eczane. Gűndűz yetmez, gecelere de birer eczane. Kentin dört bir yanındaki kıyafet mağazaları, ayakkabıcılar, lokantalar, kafeler, marketler, kitapçılar, ilingirler, bankalar, sinemalar ve ocuk oyun salonları buraya toplanmış. Alışveriş merkezi değil, kat kat yűkselen duvarlarıyla yeni bir kale. Geniş ekranlı televizyonlar. Kahve kokusu. Acıkma hissi. Parktan çıkıp buraya neden geldiğimi anlamaya çalışıyorum. Karınca yok. Trafik yok. Polis otolarının sireni duyulmuyor. Koridorları her yandan kameralar izliyor. Çocuklar saęa sola koşturuyor. Bir ağacın yanındaki banka oturuyorum. Aęaçlar ve banklar, parkı andırıyor. Ağır adımlarla yűrűyen yaşıllara bakıyorum. İçlerinde geçmişimi getirecek biri var mı diye yűzlerini sűzűyorum. Kaygılanmayın, demişti doktor, geçmişiniz size eninde sonunda gelecek. Doktorum sanırım fazla televizyon dizisi izliyor, veciz sözlerle konuşmayı seviyor. Geçmişim bana beklediğim değil beklemediğim bir anda gelecekmiş. Deminden beri dűşűndűklerim,

aklımda dolananlar, bana ait değil. Kafamın içi doktorun kelimeleriyle dolu. Zihnimin ne kadarı gerçekten benim, bilmiyorum. En iyisi yürümek. Kimseye çarpmadan yürüyebiliyorum burada. Bir vitrinin önünde durup cansız mankenlere bakıyorum. Yan taraftaki vitrine geçip geniş bir akvaryumu seyrediyorum. Balıklara benziyorum. Aynı yerde yüzüp, aynı sınırlarda dolanan. Denizden korksam da akvaryumu ve balıkları seviyorum. Yeterince uzun yaşarsam, öteki günleri de görebilirim: Gelecekte alışveriş merkezlerinin bir ucuna doğumevi, diğer ucuna mezarlık yapılır. Burada doğulur, yaşanır ve nihayet burada lnr. Belki benim diğer hayatım da öyledir, diğer bir hayatım varsa. Güneş burada kimseyi yakmaz, kar kimseyi ştmez. Gökyüzü dahildir bu dünyaya. Yürüyen merdivenlerden çıkarken, başımı kaldırıp yukarı bakıyorum. Camla kaplı tavandan içeri gün ışığı doluyor. Geniş kubbeli camilerin ve gotik kiliselerin görkemi. Budist bir tapınağın ın ın ezgileri dökülüyor yukarıdan. Yanımdan geçenlere bakıyorum. Yüzleri dingin. Aynı ayarda, aynı niyette arınıyorlar. Ben nereye gittiğimi bilmeden bir sağa bir sola dolanıyorum. Çocuklara ayrılan bir köşede palyaço gösterisi izliyorum. Gösteride söylenen şarkıları dinliyorum. İzleyiciler arasında Serka'yı fark ediyorum. Meraklı gözlerle etrafı süzüyor. Ya nişanlısını arıyor ya da sohbet etmek için yanaşacağı yeni birini. Ona bakarken, insanların bambaşka dertlere düşebileceğini anlıyorum. Bana tercih sunsalar, kendi derdimde kalmayı mı yoksa Serka gibi olmayı mı seçerdim, bilemiyorum. Ona görünmeden uzaklaşıyorum. Kendimi tekrar akvaryumun önüne buluyorum. Bir anlığına dünyayı bu alışveriş merkezinden ibaret sanıyorum. Dışarısı diye bir yer yok. Vitrinler nehir gibi durmaksızın akıyor ve ben akvaryumun parçası olmayı hayal ediyorum. Camın içinde cam. Suyun içinde su. Bir başıma, aynı yerde.

Bakkal dışarı çıkıyor, elindeki tabureyi kapının eşiğine koyuyor. Oturmada önce kaldırımın iki yanına göz atıp tanıdık birinin gelip gelmediğine bakıyor. Ben tanıdığım. Görünmemek için otobüs durağındaki kalabalığa dalıyorum. Bugün de ona yakalanmak istemiyorum. Dün sabah evden çıkarken beni durdurup halimi hatırımı sordu, sonra bir hikâye anlattı. Ben de eskiden insanları durdurup saçma hikâyeler anlatır mıydım acaba? Bakkalın hikâyesinde, biri yaşlı biri genç iki adam ovada gidiyormuş. Nehir kıyısında karşıya geçmek için sığ yer arayan yaşlı bir kadına rastlamışlar. Genç adam, kadına yardım etmiş, sırtına alıp onu nehrin diğer tarafına taşımış. Yaşlı adam bundan hoşlanmamış, bizim inancımızda kadınlara dokunmak yasaktır, demiş. Günlerce, her molada yaşlı adam aynı sözleri yinelemiş, kadına dokunmanın günahından söz etmiş. Genç adam sonunda dayanamamış, ben, demiş, o kadını günler önce taşıyıp geride bıraktım, sen neden hâlâ kafanın içinde taşıyorsun? Bakkal hikâyesini bitirince, bir anlam bulma niyetiyle yüzüne baktı, bir şey söylememi bekledi. Kızın nasıl, dedim konuyu değiştirmek için, dersleri iyi gidiyor mu? Dün bakkalın yanında üzerime çöken sıkıntıyı şimdi de hissediyorum. Ona görünmek istemiyorum. İki belediye otobüsü peş peşe yanaşıyor. Bekleyenlerin çoğu biniyor. Bir otobüs daha gelse durakta yalnız kalacağım. Bakkala bakıyorum, hâlâ taburesinde. Duraktan ayrılıyor, geldiğim yöne geri yürüyorum. Ellerim ceplerimde, kamburumu çıkarıyorum. Eve hep aynı yoldan gidilmez. Köşeye varınca soldaki sokağa sapıyorum. Belki eskiden de yolumu sık sık değiştiriyor, eve başka yönlerden gidiyordum. Girdiğim sokağı tanımak için adımlarımı yavaş atıyorum. Pencerede bir kadın, kaldırımda oynayan kızıyla konuşuyor. Duvar dibinde uyuklayan bir kö-

pek. Yol kenarına park etmiş bir-iki araç. Uzaktan ne sattığını anlamadığım bir seyyar satıcı. Karşı kaldırımında bir kitapçı, üzerinde “Berke Kitabevi” tabelası asılı. Yanında bir berber, camında “Altın Makas Berberi” yazılı. İkisinin de kapısı açık. Böyle sakın sokak kalmış mı İstanbul’da? Sokağın adını merak ediyorum. Geri gidip köşedeki tabelaya mı bakayım, yoksa devam edip sokağın diğer ucundaki tabelayı mı okuyayım? Sokak uzun. Zemin, parke taşlarıyla örülü. Her taşın ardında başka bir taş, sonra bir tane daha. Parke taşları çölün kum tepeleri gibi art arda gidiyor. Ne son görünüyor ne de akşam karanlığı beliriyor. Hep aynı yerde, günün aynı saatindeyim. Berber, kapıya çıkıyor. Karşı tarafta oynayan kıza sesleniyor. Gel kızım. Penceredeki kadın, berbere gülümsüyor. Haydi kızım, diyor, babana git. Sokağa göz atıyorum. Gelen giden araç yok. Bu an, kız çocuğunun mutluluk ânı. Başı ve sonu olmayan bir oyunda, annesi ile babasının seslerinin arasında, durmaksızın uzayan ve kendini tekrar eden bir sokakta. Kızın sevinçli sesi çın çın ötüyor. Berber eliyle ilerideki seyyar satıcıya gelmesini işaret ediyor. Bir kilo elma alıyor. Bir elma seçip kızına veriyor. Bu sokağı defalarca gidip gelebilir, gündüzü geceyi burada geçirebilirim. Evime giden tek yol olarak burayı belleyebilirim. Bir balkonda, ipe asılı çamaşırlar salınıyor. Çamaşırların katından bir şarkı yayılıyor. Şarkıyı söyleyen kim? Kurt Cobain mi, Yavuz Çetin mi, yoksa ben miyim bu sesin sahibi? Balkon yüksek. Balkona kimse çıkacak mı diye durup bakıyorum. Şarkının zamanı çabuk geçiyor. Sonu geliyor. Sesi dinliyor. Parke taşlarını saya saya yoluma devam ediyorum. Kimseyle karşılaşmıyorum. Ufukta sokağın diğer ucu nihayet görününce, dönüp geriye bakıyorum. Ne berber, ne kız ne de penceredeki kadın kalmış. Alacakaranlığın ilk dalgası beliriyor. Akşam yaklaşıyor. Dışarıda kendi başıma geçirdiğim en uzun gün artık bitiyor. Sokağın sonunda bir saat dükkânı görüyorum. Ta-

belasında “Durgun Saat” yazıyor. Bugün tabelaları ezberlemeye, taze belleğimi sınamaya çalışıyorum, bakalım yarına kaç tanesi aklımda kalacak. Dükkanın geniş vitrinine yaklaşıyorum. Raflara dizili saatler ıslık ıslık aynı zamanı gösteriyor.

Kapıyı itip içeri giriyorum. Kapıya asılı küçük çan ötüyor. Arka tarafta tamiratla uğraşan yaşlı saatçi omzunun üstünden bana bakıyor. Sağ gözündeki merceği çıkarıyor. Hoş geldin delikanlı, diyor. Merhaba, diyorum. Çay bardağını eline alarak yaklaşıyor. Gülümsüyor. Bir an seni turist sandım, diyor, başka bir dilde karşılık vermeni bekledim. İnsanları ilk görüşte tanıma yetimizin yaşlandıkça gelişeceğini sanırdım. Öyle olmuyormuş. Evet, öyle olmuyor, diyorum. Nasıl bir saat istediğimi söylüyorum. Eğilip alttaki çekmeceyi çıkarıyor, tezgâhın üstüne koyuyor. Masa saatleri. Hepsinin zili var, diyor. Sesleri saatten saate değişir. Dilediğini deneriz. Yeşil renklisi, Vaktaki marka, fiyatı uygundur. Yerlidir. İsviçre malı istersen, HertzZeit'i öneririm. Şu beyaz olanı. Renk seçenekleri var, depodan çıkartabilirim. Beyaz saati alıp kulağıma dayıyorum. Sesi yok. Ver, diyor saatçi, kurayım. Pilsiz saat. Arkadaki bu kolu çevirince kurulur. Senin istediğin gibi. Günaşırı kursan yeter. Sesi hafiftir, yakından duyarsın, uzağa koyarsan rahatsız etmez. Diğerine göre fiyatı biraz yüksektir, ama bir şeyler yaparız. Fiyatı önemli değil, diyorum. Kurulan saati elimde evirip çeviriyor, sonra kulağıma götürüyorum. Ne kadar zaman geçtiğini fark etmiyorum. Yaşlı adam gözden kayboluyor. Biraz sonra elinde yeni bir çay bardağıyla dönüyor. Buharı tüten çayı bana uzatıyor. Saati hâlâ kulağımda tuttuğumu görünce, sen saat sesi dinlemeyi sevenlerdensin, diyor. Küçüklüğümde burası dedemindi. Gelip onu izler, saatlerini sırayla dinlerdim. Her saatin sesinin, insan sesi gibi, bir diğerinden farklı olduğunu kendi kendime öğrendim. Ne mükemmel icat, derdi dedem. Saat satmak veya tamir etmekle yetinmez, tuhaf düşüncelerini de herkesle pay-

laşırdı. İnsanlığın tarih boyunca topu topu üç büyük icat gerçekleştirdiğini söylerdi. Biri saatti. Saat sayesinde, doğum ve ölüm yerine şimdiki anın anlamını bilirdik. Ne geçmiş ne gelecek vardı saatte. Geçmiş ile gelecek, gerçek hayatı hissetmenin önünde engeldi. Saat bize bunu göstermişti, ama hâlâ saate alışmış, ona uygun ruhlar edinmiş değildik. Bana ilk saatimi hediye eden dedem, söylediklerimi unutma, demişti. Anın değerini bil, gerisi senin değildir, senin olmayanla ömrünü heba etme. O gün dedemin sözlerinden çok ilk saatimle ilgiliydim. Sıradan bir saatti ama bana mücevher gibi alımlı görünmüştü. Dedem, insanlığın diğer büyük icadının ayna olduğunu söylerdi. Aynanın dışındaki dünya bir varlık, içindeki dünya bir başka varlıktı. Toplayınca ikisi tek oluyordu. Bir bakınca kilit, sonra tekrar bakınca anahtardı ayna. Hayat karşısındaki cesaretimizin de, korkumuzun da kaynağıydı. İnsan, bir ile ikinin hem aynı hem de farklı olduğunu bilerek ve bunu aynalardan öğrendiğini akılda tutarak yaşamalıydı. Ben dedemin saat gibi bir mucizenin yanında basit aynayı da büyük icat saymasını, ninemi bir aynacıda görüp sevmesine bağlamıştım. O aynacılardan artık kalmadı İstanbul'da. Ninem aynalara desen boyar, çerçeve gibi nakışlar işlerdi. Çayını soğutma delikanlı. Tazedir. Bütün günü çayla geçirme alışkanlığımı dedemden edindim. Burada olsaydı eminim o da sana beyaz saati önerirdi. Kalitesinden öte, bu saatin sesi kendine has. Saati alıp bir daha kulağıma götürüyorum. Peki, bunu alayım, diyorum. Yaşlı adam saati paketlerken, soruyorum. Üçüncüsü neydi, dedenizin söz ettiği, insanlığın üçüncü büyük icadı? Ha, o mu? Dur bakayım, neydi? Hay Allah, aklıma gelmiyor. Yaşlılık işte, insan bildiği şeyleri bir anlığına unutuveriyor. Ateş olabilir mi, diyorum anımsamasına yardım etmek için, ya da tekerlek? Yok, onlar değil. Peki, yazı? Onun olması imkânsız, dedem yazıyı sevmezdi. Yazıyı sevmez miydi? Evet, bununla ilgili bir hikâyeye-

si vardı, her önüne gelene anlatırdı. Eskiden, iyi bir filozof ile iyi bir firavun yaşarmış. Her şeyi bilen, bilmedikleriniyse gece gündüz çalışıp bulan Filozof bir gün heyecanla Firavun'a gelmiş. Müjde, demiş, yazıyı icat ettim. O nedir, diye sormuş Firavun. İzninizle, izah edeyim, demiş Filozof. Her sözümüzün karşılığı olarak ayrı bir işaret çizeceğiz tabletlere. Bu işaretlerin anlamını bilen başkaları, bizim yokluğumuzda tabletlere baktığında işaretleri anlayacaklar. Sesimizi duymadan, ne dediğimizi bilecekler. Müthiş değil mi? Evet, demiş Firavun, düşünceli bir halde. Sonra eklemiş: Ama müthiş olan her şey iyi midir, bundan emin değilim. Senin yazın, insanların arasına mesafe koyacak. İnsandan insana aktarılan söz varken, yazı insanların arasına duvar örecektir. Bunun iyiliğinden şüphe ederim. Bunları kendi sözleriymiş gibi aktaran dedem hayatı boyunca Firavun'la aynı şüpheyi taşıdı. Bu yüzden, yazı onun değer verdiği icatlardan değildi. Buralarda mı oturuyorsun, delikanlı? Bir ara gene uğra bana, belki dedemin söz ettiği üçüncü icadı anımsarım. Olur, uğrarım, diyorum. Saatin parasını ödüyorum. O sırada kapıdaki çan sesi duyuluyor. Kapıda çıplak ayaklı bir çocuk beliriyor. Elini uzatıp avucunu açıyor. Daha sonra gel, diyor saatçi, şimdi müşterim var. Çocuk birkaç saniye bekliyor, belki benim varlığımdan umutlanıyor. Saatçi daha keskin bir tonda konuşuyor. Git evladım, müşterim var! Çocuk istenmediğini anlıyor, dışarı çıkıyor. Tezgâhtaki saat paketini alıp çocuğun ardından ben de çıkıyorum. Akşam karanlığı inmiş. Arabaların farları açılmış. Caddenin yukarı tarafına bakıyorum. Bir büfenin önünde, "Ayşe Abla'nın Büfesi" yazılı tabelanın ışığı altında, deminki çocuğu görüyorum. Yere oturmuş, bir şeyler mırıldanıyor. Yaklaşıp elimi cebime atıyorum. Bozuk paraları çocuğun önüne bırakıyorum. Burada beklemesini söylüyorum. Büfeden iki sandviç alıyorum. Birini ona veriyorum. Diğerini kendime ayırıyorum.

Eve girince kapıyı kilitliyorum. Salona geçip ortadaki halıya bakıyorum. Halının tüyleri bir köşeden diğer köşeye dümdüz yayılıyor. Diz çöküyor, kıyısından başlayarak elimle halıyı yokluyorum. Avizenin parlak ışığında halının dört bir yanını kontrol ediyorum. Eski bir halı. Zarif el işçiliği. Masaya yakın tarafta, halının solgun renklerine karışmış pembe bir leke fark ediyorum. Dizlerimin üstünde ilerleyip yakından bakınca, kan lekesi olduğunu anlıyorum. Bu kan geçen gün camla kesilen ayağımdan mı damladı, yoksa önceki hayatımın kayıp bir gününden mi kaldı? Yanıtını bilemeyeceğim sorular, yine. Gündüz baktığım tabelaların adlarını bile şimdi birbirine karıştırırken, halıdaki kan lekesinin nereden geldiğini hiç bilemeyeceğimi kabul ediyorum. Kan lekeli ucundan tutup halıyı kaldırıyorum. Altına bakıyorum. Eski bir sığınığın izlerini, bir cesedin kalıntılarını ya da en azından domuz bağı için kullanılmış ipleri düşünüyorum. Halıyı tümüyle katlayıp kenara çekiyorum. İçimde anlam veremediğim bir öfkeyle, zemindeki ahşap parkeleri yokluyorum. Parmak uçlarım bir parkeden diğerine ilerliyor. Emin olmak için bazen geri dönüp aynı yeri bir daha inceliyorum. Salondaki işim bitince diğer odalara geçiyorum. Her yerin ışığı açık. Yatak odasından başlayarak, evin altını üstüne getiriyorum. Parkelerin arasında, dolapların ve koltukların arkasında tozdan başka bir şey bulamıyorum. Ter içinde kalıyorum. En uzun günüm asıl şimdi bitti sanırım. Karnımı doyurabilir, ilaçlarımı içebilir, yatağa girebilirim. Yeni aldığım saati başucuma koyup tıkır tıkır sesiyle uyuyabilirim. Ben gözlerimi yumarken, saatin sesi bir karınca gibi komodinun ahşabına iner. Çok ayaklı, üstelik beyaz bir karınca, komodini boydan boya bir gidip bir gelir. Kulağıma girer, ağır ağır beynimin kıvrımlarına ilerler. Azimli, beyaz karınca. Hem kemirip canımı acıtır hem de beynimdeki tıkalı damarları keskin dişleriyle açar. Uzun geceye inanır. Gece iler-

ledikçe ve karınca bir saat gibi tıkır tıkır kafamın içinde d nd k , yorgunluğum çözülür. Yine de uyuyamam. Sokağın yükselip alçalan gürültüsünde kim uyuyabilir ki? Sesler artınca yerimden kalkıyor, gidip camdan dışarı bakıyorum. Bir grup  ocuk, çöp yığınlarının yanında toplanmış, bir çember halinde oynuyorlar. Ortalarında duran uzun boylu çocuğun elinde bir kedi var, kuyruğundan kaldırdığı kediye bir sağa bir sola sallıyor. Totem ayini gibi, diğer çocuklar kedinin etrafında dönüyor, eğleniyorlar. Çocukların arasında, saat ide rastladığım çıplak ayaklı  ocuk da var. O da yüksek sesle gülüyor, ara sıra kediye parmağıyla dürtüyor. Kedide yaşam belirtisi görünmüyor. Karşıdaki binaların pencerelerine bakıyorum. Cama çıkan, perdesini aralayan yok. Kimse gürültüyü, çocukları ve kediye merak etmiyor. Belki yeni aldıkları saatlerini dinliyorlar ya da halıların altına bakıyor, koltukları ve dolapları kaldırıyor, ne olduğunu bilmedikleri bir şeyi arıyorlar. Aradıkları şeyi bulamayacaklarını bilmiyorlar. Evde bir hayat, dışarıda başka bir hayat. Sokaktaki  ocuklar oyunun tadını çıkartıyorlar. Oyunun sonunda, işleri bitince, kediye çöp yığına atıyorlar. Dönüp de kediye son bir kez bakmaya gerek görmeden uzaklaşıyorlar. Gece onlar için yeni başlıyor. Kol kola girip, karanlığa karışıyorlar. Fırlatıp attıkları kedi bir çöp torbasının üzerinden yavaşça aşağı kayıyor. Kedinin zayıf bedeni yandaki duvarın dibine düşüp kalıyor. Kayarken kedi bir anlığına kıpırdıyor sanki ya da bana öyle geliyor.

Duvarı Tuğlalarla, Çatısı Hayallerle Örülü

- 10 -

Yatak odasının tül perdesine sıkışan gece, ilaçlar işe yaramayınca, yavaş yavaş sarsılıyor ve dipsiz, tedirgin, katran bir gayya kuyusuna dönüyor. Diğer geceler gibi şeffaf değil bu gece. Boratin, saatlerdir aklından kovmaya çalıştığı düşünceyle birkaç uyku ilacı ve ağrı kesici daha yutsa yeni bir intihara yol alır. Oysa yaşamak ve neden yaşamdan vazgeçildiğini öğrenmek, ondan sonra gerekiyorsa yine intihar etmek daha iyi. Tavan bu gece her zamankinden alçak. İçerisi havasız. Yorganı yere atıyor. Kollarını, bacaklarını açıp yatağı kaplarcasına yayılıyor. Günlerden neydi şimdi? Daha doğrusu, gecelerden neydi? Karanlık, erimiş şeker gibi yapış yapış her yeri kaplamışken, duvarlara, perdeye ve çarşafa bile yayılmışken, kaçacak bir yarık görünmüyor. Yenilgiyle yiten bir gece daha. Dışarıda sokak diye bir yer hâlâ varsa ve dilenciler, fahişeler ve hırsızlar dolanıyorsa, hiçbirinin bilemeyeceği bir hüsrana yaşıyor burada. Uykusuzluğun üstüne baş ağrısı geliyor. Başka ilaç içemeyeceğine göre, kaç

gündür deneyip de iki sayfadan fazla okuyamadığı kitaplardan birini yeniden eline alabilir. Koltuğa yerleşerek ve derin derin soluyarak kitabı açabilir. Hikâyeler değil, harfler, virgüller, cümle sonları ve satır başları yoruyor onu. Bir orada bir burada görünen tuhaf g'ler, büyük F'ler, noktalı virgüller aklını karıştırıyor. Cümleleri cümlelere bağlarken, sözcükler üst üste yığılıyor, tortular birikiyor. Yine de okuyor. Bir sayfayı bitirmesi bir saati alıyor. Her harfe bir saniye. Milim milim ilerliyor. İkinci sayfanın sonunda duruyor. Duvarlara bakıyor. Şimdi yatakta uzanmış, gözleri kızarmış halde tavana baktığı gibi. Boşluğa. Herkesin anlattığı başka bir Boratin vardı eskiden. O Boratin dünyayı bakarak değil dinleyerek anlardı. Şarkıyla konuşur, şarkıyla düşünürdü. O nerede, herkesin övgüyle söz ettiği o blues şarkıcısı nereye gitti? Dünyanın kargaşasına kendi sesiyle biçim verirdi. Beste yapar, söz yazar, şarkı söylerdi. Her kokuyu bir sesle, her rengi bir melodiyle eşleştirirdi. Bilmenin değil hissetmenin peşinden giderdi. Köle tarlalarının tozunu damarlarında, acısını belleklerinde taşıyan siyahiler gibi o da yeni dünyanın sesini kalbinde taşırdı. O adam her nereye gittiyse, gittiği yerden bir türlü geri dönmüyor.

Bulantı hissediyor. Midesinden soluk borusuna bir sıcaklık yayılıyor. Elini göğsünün ortasına koyup ovalıyor. Şarkı söylerken sesinin doğduğu yerden şimdi bulantı geliyor. Blues'da belki İstanbul'u ve dünyayı değil yalnızca kendisini anlatıyordu. Her melodide kendisine biçim veriyor, kendi mermer ruhunu yontuyordu. Sonra bir gece karanlıkta, ruhundaki çekiç kaydı. Mermer çatladı. Kafasının görünmeyen bir yerinden başlayan çatlak, kaburgasına kadar yayıldı. Bildiği bütün şarkılar o çatlaktan sızıp gitti. Geride midesinden genzine yayılan bir koku kaldı. Kusacağıını hissediyor. Daha fazla duramıyor. Karşıdaki banyoya gidiyor. Başını lavaboya sokuyor. Bekliyor. Elleri lavabonun kenarların-

da. Gözünün dibindeki su damlalarına bakıyor. Girintilerdeki pas rengine. Kir çizgilerine. Lavabonun deliğinden gelen kokuyu alıyor. Midesindekiyle aynı koku. Kusmak için öğürüyor. Boğazından bir şey gelmiyor. Parmakları gevşiyor. Ağzındaki ekşi tadı tükürüp doğruluyor. Pijamasının üstünü çıkarıyor. Çıplak karnına dokunuyor. Bulantıyı dışarıdan görecekmış gibi gövdesine bakıyor. Tümüyle soyunuyor. Serin betonda iki adım atıp duşa giriyor. Duş kabininin geniş kapısını açık bırakıyor. Sırtından baldırlarına akan ılık suda gözlerini kapatıyor. Yorgunluğunu fark ediyor. Öyle uyuyabileceğini hissediyor. Biraz sonra gözlerini açınca bakışları karşıya takılıyor. Duvardaki boy aynasında çıplak bedenini görüyor. Tanımadığı biriyle karşılaşmış gibi bakıyor aynaya. Başını suyun altından uzatıp daha iyi görmeye çalışıyor. Aynada, uzayan kollar. Gergin bacaklar. Ne yapacağını bilemeyen eller. Ve bir yüz. Seslense duyacak, konuşsa karşılık verecek. Nereden geldiği ve aynaya nasıl girdiği belirsiz bir yüz. Boratin elleriyle kulaklarını kapatıyor. Suyun şiddetli uğultusu altında ağlamaya başlıyor. Önce kendini tutmaya çalışıyor, başaramayacağını anlayınca gözyaşlarını salıyor. Hiçbir şeyle baş edemiyor. Yarın da baş edemeyecek, sonraki gün de. Bunu kabullenmenin korkusuyla yere çöküyor. Hıçkıra hıçkıra kendisine yalvarıyor. Yalvaracağı başka kimse yok. Bitsin bu eziyet. Aynadaki yüz! Bir tek o yüz yarıdım edebilir. Ayarı bozulan aklını o düzeltebilir. Banyoyu buhar kaplıyor. Karşıdaki ayna, buharın içinde yitiyor. Boratin sonsuza kadar burada kalmak istiyor. Ağlamak nasıl şey böyle? Bir yandan kalbi korkuyla küt küt atarken, diğer yandan gövdesi ilk kez hissettiği bir rahatlığa kavuşuyor. Gövdesinin içinde hiç kimse olmadığını biliyor. Boratin hiç kimse değildir. Ama diğer olasılığı da düşünüyor: Herkes de olabilir o. Bağlandığı bir benliği yoksa, dilediği her benliği sahiplenebilir. Huzur yerine yeni bir korku veriyor bu düşünce. Ağla-

mak da faydasız. Kusmaya başlıyor. Ellerini yere koyup sarı, yeşil renkte kusuyor. Midesi kasılıyor. Etrafında buhardan başka bir şey göremiyor. Buharın bir yerlerinde bir aynanın ve aynada yere çökmüş birinin durduğunu biliyor. Yerdeki şampuan şişesini alıp fırlatıyor. Yumuşak bir çarpma sesi geliyor. Çarpma sesi de aynanın kendisi gibi yalan. Bu ev yalan. Köprü ile deniz yalan. Bakkal ile saatçi yalan söylüyor. Doktor ile Bek yalan söylüyor. Yalan söylemeyen kim var ki? Aklına ablası geliyor. Onun sesinde yalanın izi yok. Yüzünü göremese de ablasının sesini anlıyor. O sesteki kusursuzluğa inanıyor. Şimdi bu saatte arasa, yine inanır ona.

Hıçkırıklarının dinmesini bekliyor. Duştan çıkıp bir havlu sarınıyor. Hızlı adımlarla salona gidiyor. Sehpadaki telefon defterini alıyor. Parmaklarının ıslaklığı sayfadan sayfaya geçiyor. Sayfaları bir ileri bir geri çeviriyor. Tanıdık birinin adına rastlamayı umuyor. Bu umuda defalarca kapıldığını ve her seferinde telefon defterini karamsarlıkla kapattığını anımsıyor. Yine kapatıyor. Arka kapaktaki numaralara göz gezdiriyor. İri rakamlarla yazılı bir numaraya gelince duruyor. Önüne ad konmamış. Bunun ablasının numarası olduğunu Bek söylemişti. Telefonu alıyor, numarayı çeviriyor. Her rakam telefondan kabloya geçiyor, duvarların içinden rutubetli yeraltına iniyor ve binlerce farklı numaranın arasında kendi yolunu bularak, diğer uçtaki telefona ulaşıyor. Telefon çalıyor. Boratin ablasına neler söyleyeceğini biliyor. Bana yardım et, diyecek. Çok hastayım, diyecek. Bu bela neden bana musallat oldu bilmiyorum, diyecek. Akşam treniyle sana geleceğim abla. Haydarpaşa Garı'na geçecek, bilet kuyruğuna girecek, gişedeki görevliye cam kenarında bir yer istediğimi söyleyeceğim. Tren hareket edince başımı cama yaslayacak ve rayların belki filmlerden anımsadığım sesiyle düşüncelere dalacağım. Demir tekerlekler demir raylarda dönerken gözlerimi yumacak, sabaha kadar uyuya-

cağım. Anlamını bilmediğim bir özlemle eve varacağım. Ev: Beni içine alacak kelime. Duvarı tuğlalarla, çatısı hayallerle örölü. Ev, ilk harfinde beni buyur edecek. İkinci harfinde, rengi solmuş fotoğraflar asılı bir koridordan geçirecek. Sonra beni loş bir odaya alarak, çarşafı yeni değişmiş bir yatakta yatıracak. Oradaki harfin yanında ablam oturacak. Bana çocukluğumu anlatacak. Hem dinleyeceğim onu hem uyuyacağım. Bu sırada telefon çalacak. Israrla. Sokakta serin bir esinti. Gökte solgun bir yıldız. Herkes kendi hayatının ilmeğini bağlıyor, çözüyor, bağlıyor, çözüyor. Kimse telefona bakmıyor. Boratin ahizeyi yerine bırakıyor. Gözlerinden hâlâ yaş aktığını o zaman fark ediyor. Soluğunun durulmasını bekliyor. Gözyaşlarını elinin tersiyle siliyor. Telefonu çekip kucağına alıyor. Parmakları titreyerek, numarayı tekrar çeviriyor. Telefon bu sefer umutlu bir tonda çalışıyor. İkinci, derken üçüncü çalışta karşı taraftan biri açıyor. Bir kadının uykulu sesi geliyor. Ablası değil bu. Daha genç biri. Alo, alo, diyor telefondaki kadın. Sesinin buğusundan bir an önce uykuya dönmek istediği anlaşılıyor. Boratin söyleyecek söz bulamıyor. Zihni duruyor. Telefonu kapatmayı bile akıl edemiyor. Salona neden geldiğini, burada ne yaptığını anlamaya çalışıyor. Haline bakıyor. Çıplak. Belinde havlu. Dizlerinin üstünde kırmızı-siyah telefon. Kulağında ahize. Alo, diyor karşıdaki ses. Alo, kimsin sen? Ben kim miyim? Ben Boratin'im, ama söylememin anlamı yok. Çünkü Boratin, sorulara yanıt veremeyen bir ad. İçi boş bir kelime. Alo, alo, kimsin sen? Bana Boratin diyorlar ve inanayım diye kimlik kartımı gösteriyorlar. Kimlikteki anne ve babamın adı, doğum tarihim ve doğum yerim sayesinde kendimi bileceğimi sanıyorlar. Oysa ben kim olduğumu değil, ne olduğumu bilmek istiyorum. Bana bunu söylemiyorlar. Ben neyim?

Theodora'nın Meyhanesi, araç girmeyen bir sokakta, yan yana sıralanmış restoranların ortasında, kaldırımını kaplayan masaları ve doluluğuyla seçiliyor. Gençlerin oturduğu uzun masada Boratin arkadaşlarının ilgisine karşılık vermeye çalışıyor. Humusun tadına baktın mı Boratin? Orası gürültülü, bu tarafta oturmak ister misin Boratin? Rakına bir buz daha alır mısın Boratin? Boratin masanın şarap içen yarısına katılmaktansa Bek'in izinde rakıyı tercih ediyor. Karşısında oturan Hayala, işte bu, diyerek kadehini kaldırıyor. Bütün masa onlara katılıyor. Boşalıp dolan kadehlerin de yardımıyla, üzerilerindeki gerginlik kısa sürede dağılıyor. Meze tabakları gelip gidiyor. Boratin bir yandan arkadaşlarının adları ile yüzlerini eşleştirip zihnine kaydetmeye, diğer yandan Bek'in konudan konuya atlayan konuşmasını izlemeye çalışıyor. Güzellik iyilikten daha caziptir, diyor Bek ve karşıdaki masada oturan bir grup kadını gösteriyor. (Neşeyle içen genç kadınlara bakıyorlar.) Hangisi gözünüzü alıyor, diye soruyor Bek, ortada oturan iyi karakterli olanı mı, yoksa onun yanındaki güzel kadın mı? (Ortadaki kadın, diğerlerinden saygı görüyor. Sözü dinlenen ve değer verilen biri. Onun sağ tarafındaki kadın ise yüzünün güzelliğiyle dikkat çekiyor.) Güzellik geçicidir, demeyin bana. İyilik de geçicidir. İyilik, karşılık beklentisi yaratır ve sınıra sahiptir. Güzellik öyle mi? (Bek, bir yudum rakı ve bir parça peynir alırken, bu fırsatla kadının gözlerine, burnuna, dudaklarına daha dikkatli bakıyorlar.) Güzellik ne karşılık bekler ne de çıkara dayanır. Sadıktır. Görüldüğü gibidir. (Kadının çıplak boynunda zarif bir gerdanlık. Elbisesinin bir askısı omzundan kaymış. Elinde şarap kadehi. Yanındaki kadını dinlerken yüzüne yayılan gülümseme onu daha da güzelleştiriyor.) Masamızdaki kadın arkadaşların affına sığınarak konuşuyorum, diyor

Bek. (Dört kadın, altı erkekler masada.) Dert etme Bek, o kadınla yarışacak değiliz, diyor Hayala. Senden önce biz kadınlar fark edip onu birbirimize göstermiştik zaten. Bu akşam bu meyhanede, eğer kız olsaydı bir tek Boratin onun güzelliğiyle yarışabilirdi. (Boratin'e eski günlerdeki gibi davranıyorlar. O da onların rahatlığına ayak uydurmaya çalışıyor.) O masanın üstündeki balkon çökse ve kadınlar altında kalırsa, en çok hangisine üzülsünüz, diye soruyor Bek. Hepsine üzülrüz, demeyin. Dil alışkanlığıyla yanıt vermeyin. Siz dili tersyüz eden müzisyenlersiniz. Haydi! (Bu sofrayı sevdikleri, akıllarına gelen her konuda tartışırken birbirlerine takılıp durdukları anlaşılıyor.) Yine kadehler kalkıyor. Boratin ağırdan giderek, yudumunu küçük alıyor. Gün batımında bu sokağa girdiğinde, Theodora'nın Meyhanesi gibi canlı ve gürültülü bir yeri anımsamadığı için canının sıkılacağını sanmıştı. İki saat geçtiği halde can sıkıntısı hissetmiyor. Hiçbir şey hissetmiyor.

Sağ tarafında oturan ve herkesin Efendi diye hitap ettiği arkadaşı, bir sigara alıp döneceğim, benimle gelmek ister misin, diye soruyor. Boratin ne yapacağını bilemeyen çocuk gibi Bek'e bakıyor. İyi olur, diyor Bek, etrafa göz atarsınız. Masadan kalkıyorlar. Sokağın ucuna doğru yürüyorlar. Bu sokakta iyi tanındıkları belli. Sağdan soldan gelen selamlara başlarıyla karşılık veriyorlar. Köşeyi dönüp anacaddeye dalınca, tanıdık gözlerden kurtuluyorlar. Cadde tıklım tıklım. Gençlerle dolu. Işıklı. Burada gençlerin ve ışıkların parçası olmak kolay. Yanından geçtikleri tekel bayilerine bakmıyorlar. Caddenin sonu her neredeyse oraya kadar yürümeye niyetli görünüyorlar. Bu yolu daha önce defalarca gidip gelmiş gibiler. Büyük vitrinleri geçtikten sonra, eski bir pasaja giriyorlar. İçerisi tenha. Serin. Sinema afişleri asılı panonun önünde duruyorlar. Afişlere göz atarken, yekdiğerinin söze girmesini bekliyorlar. Sessizliği Efendi bozuyor. İn-

sanların akıl yaşı başka, duygu yaşı başkadır, diyor. Biri gelişirken diğeri geride kalabilir. Mesela bizim masadakilerin akıl yaşı olgun, ama çoğunun duyguları hâlâ ergen. Bu ikisinin dengesini bulabilen, akıl yaşı ile duygu yaşının mükemmel uyumunu gösteren bir tek sen vardın. Boratin, ne oldu sana? İçki Boratin'in dilini gevşetmiş. Aklından geçenleri söylemekte tereddüt etmiyor. Bana tanımadığım birini soruyorsun, diyor. Sorduğun kişiyi ben değil, sen anımsıyorsun. Sen söyle, ne oldu ona? Efendi, Boratin'in bileğinden tutuyor. Sıkıca kavırıyor. Gözlerini gözlerine dikerek bekliyor. Bunu da mı anımsamıyorsun Boratin, diye soruyor. Neyi, anlamadım, neyi anımsamıyorum? Boratin, bir yıl kadar önce seninle bu pasaja geldiğimizi, bu afiş panosunun önünde durduğumuzu ve ben sana intihar etmek istediğimi söylediğim anda bileğime böyle yapıştığını anımsamıyorsun, değil mi? Boratin çekinerek bakıyor. Başkalarının da ölmek isteyebileceğini ilk defa fark ediyor. Sen hep şanslıydın, diye sürdürüyor Efendi, yine şansın yardım etti. Boğaz Köprüsü'nden her yıl onlarca kişi atlar. Kulenin tepesinden betona çakılmaya benzer. Bugüne dek ancak bir-iki kişi sağ kurtulduysa onlar da sakat kaldı. Oysa sen bir kaburga kırığıyla ve bellek kaybıyla atlattın. Senin zihninde hiçbirimizin sezmediği bir düğüm varmış. Ölmek yerine unutarak kurtuldun o düğümünden. Ben eskiden sana imrenirdim Boratin, hem yakışıklı hem yetenekliydin, herkesin sevgilisiydin. Ama artık bunlara değil senin belleğini yitirmene imreniyorum. Neden geçmişini bulmaya çalışıyorsun? Bırak, o düğüm orada gömülü kalsın. Yüzlerce, binlerce yıl önceki olayların zamanını karıştırıyor, bazılarının bugün yaşandığını sanıyormuşsun. O kadar eskiye gitmeden, sana geçen yılı anlatayım. Bir gece Theodora'nın Meyhanesi'nde içtikten sonra seninle kalkıp buraya geldik. Kafam iyiydi. Buradaki afişlere bakarak sana içimi döktüm. İntihara niyet ettiğimi, son adımı atmak

üzere olduğumu söyledim. Beni eve götürdün. Yüzümü yıkadın. Yatağa yatırdın. Başımda bekledin. Günlerce yanımdan ayrılmadın. Yemeğini benimle yedin, gitarını benimle çaldın. En güzel bestelerinden birini o zaman yaptın. Neden sonra ölüm benden yavaş yavaş uzaklaştı ve şarkılardaki bir kelimedenden ibaret kaldı. Oysa daha önce ölüm her yerde bulurdu beni. Balkonda bana, atla, derdi. Lodoslu günlerde beni denize çağırırdı. Mutfaka girdiğimde bana bıçağı gösterirdi. Geceleri dolaptaki ilaçların kokusuyla beni uykudan uyandırırdu. Kendimi zor tutardım. Neden intihar etmek istediğimi o zaman sana söylemiştim, bu sefer söylemeyeceğim. Madem geçmişini unuttun, benim ölümü isteme nedenim de unutulmuş halde kalsın. Senin sayende kendime geldim. Yoksa ölümler asil bir iş yapacağımı sanıyordum. İki bin yıl önce intihar eden askerlerin cesetleri çarminhta teşhir edilir, kadınların bedenleri kendilerini astıkları ipe sokakta sürüklenirmiş. Sonra devir değişti, intihar bir asalet ünvanına, bir ölümsüzlük temsiline büründü. Özellikle müzisyenler ve yazarlar arasında. Ölüm trajik görüldüğünden, intihara yücelik payesi verildi. Ama o devir de geçti. Hayatta trajik bir şey kalmadı. Ölüm anlamını yitirdi, intihar da komedi halini aldı. İntiharın kökü geçmişimizde yatıyordu, ben o sınıra gidip geri döndüm. Boratin, sen geçmişinden kurtuldun, belleğini yitirerek kurtulmayı başardın. Kimsenin elde edemeyeceği mucize... Efendi hararetle konuşurken, Boratin bir adım geri çekiliyor. Bileğini Efendi'nin gevşeyen parmaklarından sıyrılıyor. Bileğinin sızladığını hissediyor, eliyle sıvazlıyor. Sigara alacak mıyız, diye soruyor. Efendi kalakalıyor. Soluğunu tutuyor. Kısa bir tereddüdün ardından kahkahaya atıyor. Sesi pasajda yankılanıyor. Elbette sigara alacağız, diyor. Meyhaneye dönerken yolda birer tane tellendiririz seninle. Pasajdan çıkıyorlar. Caddenin dalgalı kalabalığına karışıyorlar. İlk köşedeki büfeden sigara alıyorlar. Sigara-

larını yakıyor, hiç konuşmadan meyhanenin sokağına varıyorlar. Arkadaşlarına katılıyorlar. Onların dönüşüne kaldırılan kadehlere eşlik ederek, içkilerini yudumluyorlar. Neler yaptınız, diye soran Bek'e, Efendi yanıt veriyor. Boratin bana güzel bir hikâye anlattı, diyor. Öyle mi? Evet. Genç bir adam ormanda kaybolmuş. Günler sonra yaşlı birine rastlamış. Yaşlı adam da uzun zamandır ormanda kayıpmış ve genç adama çıkış yolunu birlikte aramayı önermiş. Olmaz, demiş genç adam, seninle zaman yitiremem, çıkış yolunu bilseydin şimdiye kadar bulurdun. Ama, demiş yaşlı adam, ben çıkmayan yolları öğrendim. Hikâye böyleydi, değil mi Boratin? Boratin kayıtsız bakıyor. Rakısından büyük bir yudum alıyor. Önüne dönüp tabağındaki mezeye ekmek banıyor. Masaya suskunluk çökünce Bek kadeh kaldırıyor. Haydi, diyor, bu sefer de Boratin'in hikâyesine içelim.

Boratin karşı masadaki kadınlara bakıyor. Güzel kadını anımsıyor. (Kadın bir şeyler anlatıyor. İnce parmakları boşlukta zarif hareketler çiziyor.) Boratin bu kadını Yüksek Kaldırım'da bir sahaf dükkânına girerken görmüştü. Yanında bir erkek vardı, ikizi gibiydi, birbirlerine çok benziyorlardı. İki kardeş sahafta eski bir kitabı incelemişlerdi. (Kadın, üniversitede ders veriyor. Derste tanıttığı önemli bir elyazmasından söz ediyor arkadaşlarına. Öyle heyecanla anlatıyor ki, kulağını oraya veren Boratin'e kadar geliyor sesi. Öğrencilerin, böyle eski, nadide bir kitaba ilgi göstermemesinden yakınıyor. Yanındaki kadın gülüyor, sana bakmaktan kitaba bakamamışlardır, diyor.) Boratin kadını sokakta gördüğünde güzelliğiyle ilgilenmemiştir. Onun kardeşiyle konuşmasını dinlemiş, girdikleri sahaf dükkânını merak etmişti. (Kadını şimdi de yüzünün güzelliğinden değil boynunun durumundan, başını hafif yana eğişinden tanıyor.) Daldın Boratin, diyor Bek, iyi misin? İyiyim, ama senin gibi içmeye devam edersem birazdan gözlerim bulutlanacak. Daha bulutlanma-

dı mı, deminden beri gözlerin şu kadında. (Kadın, dirseğini masaya dayayarak konuşmayı sürdürüyor.) Ben, diyor Boratin, bu kadını tanıyorum. Bek'in yüzüne tebessüm yayılıyor. Güzellik insanın zihnindeki kilitleri bile açar, diyor. Öyle değil, diyor Boratin, seninle dışarı çıktığımız ilk gün, Galata Kulesi'ne doğru giderken görmüştüm onu. Hayır, diyor Bek, bence sen onu daha eskilerden tanıyorsun, ama zamanı karıştırıyorsun. Zamanı karıştırdığını kendin söylememiş miydin? Beni dinle Bek, ben kadını bir sahaf dükkânına girerken görmüştüm. Şimdi kulak verdim, kadın oradaki antik kitaplardan söz ediyor arkadaşlarına. (Bir ikisi hariç, diyor kadın, öğrenciler yeni keşiflerden heyecan duymuyor.) Bek gülüyor. Sen sarhoşsun, diyor. Asıl sen sarhoşsun, diye karşılık veriyor Boratin. Ben, diyor Bek, sarhoşluğumu seve seve kabul ederim, sen de kabul et. Hayır, diyor Boratin, benim başım biraz dönmeye başladı ama henüz sarhoş olmadım. O zaman içmeye devam, diyor Bek. İçkilerini yudumluyorlar. Omuz omuza verip, kadına bakıyorlar. Boratin kadının dudaklarından dökülen harfleri ve sözcükleri izliyor. Bek ise o pembe dudakların arasından buhar kanatlı kuşların süzüldüğünü görüyor. İç çekiyor. Kadını daha önce yalnız mı görmüştün, diye soruyor. Hayır, yanında erkek kardeşi vardı, ikiziydi. İkizi mi, diyor Bek, yani o kadar eminsin... Bunun doğru olup olmadığını öğrenip geleyim. Nasıl öğreneceksin? İzle, diyor Bek. Ellerini masaya dayayarak kalkıyor. Dikkatli adımlarla yürüyor. Sallana sallana kadınların masasına varıyor. Onları selamlıyor. Kadınlar tebessümle karşılık veriyorlar. Bir sandalye çekip oturmasını söylüyorlar. Bek teşekkür ediyor. Güzel kadına Boratin'i işaret ediyor. Bir şeyler söylüyor. Güzel kadın Boratin'e bakıyor, bir süre sessiz bekliyor. Sonra başını uzatıp Bek'le fısıldaşır gibi konuşuyor. Dönüp tekrar Boratin'e bakıyor. Yüzünde belli belirsiz bir tebessümle. Bek onların yanından ay-

rılıyor. Aynı yavaşlıkla geri dönüyor. Yerine otururken, hırıltıyla soluk alıp veriyor. Gözlerini yumuyor. Dedğim doğru muymuş, diye soruyor Boratin. Bek gözlerini açıyor. Etrafa boş bakıyor. Kendi kendine konuşur gibi, niye içmiyoruz, diyor. Elini masaya uzatıyor. Boratin onun önündeki kadehi çekiyor. Bu akşamlık yeter, çok içtin, artık kalksak iyi olur, diyor. Daha yeni başladık, diyor Bek. Hayır, yeni başlamadık, diyor Boratin. Yerinden doğruluyor. Sandalyeye asıllı montunu alıp sırtına atıyor. O sırada Efendi, masadakilere sesleniyor. Arkadaşlar, diyor, biriniz Bek'i evine götürsün, ben de Boratin'i bırakayım. Boratin buna gerek olmadığını söylüyor. Ben kendim giderim, sen Bek'i götürsen daha iyi. Emin misin Boratin, kendi başına gidebilecek misin? Evet, ben iyiyim. Bir iki kişi onlarla birlikte kalkıyor, diğerleri gecenin çoğunu burada geçirmeye niyetli görünüyor. Boratin hoşça kalın derken, omzundaki mont kayıp düşüyor. Montu almak için yere eğiliyor. Gözleri kararıyor. Bir dizi yerde kalıyor. Başı döndüğünden, doğrulamıyor. Elini sandalyeye atıyor. Hayala gelip onu kolundan tutuyor. Kalkmasına yardım ediyor. İyi misin, diyor. Evet, sanırım. Ben seni eve bırakayım Boratin, kendi başına gidemezsin.

- 12 -

Hayala mutfaktan iki kahve bardağıyla geliyor. Kanepede yanıma oturuyor. Bu seni kendine getirir, diyor. Kahveden bir yudum alıyorum. Teşekkür ediyorum. Meyhanede içkiyi fazla kaçırdığımın farkında değildim. Dinliyor, izliyor, bir yandan da yiyip içiyordum. Eve kendi başıma dönebileceğimi sanıyordum. Gözlerim aniden karardı. Sen, diyor Hayala, sonlara doğru Bek'e uydun. Kadehleri onun gibi art arda devirdin. Şimdi nasıl hissediyorsun? Eve gelmek beni rahatlat-

tı. Baş dönmem geçti. Belki de kalabalıktan döndü başım. O kadar kişiyle aynı anda konuşmak yorucu. Yüzlere ayrı ayrı bakmak, sesler ile yüzler arasında bağ kurmak ve her bir bağı zihnime yerleştirmek, bana geçmişte de yorucu geliyor muydu acaba? Hayır Boratin, eskiden böyle değildin. Kendinle ilgili şikâyetin yoktu, ben duymadım. Hayala, ben bir seferde ancak bir kişiyle diyalog kurabiliyorum. Fazlası yoruyor beni. Masadakiler benim arkadaşım, ama o kalabalığa karışmak bana ağır geldi. Meyhanede ne kadar oturduysam bir an önce kalkma isteğim de o kadar arttı. Belki de o yüzden rakıyı sonlara doğru fazla içtim. Ben akşamları hep evde olurum, ilk kez dışarı çıkmak tuhaf geldi. Kendimi bu salonda güvende hissediyorum. Koridoru bir aşağı bir yukarı yürümek ve yatak odasından mutfığa gidip gelmek, dışarıda dolaşmaktan iyi. Bugün evden çıkarken mutfığı biraz dağınık bırakmıştım. Sen kahveyi kolay bulabildin mi? Kolay buldum. Evin hep aynı düzende, Boratin. Buraya gelen, her şeyi her zaman yerli yerinde bulur. Kim bilir kaç kuşaktır yerinden kıpırdamayan koltuklar, dolaplar, tablolar. Bu evi tuttuğunda bizimkiler seninle dalga geçmişlerdi. Sana, görüldüğünden elli yıl daha yaşlısın demişlerdi. Sen ise, hey notacılar, ben elli yıl değil yüz yıl yaşlıyım, diye karşılık vermiştin. Eski gitarlara, eski kitaplara, eski ev eşyalarına meraklıydın. Hâlâ öylesin herhalde. Belleğinle birlikte zevklerin de değişmemiştir. Bilmiyorum, Hayala. Bu kanepeyi bir seviyor, bir sevmiyorum. Bütün günümü burada uzanarak geçiriyor, ertesi gün kıyısına oturmaya çekiniyorum. Şu avizeden bazen gözümü alamıyor, bazı günlerse onun kristallerinden rahatsızlık duyuyorum. Gitarlara bak. Ne kadar zarif, her biri ayrı bir sanat eseri. Yumuşak hatlı, uzun boylu. Sap manyetiği ile akort burguları arasında bir ormanın ağaçları kadar çok melodi vardır. Ruh halim çabuk değişiyor, gitarlar aniden gözüme değersiz görünebiliyor. Bir gece hep-

sini sokaktaki çöp yığınınına atabilirim. Hayala gülümsüyor. Atmaya karar verirsen, diyor, bana telefon et. Eşyalarını ben kendi çöplüğüme götürürüm.

Yandaki sehpadan telefon defterini alıp Hayala'ya veriyorum. Senin numaran bende var mı, diye soruyorum. Hayala, bir elinde kahve bardağı, defteri dizinin üstüne koyuyor, sayfaları karıştırıp kendi adını buluyor. İşte burada yazılı, diyor. Evinde böyle telefon defteri tutan kimse kalmadı Boratin, herkes numaraları cep telefonuna kaydediyor. Bu defterlere ancak eski filmlerde rastlanıyor. Gerçi bu evin eski telefonuna da yaprakları sararmış bir defter uyar. Hayala, diyorum, benim sana kötülüğüm dokundu mu? Hayala bir an dur alıyor. Kahvesinden bir yudum alıyor. Telefon defterini göğsüne bastırıyor. Bana farklı bir yüzle bakıyor. Ya bende ilk kez yabancı birini buluyor ya da eski halimin döndüğünü görüyor. Ona en uzak ve en yakınım şimdi. Ya bir şey söylemeden çıkıp gidecek ya da sabaha kadar durmadan konuşacak. Boratin, diyor, aklında neler dönüyor, neden böyle bir soru sordun? Korkuyorum, diyorum. Ne hissettiğimi adlandırmakta zorlanıyorum. Geçmişle ilgili düşüncelere dalarken, kendimi beyaz bir duvarın önünde buluyorum. Bembeyaz duvarda hayatımın izlerini görmeye çalışmak anlamsız. Ne bir çizgi, ne bir karaltı. Yalnızca boşluk. Boşluğa bakınca bir süre sonra boşluğun kendisi olduğumu anlıyorum. Neden, diyorum. Geçmişte ben kime ne kötülük yaptım, diye düşünüyorum. Telefonum çaldığında veya biriyle tanıştıgımda, insanlar bana eski kötülüklerimi anlatacak sanıyorum. Belki hiç kötülük yapmadım ya da herkes insaflı, bana gerçekleri anımsatmak için iyileşmemi bekliyor. Hayala, elini kolumun üstüne koyuyor. Benden korkma Boratin, diyor. Bana kötülüğün dokunmadı. Aksine, bana iyilik ettin. Grubumuzdaki tartışmalarda beni kayırdın. Geçen yıl grubu bırakma noktasına gelmiştim, beni kalmaya sen ikna ettin. Ev

kiramı ödeyemediğimde, birkaç ay borç birikmişti, sen bana yardım ettin. Senin kimseye kötülük yapacağına inanmıyorum. Böyle bir iddiada bulunan çıkarsa, öncelikle kabahatin kendinde değil diğer tarafta olduğunu düşün. Hayala elini kolumdan çekiyor. Gözünü benden ayırmadan, konuşmamı bekliyor. Bazen, diyorum, sokakta birinin bakışıyla karşılaşıyorum. O kısa bakışta, tanıdık birini görüyorum. Bana kızgın birini. Korkuyorum. Theodora'nın Meyhanesi'nde arkadaşlarla tanışırken, herkeste o bakışı aradım. Sen karşımda oturuyordun. Birkaç kez göz göze geldik. Sonlara doğru, o tedirgin edici bakışı sende de yakaladım. Boratin, diyor Hayala, yakaladım dediğin bakış, sana dair iyiliklerle doludur. İnsanlar seni sevmekle kalmıyor, çoğu kendini sana borçlu hissediyor. Herkesin hayatına bir yerinden dokunmuş, kendinden bir parça katmışsındır. Sendeki suçluluk duygusu, geçmişini bilmemenden kaynaklanıyor. Belleğini yitirdiğin için kendini suçluyorsun. Belki sen haklısın Hayala, ama aklıma doluşanları engelleyemiyorum. Ne zaman sokağa çıksam, yardıma muhtaç insanlara iyilik yapma isteği duyuyorum. Dışarıdaki dünya beni bekliyormuş gibi. Bu istek, korku duygusuyla birlikte geliyor. O zaman, iyilik yapma isteğinin, geçmişimdeki kötülükleri temize çekme isteğinden doğduğunu düşünüyorum. Hayala avucumdaki bardağı alıyor. Kahveni soğuttun, tazeleyim, diyor. Biraz sonra iki yeni kahveyle dönüyor. Sen, diyor, müzik hakkında da böyle uçlarda konuşur, akla gelmeyecek düşünceler dile getirirdin. Bu huyunu yitirmemen iyi. Provalarda bir şarkının ortasında bizi durdurur, oradaki ritmin neden değişmesi gerektiğini uzun uzun anlatırdın. Kuzey Amerika'daki kölenin iniltisinden, İstanbul'daki dilencinin küfründen ve genç âşığın heyecanından söz ederdin. Kitaplardan alıntılar yapardın. Müziğimizin ruhunun nereden geldiğini ve göğes nasıl ses vereceğini tempo tutarak anlatırdın. Biz enstrüman-

larımızı bırakır, uzayacağını bildiğimiz sözlerini dinlemek için bir köşeye kıvrılırdık. Uzak geçmişten söz eder gibi konuştuğuma bakma Boratin, bunlar daha birkaç hafta önceydi. Duvardaki şu Denizaltı albümünün kapağını bize gösterdiğin gün de uzun uzun konuşmuştun. Hayala'nın işaret ettiği yere bakıyorum. Plak kapaklarına, şarkıcıların adlarına. Avizenin kristal ışıkları, gitarların gövdesinde parlıyor. Her telde farklı bir ses, merdiven çıkarcasına, gitarların perdelelerini tırmanıyor. Duyamasam da o seslerin orada kımıldadığını biliyorum.

Hayala, diyorum, ben bu duvara ve gitarlara her gün saatlerce bakıyorum. Plak setini karıştırıp bana iyi gelecek bir şey arıyorum. Plak kapaklarını okuyorum. Şarkıların sözlerinde bana seslenen bir şey bulmaya çalışıyorum. Şimdi duvara ve plaklara bakarken de arıyorum o şeyi. Nedir o Boratin, ne arıyorsun? Bilmiyorum, ancak bulduğumda anlayacağım ne aradığımı. Aklım boş değil, herkesin sandığının aksine fazlasıyla dolu. Ben aklımdan yitenlerle birlikte aklımda kalanlardan da korkuyorum. Mesela, bilinen en eskiyi düşünüyorum. Bir kitapta okumuş olmalıyım; evrenin yani varlığın en eski hali, küçük bir top halindeymiş. Sonra büyük patlama ile evren açığa çıkmış, zaman başlamış. Ben ondan öncesini merak ediyorum. Bunu düşünmenin saçmalığını biliyorum. Sonra kendi kendime, ya saçma değilse, diyorum. Neye inanacağımı karıştırıyorum. Sen söyle Hayala, benim durumuma düşsen sen ne yapardın? Hayala yanıt vermeden önce birkaç saniye bekliyor. Herhalde, diyor, yakınlarımin önerilerine kulak verirdim. Beklemeyi ve telaş etmemeyi öğrenirdim. Geçmişi düşünmek yerine geleceğe dair hayaller kurardım. Senin hayallerin neler Boratin? Benim hayallerim mi? Hayal kurup kurmadığımın farkında değilim. Bir an düşünüyorum. Yine beyaz bir duvar geliyor gözlerimin önüne. Ufku boydan boya kaplayan

bir duvar, uzayıp gidiyor. İnsan karanlığa alışabilir, her yerde karşılaşır onunla, ama sonsuz beyazlık zor. Boratin, diyor Hayala, bir dileğini söyle, bunu senin hayalin sayalım. Hayatında şimdi neye sahip olmak istersin? Önce, diyorum, rahat, derin, kesintisiz uyumayı isterim. Başım ağrımadan uyanmayı isterim. Uyandığımda kendimi bilmeyi ve geçmişi yeniden zihnimde bulmayı isterim. Geçmişten korkmamak da buna dahil. Geçmişimden korkuyorum. Oradan neler çıkacağını bilmiyorum. Bir sabah uyanacak ve bütün yitirdiklerimin ben uykudayken zihnime döndüğünü göreceğim. Eski günlerdeki gibi. Neden ölmek istediğimi öğreneceğim. Ya öğrenmek beni delirtirse, beni tekrar intihara sürüklerse? En çok istediklerim, aynı zamanda en çok istemediklerim oluyor. Senin hayal dediklerin parça parça birleşip büyük bir korkuya dönüşüyor bende. Bazı geceler aynayı yumruklamak istiyorum. Aynanın önüne geçip oradaki yüze bakıyorum. O yüz, beni biliyor ve kendinde tuttuğu sırları öğrenmem için beni çağırıyor. Benim yüzümden aynadaki yüze giden yol öyle uzun ki, aynanın dolambaçlı ve rutubetli geçitlerine girmeye cesaret edemiyorum. Yataкта yorganı başıma çekiyorum. Sayı sayıyorum. Sıfırdan başlangıca doğru. Eksi kırk bir, eksi kırk iki, eksi kırk üç. Başlangıç yok, sayılar bir türlü bitmiyor. Sen ne yapardın böyle bir durumda? Hayala bana sisli gözlerle bakıyor. Elimdeki kahve bardağını alıp yere koyuyor. Yanağıma dokunuyor. Uzanıp dudaklarımdan öpüyor. Yüzü yüzüme yarım soluk aralığında duruyor. Bundan da korkuyor musun, diye soruyor. Evet, korkuyorum. Hayala hafifçe geri çekiliyor. Biz seninle daha önce öpüşmedik, diyor. Elleri titriyor. Titremesini durdurmak için ellerini alnına götürüp saçlarını düzeltiyor. Hayala, diyorum, ben hiç kimseyle öpüşmedim. Zihnim gibi bedenim de boş. Eskiden biri, Boratin adıyla yaşar, dolaşır, mutlu olurmuş. Kadınlara dokunurmuş. Onun ya-

şadıklarının neye benzediğini bilmiyorum. Ondan ve onun yaptıklarından korkuyorum. Nedir bu? Hayala tekrar yaklaşıyor. Parmaklarını bir kuşun kanatları gibi boynuma sarıyor. Kendini bırak, diyor, kendini bana bırak. Dudaklarını dudaklarıma bastırıyor.

Gece Sokağında Averagesin Bir Başına

- 13 -

Bek dün uğradı. Mutfağa baktı. Bakkala gidip alışveriş yaptı. Sinemalarda oynayan birkaç filmnden, benim sevdiğim oyuncularından ve yönetmenlerden söz etti. Sonbahar güneşinde dolaşmayı önerdi. Ne sinemaya gitmek ne de sokağa çıkmak istiyorum. Bir haftadır evde, bütün günümü yatakta geçiriyorum. Bir sağa bir sola dönüyor, gözümü tavana dikeyiyor, yan dairedeki belli belirsiz konuşmaları dinliyorum. Tırnaklarımı, parmaklarımı, bileğimdeki damarları inceliyorum. Damarlarımda yeni bir kanın dolandığını hissediyorum. Çabuk terliyorum. Doğrulup yatakta oturuyor, üzerimi açıyorum. Boynumdaki teri elimle siliyorum. Pencereden dik gelen gün ışığına bakınca, vaktin yine öğleyi bulduğunu anlıyorum. İçimden bir ses, haydi, diyor. Yataktan kayar gibi iniyorum. Gidip balkonun kapısını açıyorum. Temiz havayı içime çekiyorum. Balkon, rüzgârın haftalardır savurduğu yapraklarla dolu. Demir parmaklıkları paslı. Her tarafı toz kaplı. Sararıp kuruyan yapraklara adımımı atar atmaz duru-

yorum. Sol tarafta, çamaşır ipinin duvara bağlandığı yerde bir ėüvercin yuvası görüyorum. Otlardan ve dal parçaların-
dan örölü yuvasındaki ėüvercine bakıyorum. Her ėün ık-
tığım balkonda başımı kaldırıp da onu daha önce nasıl fark
etmemişim, bilmem. Belki yeni kurdu yuvasını desem, yu-
vanın hali pek de yeniye benzemiyor. üvercin, yumurtala-
rın üzerine oturmuş, ėöėü tarıyor. Caddedeki ağaçlarda giz-
lenen kargalara ve baykuşlara karşı tetikte duruyor. Belki
de eşini bekliyor. Orada dikildiğimi fark edince başımı ba-
na doğru eğiyor. Beni yırtıcı bir kuş sanıyor. Huzursuzca kı-
pırdanıyor. Geri ekiliyorum. Kapıyı kapatıyorum. Onu bal-
konda yalnız bırakıyorum. Camın arkasında, İstanbul do-
nuk bir resme dönüyor yine. Beyazıt Kulesi'nin üzerinde bu-
lut öbekleri duruyor. Süleymaniye mahallesinin kahverengi
tonları Haliç'in kıvrımında grileşiyor. Balat yamacındaki so-
luk renkler batı ufkunda iyice pusa bulanıyor.

Banyoda yüzümü yıkıyor, saçlarımı düzeltiyorum. Mut-
fakta buzdolabına ėöz atıyorum. İki dilim ekmeğin arasına
bir parça peynir koyuyorum. Salonun penceresine gidiyo-
rum. Kanepenin arkasına yaslanıyor, sandviimi ayakta yi-
yorum. Evin bu tarafı, başka bir İstanbul manzarası. ökyü-
zünü kaplarcasına beton duvarlar yükseliyor. Kuşların yeri-
ni kedi ve köpekler alıyor. Kaldırımında hiç eksilmeyen çöp
yığını, yıllara meydan okuyan eski filmleri andırıyor. öp
yığınının yanında bir kadın, kaldırıma oturmuş, dizlerinde
ocuğunu uyutuyor. İkisinin de ayakları ıplak. Kadının bir
eli çocuğun üzerinde, diğer eli dilenmeye uzanmış. Sesi öy-
le yüksek çıkıyor ki buradan bile duyuluyor. Açlık. Hastalık.
Savaş. Diğer sözleri, bilmediğim bir dilde. Kadın bir savaş-
tan (hangi savaştan?) kaçmış, uzun yolları açıp buraya ulaş-
mış olmalı. Her gece başka bir kuytuda uyuyor, her ėün baş-
ka bir kaldırımında yakarıyor. öğe değil önünden geçen in-
sanlara bakıyor. Savaş yalanlarla başlar, yalanlarla sürer, ger-

çeklerle biter. Ve daima birileri geride kalır. Komşular. Sevgililer. Kardeşler. Çocuk bunu bilmeden uyuyor. Uyuyarak hem açlığı hem de annesinin acısını unutuyor. Ölerек unutan İsa gibi. Başımı çevirip şöminenin rafındaki bibloya bakıyorum. İsa annesinin dizinde yatıyor. Omuzları kıvrılmış. Sağ kolu kumaş örtüde aşağı sarkıyor. Yüzü, biraz canlı biraz ölü, sokaktaki çocuğun yüzüne benziyor. Annesi yorgun elini çaresizce yana açmış, oğlunun kapalı gözlerine bakıyor. Oğlunun güzelliğinde sonsuz bir hayale dalıyor. O hayalin ne olduğunu anlamıyorum. Evsahibemin mermer bibloyu neden yanında götürmediğini merak ediyorum. Yaşlılıkta İsa ile Meryem'e ihtiyacı kalmadı mı? Ya da onlara her gün, her ay, her yıl bakmak, uzun ömrünün sonunda inancını mı zayıflattı? Bütün geçmişiyle birlikte onları da yabancı birine teslim etti. Geri dönmemek, bir daha bu evin serinliğinde uyumamak üzere çekip gitti. Yaşlı kadının onlara inanması, İsa ile Meryem'in acısını azaltmadı. Benim inanmamam da azaltmadı. İnanıp inanmamanın anlamı ne o zaman? Benim kendi geçmişime inanıp inanmamamın anlamı ne?

Hayala'nın o gece bana, evin biblo ve tablo dolu ama neden hiç fotoğrafın yok, demesini anımsadım. Bilmiyorum, dedim ona. Ertesi gün odalara göz attım. Dediği doğrudu. Kendim dahil kimsenin fotoğrafı yoktu. Ne çocukluktan, ne konserlerden bir iz. Odaları birkaç kez dolaştım. Dolaplara, çekmecelere baktım. Bir dolabın dibinde, kışlık kıyafetlerin arasında bir fotoğraf albümü buldum. Göz önünden kaldırılmış bir albüm. Sayfaları ağır ağır çevirdim. Tanımadığım yerler. Bilmediğim çağlar. Bir fotoğrafta gülenler, diğer fotoğrafta ciddileşiyordu. İnsanlar kalabalık poz vermeyi seviyordu. Kalabalığın içinde bana benzeyen, çocuk yüzlü biri vardı. Bazı fotoğraflardaysa bana benzemiyordu. Durgun. Kasvetli. Güvenilmez fotoğraflar. Bir yerde, bilmediğim bir

Ülkede ay ışığı yükseliyordu. Bir fotoğrafta, pencere içinde bir kedi oturuyordu. Kedinin yanında ben yarı çıplak bir kadına sarılıyordum. Kadının yüzü görünmüyordu. Sırtı Hayala'nın sırtına benziyordu. Belki bütün kadınların sırtı çıplakken Hayala'nın sırtına benziyordu. Fotoğraflardaki yerler sık sık değişıyordu. Takip etmekte zorlandım. Albümü kapattım. Bir süre avularımin arasında tuttum. Bunu daha önce görünmez bir yere kaldırıdıysam, iyi bir nedeni vardır. Eski kendime bazen güvenmem gerektiğini dşındm. Albümü götürdüm, aynı dolaba koydum. zerine kıyafetleri yerleştirdim. Fotoğraflarını bulabildin mi, diye telefon mesajı atan Hayala'ya yanıt vermedim. O gün yazdığı hiçbir mesaja yanıt vermedim. Ertesi gün yazdım.

Ne zaman Hayala'yı dşınsem, elim kendiliğinden göğsümün sağ tarafına gidiyor. Elimin altında Hayala'nın parmaklarını hissediyorum. O parmaklar bedenime yayıldıkça, soluğum kopup benden uzaklaşıyor. Bedenim benim bildiğim beden olmaktan çıkıyor. Bir dalgaya çarpıp duruyorum. Hayala, diyorum, senin hızına yetişemiyorum, yavaş ol. Boğazımdan akan sesleri tanıyamıyorum. Belleğimi yitirmiş, bir tek bedenimle kalmışken şimdi onu da yitirmekten korkuyorum. Dur, diyorum, dur. Canım acıyor. Gözümün önünde ışıklar yanıp sönüyor. Okuduğum kitaplarda, beden ruhun evidir, deniyordu. Benim ruhum çoktan gitmiş, trajedim sona ermişken ve bende yalnızca ezik bir beden kalmışken, şimdi onu da Hayala söküp alıyor. Ona boyun eğiyorum. Bedenimi teslim ediyorum. Tavanı loş ışık sarıyor. Gece rzgarı açık pencereden içeri akıyor. Bütün kent ve bütün zaman gelip benim bedenimde toplanıyor. Hayala! Ben şimdi yaşıyor muyum? Yaşıyorsun, merak etme, benden yaşlısın diye l sayılmazsın. Yaşlı mıyım? Evet, dört yıl ileridesin, ben daha yeni yirmi drdme girdim. Yirmi dört nasıl bir yaş, her yaş birbirine benzer mi? Herhalde benzer, bilmem,

bunu düşünmedim. Peki, zaman hep aynı hızda mı akıyor, yirmi dört yılın hızlı mı geçti, yavaş mı? Boratin, benim zamanım düşük hızda, yavaş ilerliyor. Ben New York'a gidene kadar da aynı yavaşlıkta akmasını diliyorum. New York'a mı gideceksin, ne zaman? Daha değil. Sen bana sormadın ama benim de bir hayalim var. Bu hayali aklıma biraz da sen sokmuştun. Hayala, yavaş konuş, seni anlamakta zorlanıyorum, ben New York'u biliyor muydum? Sen birçok yeri biliyordun Boratin. Bir akşam meyhanede bana gezdiğin kentlerden söz ederken, şöyle demiştin: İnsan yirmili yaşlarını New York'ta, otuzlarını Londra'da, kırklı yaşlarını ise Paris'te geçirmeli. Ben mi söyledim bunu? Evet, sen söyledin ve ben de sana inandım. Zaten buralardan gitmek istiyorum. Otuzuma varmadan New York'a yerleşmeyi hayal ediyorum. Ne yapacaksın orada? Burada ne yapıyorsam onu. Gitar çalacak, şarkı söyleyeceğim. Gerekirse barlarda yerleri temizleyeceğim, ama bu kente bir daha dönmeyeceğim. İstanbul kimseye bir şey vaat etmiyor artık. Eski büyüünün karanlık örtüsü altında boğulup gitti bu kent. Hayala, sen oraya gittiğinde benim şimdiki halime benzeyeceksin. Geçmişin olmayacak. Çünkü geçmişini denizlerin bu yanında bırakacaksın. Boratin, ben buna razıyım. Peki, diğer kentlerin yanı sıra ben İstanbul hakkında bir şey söyledim mi, burada hangi çağımızda yaşamalıymışız? Onu söylemedin Boratin. Sen İstanbul'da her yaşta yaşarsın, şarkılarında bunu hem kederle hem de tuhaf bir neşeye belli ediyorsun. Buranın kederli neşesinden kendine mutluluk yaratıyorsun. Ben blues'umuza, seni ve grubumuzu sevsem de bu kentin bizim rüyamızı taşıyamayacağını düşünüyorum. O yüzden aklım hep uzaklarda. Keşke sen de New York'a gelsen. Peki ben oraya geri dönmeyi düşünüyor muydum, böyle bir şeyden söz ettim mi? Boratin sen üniversiteyi yarıda bırakıp yurtdışına çıkmış, kıtadan kıtaya dolaşmıştın. Yüzyıllarca şeker, pirinç ve

pamuk tarlalarından dışarı adım atamayan köleler  zg r-
leştiğinde kendilerini amaçsızca yola vurmuş, blues'u ora-
dan oraya taşımişlardı. Sen onlar gibiydin. Bir yük gemisin-
de bile alışmıştın. Ama İstanbul'a döndüğünde düşüncen
değişmişti. Bizim yola değil zamana bakmamız gerektiği-
ni, ruhumuzun buna ihtiyaç duyduğunu söylemiştin. Geç-
mişi ve geleceği, şimdiki zamanda birleştirmeliydik. Kede-
ri, neşeyi ve bir de öfkeyi bir arada verebilmeliydik. İstanbul
bunun en iyi mek nıydı sana göre. Hayala, kederi ve neşeyi
anladım da, öfke neden? Sen müziğimizde öfke eksik kalır-
sa bu kenti ve insanını kavrayamayacağımızı söylüyor, bizi
de ikna ediyordun. Artık İstanbul'a demir atmıştın, ne New
York'a ne de başka bir kente gitmekten söz ediyordun. Peki,
Nehirce'ye? Doğup büyüdüğün yere mi? Boratin, sen Nehir-
ce'yi sık sık anardın, ama bildiğim kadarıyla yakın dönem-
de oraya gitmedin. Orayla ilgili bir şarkı üzerinde alışıyo-
rdu. Nedense uzun sürdü, bir türlü bitiremedin. Bu şarkıda
blues'un klasik havasına döneceğini,   mısralık söz ve on
iki vuruşluk müzik kullanacağını söylemiştin. Bunu duyun-
ca bizim çocuklar sana takılmış, herkes doğduğu yerin adı-
nı bağırıp sana şarkı sipariş etmişti. Sen onlara aynı muzip-
likle karşılık vermiştin. Geçen yıldı. Prova yaptığımız sahne-
nin ortasına gelmiş, dinleyin beni notacılar, demiştin. Haya-
la, daha önce de kullandın bu ifadeyi, notacılar ne demek?
Ah, evet, biz hepimiz müzik eğitimiyle yetiştik. Notaya, sol-
feje bağlıyız. Sen ise nota bilmezdin, blues'un notalardan de-
ęil ruhumuzdan doğduğunu söylerdin. Ben nota bilmiyor
muydum, gerçekten? Boratin, senin de şüphen varsa belki
bizim çocuklar haklıdır. Senin nota bildiğini ama blues'a ya-
kıştıramadığın için notaları unutmaya çalıştığını, bildikleri-
ni ink r ettiğini söylerlerdi. G l p geerdin böyle takılma-
larına. O gün de, beni dinleyin deyip kollarını açmış, abartı-
lı bir biçimde sesini y kseltmiştin: Batı batı değildir notacı-

lar, demiştin, doğunun doğu olduğu da yalandır. Tanrı tanrı değildir, insanın insan olduğu da yalandır. İstanbul İstanbul değildir notacılar, Nehirce'nin Nehirce olduğu da yalandır. Sen tiyatro sahnesindeymiş gibi bize böyle gösteriler yapmayı severdin.

- 14 -

Lodosun kenti sardığı bir akşamüzeri dışarı çıkıyorum. İnce, uzun sokakları adımlıyorum. Bir büfenin kaldırım taburelerine oturup karnımı doyuruyorum. Bir çay bahçesinde çay içiyorum. Bazı sokakların birbirine benzediğini fark ediyorum. Bozuk parke taşlarındaki ayak sesleri. Dar kaldırımlar, binaların solgun sıvaları. Serin havada ellerimi cebime koyarak, sokak lambalarını izliyorum. Kaybolduğumu anladığım bir köşe başında kestane satan seyyar satıcıya yol soruyor, güleç yüzlü adamdan kestane alıyorum. Uzun bir yürüyüşün ardından Haliç Barı'nın eski binalarla dolu sokağına varıyorum. Barın girişindeki posterde Denizaltı adını ve kendi resmimi görüyorum. Yaklaşmadan bakıyorum. Duvar dibinde bir sigara içimi bekliyorum. Sigara çabuk bitiyor. Başımı eğip yan sokağa geçiyor, çalışanların kullandığı arka kapıyı buluyorum. Küçük demir kapıyı açıyorum. Karanlık koridorun diğer ucunda hafif bir aydınlık. Duman ve rutubet kokusu. Kimse görünmüyor. Yan taraftaki merdivenlerden ikinci kata çıkıyorum. Dolu masalarla karşılaşıyorum. Herkes yanındakiyle sohbete dalmış. Siyah beremi alnıma indiriyor, siyah gözlüğümü elimle düzeltiyorum. Duvar dibindeki ışık düşmeyen bir masanın boş olduğunu görüyorum. Hızlı adımlarla oraya yöneliyorum. Sandalyelerin arasından geçerken, kimse bana dikkat etmiyor. Hem onlardan biriyim hem de yabancı biri. Masaya oturduktan sonra gölgede göz-

lüğümü çıkarıyorum. Aşağıya bakıyorum. Sahnenin etrafı dolu. Bar tezgâhının önü kalabalık. İçki alıp masalarına dönenlerin yerini yeni birileri alıyor. Karaltılar pus içinde oradan oraya kayıyor. Birbirlerinin yüzüne bakarak, tebessüm ederek anlıyorlar birbirlerini. Kıpırdayan dudaklarından çıkan sesler aynı tona sahip, biraz sevecen, biraz arzulu. Eller ellere değiyor, omuzlar omuzlara yaslanıyor. Gece daha yeni başlıyor. Uzun saçlı, bol gözlüklü gençler. Burada doğmuş, yine bir gün burada ölecekmiş gibi rahatlar. İnsanlığın üçüncü büyük icadı, belki yalnızca bir sorudan ibarettir. O soruyu evde veya okulda öğreniyor, sonra ömür boyunca unutmaya çalışıyorlar. Parmaklarda sıcak bir dokunuş, dudaklarda ıslak bir yudum. Ölümünden sonra ne var, diyorlar. İnsan ölünce her şey biter mi, yoksa yeni bir hayat mı başlar? Üçüncü büyük icat, böyle bir sorudur. Yanıtını kimse bilmez. Bir yanıt bulup inananlar vardır, ama inanmak başka, bilmek başkadır. Ölümünden sonra bana ne olacak? Benim güvercinden farkım bu sorunun içinde. Güvercin, var olanı biliyor, o sınırdaki yaşıyor. Ben ise var olmayı düşünüyorum, o sınırı geçmeye çalışıyorum. Başıma işler açıyorum. Sınırı geçip her şeyi görsem de hayata geri dönünce gördüklerimi unutuyorum. Canım bira çekiyor. Sohbet arkadaşı arayan ve beni tanımayan birinin elinde birayla gelip yanıma oturmasını, birasını benimle paylaşmasını diliyorum. Bir yanımda varda, diğer yanımda birinin bana bir şeyler anlatmasını istiyorum. Yoksa burada tek başıma, mutsuz oturduğumu sanacaklar. Ne mutsuz ne de mutluyum. Var olduğumu hissetmekle yetiniyorum, güvercin gibi.

Sahnenin ışıkları açılıyor. Önce Bek, sonra Hayala, ardından diğerleri sahnedeki yerlerini alıyorlar. Kim hangi aleti çalıyordu? Kablolarla, mikrofonlarla oynuyor, yüksek sandalyelere oturuyorlar. Barın önünde dikilen birileriyle selamlaşıyorlar. Sahnenin sarı ışığı yavaş yavaş sönüyor, geri-

ye loş bir kırmızı kalıyor. Bateria setinde oturan Bek arkadaşlarına bakarak bagetleri birbirine vuruyor, Hayala gitarını çalmaya başlıyor. Hayala bugün kısa etek giymiş. Alnına bir bant sarmış. Penayı tellerde kaydırıyor, yumuşak bir ritimle giriş yapıyor. Hafif hafif salınıyor. Benim daha önce durduğum ve arkadaşlarıma gösteri yapar gibi elimi kaldırdığım yerde. Oradan dünya farklı mı görünüyordu? Şakalaşıp güldüğüme göre arkadaşlarımla mutluydum. Onlara inanıyordum. Bütün hayatımı onlara ayırıyordum. Nereye kadar? Belki aklıma bir soru takılmıştı, onu düşünüp duruyordum. Sınıra gidip canıma kıyıyordum. Ne aradığımı belki ben de bilmiyordum. Hayat ile ölüm arasındaki mesafeyi kaldırıyordum. Aklımı kapandan kurtarmanın başka yolu yoktu. Şimdi Haliç Barı'nda başka biri olarak oturuyorum. Işık düşmeyen bir masada, sahneyi izliyorum. Hayala iki adım ilerleyip mikrofona yaklaşıyor, şarkı söylemeye başlıyor: *Gece sokağında avaresin bir başına / Doğarken ağladın / Doğmayı sana sormadılar / Gece sokağında avaresin bir başına / İnsanlarda yanıldın / İnsanları sana sormadılar / Gece sokağında avaresin bir başına / Aç kaldın açıkta kaldın / Açlığı açıklığı sana sormadılar / Gece sokağında avaresin bir başına / Sorsalardı doğmazdın bu dünyaya / Sorsalardı doğmazdın bu dünyaya / Gece sokağında avaresin bir başına / Gece sokağında avaresin bir başına.*

Hayala'nın sesi, şarkıdaki gece gibi koyulaşıyor. Güzel başlayan şarkı, bazı dizelerdeki hızlı geçiş nedeniyle hafifçe çatlıyor. Ritim bozuluyor. Hayala'nın sesi bu çatlağı kapatmaya yetmiyor. Biraz uğraşılsa, şarkının akışı düzelebilirdi. Geçişleri yavaşlayabilir, gece sokağında yalnız dolanan birinin adımlarına uyabilirdi. Hayala'nın sesi de daha rahat akabilirdi. Bu şarkı Hayala'nın repertuarına mı ait, yoksa ben de söylüyor muydum? Cebimden sigara paketini çıkarıyorum. Bir tane yakıp geriye yaslanıyorum. Bir şarkıyı dinle-

mek ile söylemek arasındaki farkı düşünüyorum. Sahnedeki her tınıyı yakalıyor, enstrümanları tek tek izliyorum. Sol taraftaki piyanoda, klavyenin başındaki Efendi'nin bana baktığını fark ediyorum. Parmakları tuşlarda dolanırken, başını benim oturduğum tarafa çevirmiş Efendi. Gölgenin içinde beni görür gibi bakışlarını sabitlemiş. Yüzünde hem merak hem de şaşkınlık var. Gözlerini kırpmadan bakıyor. Üst kattaki uzak masada beni nasıl seçebildi? Belki sigaramı yakarken kibritin ışığında gördü. Bir yandan bana bakarken, diğer yandan parmaklarını tuşlarda gezdiriyor. Şarkıdaki yerini yitirmiyor. Beni yitirmediği gibi. Ne istiyor benden? Ben onun hayatındaki adam değilim. Bunu anlamıyor. Onunla sohbet edeyim, uykusuz gecelerimi onunla geçireyim istiyor. İçimi dökeyim. Onun dostluğuna sığınayım. Ve yeniden eski benliğimi bulduğumda ona minnet duyayım. Onun bana minnet duyması gibi. Bunu iyilik sanıyor. Arada bir Bek ile selam gönderdiğinde bana huzur değil kaygı gönderdiğinin farkında değil. Ben onu yaşama döndüren ben değilim. Benim kilitlerimi açacak anahtar da onun elinde değil (kimin elinde ki?). Bakışlarımı kaçırıyorum. Başımı eğip duvara yaslanıyorum. Gözlüğümü geri takıyorum. Beremi alnıma indiriyorum. Sigaradan derin bir nefes çekip dumanı salıyorum. Yüzüme dumandan bir tül çekiyorum. Bu dumanın içinde, okyanusun bilinmeyen köşesinde sise kapılıp giden bir gemi gibiyim. Kimse beni bulamaz. Dünya kendi etrafında, ben de kendi etrafımda dönüp dururum. Bir gün zamanın sonu geldiğinde, herkesin dahil olduğu uğultuda geceye karışıp giderim. Kimse kimseyi anımsamaz. Ben anımsamıyorum. Kime ne zararı var bunun? Şarkıların sözleri de, ezgileri de bunu anlatıyor zaten. Hayala yeniden mikrofona yaklaşıyor. Şarkıya devam ediyor: *Gece sokağında avaresin bir başına / Delicesine sevdin / Sevmeyi sana sormadılar / Gece sokağında avaresin bir başına / Gül aldın gönül aldın / Gülü*

gönülü sana sormadılar / Gece sokağında avaresin bir başına /
Usul usul ölürken ağladın / Ölmeyi sana sormadılar / Gece so-
kağında avaresin bir başına / Sorsalardı ölmezdin bu dünyada /
Sorsalardı ölmezdin bu dünyada / Gece sokağında avaresin bir
başına / Gece sokağında avaresin bir başına.

Hayala, gitarın sapını kaldırıp tellere sön kez dokunuyor. Şarkıyı dingin bir tonda bitiriyor. Işığın altında bekliyor. Bravo sesleri arasında şişeler ve bardaklar havaya kalkıyor. Hayala herkesi başıyla selamlıyor. Şarkı bitse de, gece sokağında birilerinin yalnız dolaşmaya devam ettiğini hissettiriyor. Selam gençler, diyor. Bir tatilden sonra işte yine birlikteyiz. Tatilini uzatıp aramıza katılamayanlar da var. Boratin burada değil ama merak etmeyin, yakında bu mikrofondan size yine kendisi seslenecek. Alkışlarınıza teşekkürler, ona ileteceğiz. Geceye Boratin'in bir şarkısıyla başladık, onun bir diğer bestesiyle devam edelim. Hayala mikrofondan bir adım çekiliyor, gitarın sapını yeniden kavlıyor. Sağ ayağının üzerinde yaylanıyor. İleri geri sallanıyor. Boratin ondan kopuyor. Başını ellerinin arasına alıyor. Neden, diye kendi kendine tekrar ediyor. Bu şarkıyı neden böyle bestelediğini merak ediyor. Şarkının ona ait olmasına değil, böyle güzel bir şarkıda küçük kusurlar bırakmasına şaşıyor. Kulaklarını avuçlarıyla kapatıyor. Başka bir şey duymak istemiyor. Demin şarkıyı dinlerken kendisini Hayala'nın ve Bek'in yanında düşlemişti. Neredeyse onlarla çalabileceğine, bir gün sahneye çıkabileceğine inanmıştı. Cesaretlenmişti. Şimdi cesareti eriyor, isteği yitiyor. Onları daha fazla izlemek istemiyor. Gece boyu burada kalmaktan, sonra kulise gidip arkadaşlarını görmekten vazgeçiyor. Barın ikinci katında, sırtından çengele asılı bir ceset gibi duruyor. Aklını dinlese, bir ceset gibi çengelde asılı kalmak kötü. Kalbini dinlese, soluk aldığı sürece hiçbir şey umurunda değil. Hangisine inansın, aklına mı, kalbine mi? Etraftaki gençlerin tattığı ve müziğin

bir zamanlar ona da verdiği mutluluğu bulamıyor. Bir gece o mutluluğu burada bulacaksa, o gece bu gece değil. Boratin yerinden doğruluyor. Gölgeden çıkıp ışığın altına geçiyor. Efendi'ye son kez bakıyor. Onu hem sönen bir yıldız kadar uzak hem de kendisine doğru kayan bir yıldız kadar yakın hissediyor. Montunun yakasını kaldırıyor. Başını öne eğiyor. Çoğalan kalabalığın arasından bir gölge gibi geçiyor. Merdivenleri çabucak inip geldiği kapıdan dışarı çıkıyor. Seslerden ve kokulardan sıyrılıyor. Sokağın ortasında durup yukarı bakıyor. Gökyüzü bulutlanmış. Ay çekilmiş. Rüzgâr çıkmış. Ara sokağı kâğıt parçaları ve yapraklar sarmış.

- 15 -

Haliç Barı'ndan çıkıp aynı sokaklardan geri dönerken, kendimi yeni bir kente varmış gibi hissediyorum. Her sokağa bu kez diğer ucundan girmek, aynaya bakmaya benziyor. Binaların yüzü tersine dönüyor. Gölgelelerin hatları koyulaşıyor. Uzaklar yakınlaşıp, yakınlar uzaklaşıyor. Parke taşlardaki ayak sesleri farklı yankılanıyor. Her zaman aynı taraftan girdikleri sokağa bir de diğer taraftan girenler benim gibi duruyordur. Kimisi tümüyle değişiyordur. Bu yandan evine elleri boş ve asık suratla dönen adam, ertesi gün sokağın diğer yanından elinde oyuncak ve çiçeklerle belirliyordur. Burada sevgilisiyle kavga eden kız, sonraki gün sokağın diğer ucundan barışmış, mutlu geliyordur. Rüzgâr keskin esiyor. Lodosun kırbacı sırtıma iniyor. Beni bekleyen yok, bir yere yetişmem gerekmiyor. Sokaktan sokağa ağır adımlarla geçiyorum. Bir köşe başındaki trafik lambasının sarı ışığında duruyorum. Etraf boş. Ne bir araç, ne yaya. Bana sarı ışık yanıyor. Bekliyorum. Trafik lambası, saat kulesindeki bozuk saat gibi aynı ışıktaki takılı kalıyor. Ne kadar beklemem gerektiğini bil-

miyorum. Sarı ışık, yeşilin veya kırmızının habercisi mi, yoksa kendisi için mi yanıyor? Geçmek ile durmak arasında, varlık ile yokluk arasında asılı duruyor. Gece yarısında, kentin ıssız kıyısında beni tek başıma tutuyor. Rüzgârların kesiştiği o kavşakta ne kadar dikili kaldığımı bilmiyorum. Gecenin zamanı yavaş işliyor. Orta yaşlı bir adam aynı yavaşlıkla yanımdan geçiyor. Adam sarhoş adımlarla karşı kaldırıma varınca durup bana bakıyor. Aklımı kaçırdığımı düşünüyor. Yazık dercesine başını sallayıp yoluna devam ediyor. Onun ardından ben de karşıya geçiyorum. Loş sokaklara dalarak, duvar diplerinden yürüyor, lodosun kırbacından sakınmaya çalışıyorum. Kapalı perdelerin ardındaki sesleri işitiyorum. Bir kadının şarkısı, kurt uluması, atların toprağı döven nalları. Televizyonların alçalıp yükselen sesleri.

Bir meydana çıkıyorum. Sağa sola bakıyorum. Tavuklu pilav satan bir seyyar satıcıya Beyoğlu'nun ne yanda kaldığını soruyorum. Soldaki sokağı işaret eden satıcı, yabancısın herhalde, diyor ve nereli olduğumu soruyor. Yabancı olmadığımı söylüyorum. Bir tabak tavuklu pilav alıp ayakta yiyorum. Satıcı, dalgalı saçlarıyla iki bin yıl önce denizden ve kavisli bıyığıyla bin yıl önce bozkırdan gelmiş de bu meydana hiç terk etmemiş gibi kendinden emin görünüyor. Yeni çağa eski gölgesini, kendisinin bile aldırış etmediği gölgesini düşürüyor. Ben insanları iyi tanırım, diyor, sen yabancısın, etrafa bakışından belli. Tekrar ediyorum. Yabancı değilim, diyorum, yalnızca yanlış sokağa girip yolumu yitirdim. İnsan yönleri gündüz başka, gece başka algılıyor. İçimden bir ses, geceleri anacaddeleri tercih etmem gerektiğini söylüyor. Anacaddede yitsem de yolu şaşırmam. Beyoğlu'na varınca bunu daha iyi anlıyorum. Işıklı kalabalık beni alıyor, dalga-dalgaya taşıyor, ara sokaklara sürüklüyor, sonra geri getirip tekrar anacaddeye bırakıyor. Bütün sokaklar anacadde-nin dokusunu taşıyor. İnsanlar da birbirine benziyor. Avcı

gözler etrafı tarıyor. Herkes av bulmaya ya da birinin avı olmaya aynı arzuyla hazır duruyor. Geceyi gündüz gibi yaşıyorlar. Işıktan sarhoş oluyorlar. Sevişmek için karanlık köşelere sokulurken bile terlerinde bir parça ışık taşıyorlar. Başım dönüyor. Artık kullanılmayan, camları kırık bir telefon kulübesine yaslanıyorum. Kulübeden yayılan idrar kokusu altında baş dönmemin geçmesini bekliyorum. Duvardaki yazılara bakıyorum. Şarkı sözleri, konser duyuruları ve futbol takımlarının siyah-beyaz adları. Yırtık afişlerde son Osmanlı sultanının resmi görünüyor. Sultanın yüzü anarşistlerin A amblemiyle kaplanmış. Çember içindeki büyük A'yı biliyor, ama uzun zaman önce yaşamış sultanın afişlerinin neden sokak boyunca asıldığını bilmiyorum. İdrar kokusundan uzaklaşmaya, biraz oturup dinlenmeye ihtiyacım var. Kafelerin dışarıdaki masaları dolu. Boş yer bulma ümidiyle ağır ağır yürüyorum. Bir masada oturan gençler bana tebessüm ediyor, merhaba, diyorlar. Merhaba, diyorum. Boratin Bey, diyorlar, sizi birkaç ay önce sahnede izlemiştik, masamıza buyurmaz mısınız? Beş kişiler. İki erkek, üç kadın. Benden birkaç yaş genç görünüyorlar. Yanlarına otuyorum. Onların birasına eşlik etmek yerine maden suyu istiyorum. Bugün karaciğerimi dinlendiriyorum, diyorum. Ne iş yaptıklarını soruyorum. Üniversitede okuyorlar. Hafta sonlarını burada geçiriyorlar. Müziğe, sinemaya ilgi duyuyorlar. Kadınların üçü de afişlerin üstünde gördüğüm anarşist A harfini kolye yapmış, boyunlarında taşıyorlar. Benim kolyem yok. Yüzük takmıyorum. Evdeki eşyalarım arasında takıya rastlamadım. Kol saati bile kullanmıyorum. Bir kolyem olsaydı B harfini seçerdim, herhalde. Blues'un B'si. Kolyem görünsün diye gömüğümün iki düğmesini açık bırakırdım. Onunla sahneye çıkardım. Geceleri onunla yatarım. Karanlıkta elimi göğsüme götürür, B'nin kıvrımlarını parmaklarımla yoklardım. Sonra bir gece kolyeyi boynumdan çıkı-

rır, avucumda sıkı sıkı tutar, Boğaz'ın sularına atlardım. B'yi denizin dibine bırakırdım, soğuk yosunların arasına. Tekrar su yüzüne çıktığımda, oraya ne bıraktığımı anımsamazdım. B'nin diğer harflerden farkı kalmazdı. Bütün harfler aynılaşırdı. Sessizce. Şu afişlerin üstündeki A nedir, diye soruyorum. Yani neden yüz yıl önce yaşamış bir sultanın resminin üstüne çizilmiş? Kahkahayla gülüyorlar. Güzel bir şaka yaptığımı sanıyorlar. Haklısınız, diyorlar, adam şimdi devletin başında ama yüz yıl öncesinin kafasını taşıyor. O yüzden kafasını boyadık. Siz mi yaptınız bunu? Evet, geçen haftaki protesto sırasında yaptık. Diğer sokaklardaki yazıların çoğu da bize ait. Gençler kutlama havasında biralarını tokuşturuyorlar. Ben de maden suyu şişemi kaldırıyorum. Yine zamanı karıştırdığımı, bu kez de yaşayan birini geçmişe ait sandığımı anlıyorum. Duvardaki afişlere yeniden bakıyorum. Devlet adamlarının geçmişi mi bugüne taşıdığını, yoksa bugünü mü geçmişe götürdüğünü anlamaya çalışıyorum. Bunu gerçekleştirmek için neden şiddete ve yalana başvurduklarını merak ediyorum. İnsanları küçük hayatlarında rahat bıraksalar, zaten kimse geçmişin çemberinden çıkmayacak. Herkes, çoğu şeyi unutsa bile, geçmişin çemberinde yaşayacak. Şu sokakta dolananlara bakıyorum. Bir yıl öncesini, on yıl öncesini anımsıyorlar. Zihinlerinde can acıtıcı boşluk taşımıyorlar. Çaresiz kaldıklarında kendilerine yalan söylüyorlar. Ağlıyor, öfkeleniyor, küsüyorlar. Nihayet sakinleştiklerinde kendileriyle barışıyorlar. Sonra da bana acıyarak bakıyorlar. Bana acıyarak bakmayın, diyorum. Siz neden acıyarak bakalım, diyorlar. Boratin Bey, neden öyle dediniz? Kahretsin! Söylememem gereken sözler söylüyorum. Aklımdan geçen kelimeler ağzımdan dökülüyor. Ne yaptığımın farkında değilim. Yani, diye açıklamaya çalışıyorum, siz geçen hafta bu afişlerin üstünü boyarken, ben burada değildim, size katılamadım. Bu yüzden beni kınama-

yın. Açıklamam, masa arkadaşlarımı rahatlatıyor. Yanımda oturan mavi elbiseli kadın elini elimin üstüne koyuyor. Boratin Bey, diyor, bir dahaki eylemde sizinle bu sokakta buluşalım, her yeri birlikte boyayalım, olur mu? Olur, diyorum ve ekliyorum, bu çağda bir siyasetçinin kendini sultan sanması gülünç. Ben de bazen kendimi başka biri sanırım ama bunu ortalığa saçarak gülünç duruma düşmekten sakınıyorum. Haklısınız, diyor kadın, hepimizin öyle hissettiği anlar olur. Ama biz başkalarını zorlamayız, insanları kendi inancımızın içine hapsetmeyiz. Yoksa bizim rüyamız, başkalarının kâbusu haline gelir. Kadının sesindeki yumuşaklık beni sabaha kadar bu masada tutabilir. Aklımın almadığı şeylere beni inandırabilir, bana yeni bir geçmiş verebilir. Hava iyice serinledi, diyor, sıcak bir bara gidip biraz müzik dinleyelim mi? Uzun süredir dostmuş gibi yan yana yürüyor, sokakları adımlıyoruz. Jartiyerli vitrinlerin önünden, üzeri çizili afişlerin yanından geçiyoruz. Kusmuk kokusu yayılan bir sokakta, fosforlu bir kapıdan giriyoruz. Bir masaya oturuyoruz. Garson gelip doğrudan benimle konuşuyor. Hoş geldiniz Boratin Bey, diyor, sizi burada gördüğümüze memnun olduk. Ne içmek istersiniz? Bira ve maden suyu istiyoruz. Diğer masalara göz atıyoruz. Sahnedeki grubun çaldığı rock şarkısını dinliyoruz. Etraftaki kalabalıktan yavaş yavaş sıyrılıp kendimize dönüyoruz. Gürültüye rağmen sesimizi birbirimize duyuruyoruz. Şarkılardan, kitaplardan söz ediyoruz. A ile başladığımız geceyi, canlı müzik devam etse, belki de Z'ye kadar sürdüreceğiz. Üçüncü içeceklerimizde müzik bitiyor. Arkadaşlarım sabahı burada karşılamaya niyetli görünüyorlar. Ben yorulduğumu hissediyorum. Onlara güzel gece için teşekkür ediyorum. Yerimden doğruluyorum. Benimle birlikte ayağa kalkıyor, kırk yıllık dost gibi bana tek tek sarılıyorlar.

Dışarı çıktığımda keskin ayazla karşılaşıyorum. Gece hay-

li ilerlemiş. Ellerimi cebime koyup anacaddeye doğru yürüyorum. Cebimdeki kâğıdı fark ediyorum. Çıkarıp mavi elbisesli kadının verdiği telefon numarasına bakıyorum. İnce rakamlar ve bir ad. Kâğıdı anacaddede rastladığım ilk çöp kutusuna atıyorum. Biraz ileride bir ara sokağa sapıp evin yolunu tutuyorum. Eski bir çeşmeden su içiyorum. Binalardaki ışıklı pencereleri sayıyorum. Küçük bir caminin köşesinden dönerken, karanlığın içinden gelen bir sesle irkiyorum. Duvar dibindeki yaşlı dilenci, sigaran var mı delikanlı, diyor. Korkuttun beni, diyorum. Tek bir sigara versen, diyor. Duvarın ışık düşmeyen tarafında battaniyeye sarınmış oturuyor. Sanki uzun zamandır benim buradan geçmemi bekliyor. Cebimdeki sigara paketini çıkarıp veriyorum. Paket kalsın, diyorum. Bütün paket mi, diyor. Evet, diyorum. Sen sarhoş musun, diyor. Hayır, diyorum. O sırada sabah ezanı başlıyor. Kargalar havalanıyor. Sokağın aşağısından gelen birkaç karaltı camiye giriyor. Dilencinin yanına çömeliyorum. Cüzdanımı çıkarıyor, karanlıkta parmaklarımın değdiği ilk kâğıt parayı çekip ona veriyorum. Parayı alırken bir şey demiyor. Hoparlörün boğuk sesinden yayılan ezanın bitmesini bekliyor. Ancak ondan sonra, Allah senden razı olsun, diyor. Allah hakkında bir şey diyemem, sen razı ol yeter, diyorum. Sen sarhoş musun, diyor yine. Değilim, diyorum, istersen soluğumu kokla. Kokluyor. Haklısın, diyor. Allah'ın sana hiç yardımını oluyor mu, diyorum. Oluyor, diyor. Nasıl, diyorum. İşte, seni gönderiyor, diyor. Sakalını sıvazlıyor. Benim sakalım yok, diyorum. Seni bazen sakalsız bazen sakallı gönderiyor, diyor, bazen yaşlı bazen genç, bazen kadın bazen erkek kılığında gönderiyor. Peki sana kötülük edenleri kim gönderiyor, diyorum. Sakalını sıvazlıyor. Kardeşim olacak o nankör gönderiyor, diyor. Neden, diyorum. Kötülüğe neden gerekmez, diyor. Sence ben Allah'a inanıyor muyum, diye soruyorum. Sen inanıp inanmadığı-

nı bilmiyor musun, diye karşılık veriyor. Bilmiyorum, diyor. Sakalını sıvazlıyor. Sen inanmasan da olur, diyor, iyi adamsın. Umarım haklısındır, diyorum. Biliyor musun, diyor, başlangıçta Allah'ın bir emaneti varmış. Onu göklere ve dağlara teklif etmiş. Onlar emaneti yüklenmekten çekinmişler, korkmuşlar. O emanete insan talip olmuş. Doğrusu, insan daha o zamandan cahilmiş, çok zalimmiş. Taşıyamayacağı yükün altına girmiş. Yalan söylemiş. Cana kıymış. Dünyayı zindana çevirmiş. Sonunda, emanetin ne olduğunu da unutmuş. Unutulan o emaneti şimdi kimin taşıdığını bilemeyiz. Belki sen taşıyorsun.

O Sözcüğü Bulmadan Önce

- 16 -

Seslerin nereden geldiği anlaşılmıyor. Dışarıdan mı, yoksa rüyadan mı? Boratin gözleri kapalı bekliyor. Uykuya dönmeye çalışıyor. Sesler yinelenince, doğrulup yataktan çıkıyor. Salona gidiyor. Pencereden dışarıyı seyreden Bek'i görüyor. Hoş geldin Bek, diyor. Boratin, uyandın mı? Evet, sen ne zaman geldin? İki saat oldu. Neden uyandırmadın beni? O kadar çok gürültü yaptım ki, uyanmadığına göre uzun süredir uykusuz kaldığını anladım. Haklısın, üç gündür hep bölük pörçük uyumuştum, bugün tam dalmışım. Bek elindeki çay bardağını göstererek, sana çay koyayım, diyor. Peki, bu arada saat kaç? On. Öyle mi, sen neden erkencisin? Önce telefon ettim, cep telefonun her zamanki gibi kapalıydı. Evi aradım, duymadın. Kalkıp buraya geldim. Bendeki anahtarla kapıyı açtım. Bek sözünü yarıda kesip mutfığa gidiyor. Elinde bir çay bardağıyla dönüyor. Çayı Boratin'e uzatıyor. Boratin, diyor, sana bir haber vermeye geldim. Senin tanıdığın biri öldü. Birkaç aydır hastanedeydi, kanser teda-

visi görüyordu. Cenazesi bugün kalkıyor. Boratin avucundaki çay bardağına bakıyor. Çayın suyuna tavanın, avizenin ve kendi görüntüsünün düştüğünü biliyor. Ama hiçbiri görünmüyor. Yalnızca dalgali bir ışıltı var. Ölen arkadaşının görüntüsü de bardakta, sarı turuncu ışıltıların arasındadır. Ölen kim, akrabam mı, arkadaşım mı? Çocukluk arkadaşın. Uzun yıllar görüşmemiştiniz. Onun İstanbul'da yaşadığından bile haberdar değildin. Hastaneye düştüğünü ablandan duydun. Bana anlattın. Birlikte hastaneye gittik. Seni gördüğüne çok sevindi. Sen sonrasında her hafta onu ziyaret ettin. Öyleyse bu çok kötü Bek. Neden kötü olsun Boratin? Baksana, düzenli görmeye gitmişim, belli ki ortak geçmişimiz onu mutlu etmiş. Sonra ben aniden, yani belleğimi yitirince ziyaretleri kestim. Merak etmemiş midir, onu terk ettiğimi düşünmemiş midir? Hayır Boratin, öyle olmadı. Senin yerine ben ziyaretleri sürdürdüm. Senin yurtdışına gittiğini, oradaki çalışmaların bitince döneceğini söyledim. Boratin iç çekiyor. Bek, diyor, yokluğuma bile sahip çıkıyorsun. Yeni hayatımda inanmam gereken şeylerin başında sen geliyorsun. Abartma Boratin, ben her zamanki benim, sen de her zamanki sensin. Henüz bunun farkında değilsin. Bek, sen bana arkadaşımından söz ediyor ama onun adını söylemiyorsun. Onun adını öğrenip öğrenmemekte kararsızım. Geçmişe ait biri, yani geçmişin dünyasında kalmış ve orada yitmiş biri. Bugünümde yok, yarınımda da yer almayacak. Sence ne yapmalıyım? Bence onun adını bilmelisin. Söyle o zaman, adı neydi? Zafir. Boratin öylece avucundaki çay bardağına bakıyor. Zafir için ne yapabilirim şimdi? Yapacak bir şey yok. Cenazesine de gitmen gerekmiyor, seni yurtdışında sanıyorlar. Gidersen orada seni tanıyan akrabaları çıkar, ama sen kimseyi tanıyamayacaksın. Bu zorluğa düşmemelisin. Buna rağmen gelip sana haber vermek istedim. Sonradan duyduğunda, sana zamanında haber vermediğimden dolayı üzüle-

bileceğini düşündüm. Boratin çaydan ilk yudumunu alıyor. Ben cenazeye gitmek istiyorum, diyor.

Öğlen vakti caminin avlusuna girdiklerinde, büyük bir kalabalıkla karşılaşıyorlar. Taziye çelenkleri yan duvarı boydan boya sarıyor, tabutun arkasındaki duvara kadar uzanıyor. Zafir'in tanınan, sevilen biri olduğu insanların yüzlerinden anlaşılıyor. Kimileri ağlıyor, kimileri birbirine sarılıyor. Küçük gruplar halinde toplanmış, az sözcükle ve alçak sesle konuşuyorlar. Tabutun bulunduğu taraftan orta yaşlı bir adam onlara yöneliyor. Ahmet Dayı bu, diyor Bek, Zafir'in dayısı. Adam gelip Boratin'i kucaklıyor. Boratin ancak onun kollarından kurtulduktan sonra konuşabiliyor. Başımız sağ olsun Ahmet Dayı, diyor, bu sabah döndüm memlekete, haberi alır almaz da buraya geldim. Senin de başın sağ olsun Boratin, iyi ki geldin. Cenazeyi namazdan sonra Nehirce'ye götüreceğiz. Zafir oraya gömülmeyi vasiyet etti. Sen de bizimle gelir misin? Bek araya giriyor. Dayıya sarılarak, başınız sağ olsun, diyor. Dostlar sağ olsun Bek. O sırada yaşlı bir çift yaklaşıyor. Dayı gidip onların elini öpüyor. Bunu fırsat bilen Boratin kalabalığın ortalarına yürüyor, peşinden gelen Bek'le birlikte gözden yitiyor. Bulutlu hava, cenazenin matemine uygun bir karaltı veriyor gün ortasında. Uzun boylu ağaçların son yaprakları dökülüyor. Boratin ile Bek duvar kıyısında ilerliyor, tabutu görebilecekleri bir yerde duruyorlar. Tabutun önünde Zafir'in güleç yüzlü bir fotoğrafı var. Sakalları kısa tıraşlı. Saçları briyantınli. Gözlüğü kemik. Bek, diyor Boratin, Zafir ne iş yapıyordu? Modacıydı. Evli miydi, çocuğu var mıydı? Nişanlıymış, hastalıktan bir süre önce ayrılmışlar. Nişanlısı kimdi, ben tanıyor muydum? Hayır, tanı mıyordun. Boratin peş peşe sorular sorarken aklındaki asıl soruyu kendisine saklıyor. Ben neden bu tabutun içindeki değilim de dışarıdan tabuta bakan kişiyim, diye düşünüyor. Etraftaki kalabalığın kıyafetlerindeki şıklığın ölüye saygı-

dan mı yoksa aynı moda çevresine ait olmalarından mı kaynaklandığını da merak ediyor. Şimdi ben tabutun içinde yatıp dışarıdaki kalabalığa baksaydım ne düşünürdüm? Bana yakışır kıyafetlerle geldiklerinden dolayı herkese minnet mi duyardım, yoksa onların yaşamayı sürdürmelerinden dolayı kendi halime mi üzülürdüm? Belki de mutlu hissederdim. Dirilerin bilmediği bir huzurla tabutta yatarak, bu son dakikaları sevdiklerimin sesleri arasında geçirirdim. Onların kederinin kısa sürede geçeceğini bilirdim. Benim zamanım ile onların zamanı, tabutum toprağa indirilene kadar aynı hızda akardı. Sonra üzerime toprak atıldığında, ben dirilerin zamanından çıkarak ölülerin zamanına inerdim. Yakında beni unutacaklarını bilirdim. Buna içerlemezdim çünkü ben daha önce unutacaktım onları. Yine de aklımdaki son sorunun yanıtını merak ederdim: Ben neden tabuta bakan kalabalıktan biri değilim de tabutta yatan kişiyim?

Avludaki kalabalık artıyor. Çelenklerin dizildiği duvara yeni çelenkler ekleniyor. Gazeteciler tabutun ve gözyaşına boğulmuş yüzlerin fotoğrafını çekiyor. Bir ara geriye dönen Boratin, avlu kapısından giren kadın grubunun içinde uzun saçlı birini fark ediyor. Bu kadını daha önce Galata Kulesi'nin yanındaki kafede görmüştü. Sonraki günler boyunca onu düşünmüş, geçmişte nerede ve nasıl tanıştıklarını çıkarmaya çalışmıştı. Her zamanki gibi boşuna bir çabaydı bu. Boratin kalabalığın içlerine çekilirken, görünmesek iyi olur, diyor. Kime görünmesek, diye soruyor Bek. Etraftaki gazetecileri diyorum Bek, bizi de tanıyıp fotoğrafımızı çekmek isteyebilirler. Gel, şu ağacın yanına geçelim. Boratin gözlüğünü ve beresini takıyor. Siyah gözlüğünün ardından insanlara daha rahat bakıyor. Yüzlerdeki gerginliği anlamaya çalışıyor. Ayrılık insanlara zor geliyor olmalı. Ölüler gömülmeli, diriler sokağa dönmeli. Herkes bir an önce asıl yerine gitmeli. Bunun için namaz safına giriyorlar. Tabuta yaklaşıyor-

lar. Ölü­nün kar­şı­sin­da baş­la­rını eği­yor­lar. Biz çı­ka­lım, di­yor Bo­ra­tin, Za­fir’in dayı­sı na­maz­day­ken bu­ra­dan uzak­laşa­lım. Şu ta­ra­ftan gi­de­lim, du­var ke­narın­dan. Avlu­nun ka­pı­sı­na va­rın­ca Bo­ra­tin ta­bu­tu­nun et­ra­fın­da ke­net­le­nen er­kek ka­la­ba­lı­ğı­na son kez ba­kı­yor. Bek, di­yor, dok­to­rum ba­na bu in­san­lar gi­bi ol­ma­mı söy­lü­yor. Geç­miş­i bil­me­mi ve geç­miş­ten ders çı­ka­ra­rak hay­a­tı­ma yön ver­me­mi öğüt­lü­yor. İn­san­lar ruh sağ­lık­la­rını böy­le ka­za­nı­rım­ış. De­min Za­fir’in fo­to­ğra­fı­na na­sıl ba­k­tık­la­rını fark et­tin mi? Onun bir fo­to­ğra­fa dö­nü­şme­sin­den mem­nun­lar. Anı de­dik­le­ri, fo­to­ğra­ftan ibare­t. Geç­miş­imi yi­ti­ri­di­ğim­den do­layı ne ka­dar korku içi­nde­ysem, şim­di bu in­san­la­ra ben­ze­mek­ten de o ka­dar korku­yo­rum. Ya­rın dok­to­r rande­vum var, ama art­ık git­me­yi düşün­mü­yo­rum. Ka­fa­mın içi­nde sü­rek­li ken­dim­le konu­şmak­tan yo­rul­dum, dok­to­r beni da­ha çok yo­ru­yor. Geç­miş söz­cü­ğün­den de nef­ret eder hale ge­ldim. Ma­dem geç­miş­i unuttum, geç­miş söz­cü­ğün­ü de unu­ta­yım. Onun­la hiç ba­ğım kal­ma­sın. Bo­ra­tin’in se­si farkın­da ol­ma­dan yük­se­li­yor. Ya­kın­la­rın­daki bir­kaç ki­şi dö­nüp ona ba­kı­yor. Sa­kin ol, di­yor Bek, sa­kin ol, bu­nu bir­az konu­şalım senin­le, olur mu? Olur. O sı­ra­da Bek’in te­le­fonu ça­lı­yor. Hız­lı adımlar­la avlu­dan çı­kı­yor­lar. Dar kal­dı­rım­da Bek ön­de, Bo­ra­tin ar­ka­da yürü­yor­lar. So­ka­ğın sonun­da bir parka va­rı­yor­lar. Bek te­le­fon konu­şma­sını bitirince, parkın ortasın­da bir banka otu­ru­yor­lar. Bu­lut­lu gö­ğ­e ba­kı­yor­lar. Yağ­mur, di­yor Bo­ra­tin, en son ne za­man yağ­mur yağ­dı? Bu yıl ku­rak ge­ç­i­yor, di­yor Bek, nor­mal­de son­ba­har İstan­bul’un yağ­mur mevsimidir. Bir baş­la­dı mı uzun sü­re so­luk al­dı­rma­z. Yağ­mu­ru mu merak ediyorsun? Bil­mi­yo­rum Bek, her şey­den bı­k­tı­ğımı his­se­di­yo­rum. Her şey ne ki, di­ye so­ra­rsan, onu da bil­mi­yo­rum. Gün­ler­ce ev­de ka­lı­yor, ken­di başı­ma odalar arası­nda do­la­nı­yo­rum. Son­ra ha­va al­ma­ya dışa­rı çı­kı­yo­rum. Dışa­rı­da ge­ç­ir­di­ğim saat­ler boyun­ca ya­şadıklarım ka­fa­mı dol­du­ru­yor, beni gün­ler­ce

meşgul ediyor. Bu sabah Zafir diye birini öğrendim. Cenaze-sine geldim. Dayısıyla konuştum. Dayısı az kalsın beni zor-la Nehirce'ye götürecekti. Kalabalıkta tanıdık sandığım yüz-lere rastladım. Bunlar beni yoruyor. Sonraki günlerim bun-ları düşünerek, birinden ötekine anlamsız düğümler atarak geçiyor. Doktorla görüşmelerim, bu düğümleri çoğaltmak-tan başka işe yaramıyor. Boratin, diyor Bek, kendini zorla-ma. Zamana ihtiyacın var. Ben de doktorunla konuşuyor, ondan senin hakkında öneriler alıyorum. Sabretmemiz ge-rektiğini söylüyor. Bek, doktor sana da mı sabırdan söz edi-yor? Evet. Madem öyle, sabredelim bakalım. Boratin, bir şey daha var. Nedir o, iyi mi, kötü mü? Kaygılanma, iyi haber. Neymiş? Demin bana telefon eden, Suzan'dı. Suzan? Senin eski kız arkadaşın. Almanya'dan arıyor, haftaya İstanbul'a gelecekmiş. Seni görmek istiyormuş. Peki, benim durumu-mu biliyor mu? Evet, biliyor. Susuyorlar. Göğün dalgalı ör-tüsüne bakıyorlar. Uzaklarda yanıp sönen bir şimşek parıltı-sı görüyorlar. Bakışlarını o yana dikerek, şimşeğin yinelen-mesini bekliyorlar. Sence onunla görüşmeli miyim? Evet Bo-ratin, görüşsen iyi olur. Neden? Belleğimin kapısı açılabilir ya da onunla eski ilişkimiz yeniden başlayabilir diye mi gö-rüşeyim? Aklından ne geçiyor Bek, söyle bana. Bir şey dü-şünmüyorum Boratin, yalnızca görüşmeniz gerektiğine ina-nıyorum.

- 17 -

Aynanın önünde durup sayıyorum. Bir, iki, üç, çok. Eski bir kabilede, insanlar üçe kadar sayar, sonrasına çok derlermiş. Bana her şey çok görünüyor, kendimle ve aynadaki görün-tümle bile baş edemiyorum. Aynayı duvardan alıyorum. Çi-visinden çıkarıp dikkatle yere koyuyorum. Aynanın boyu

benim boyuma yakın. Ağır. Tozlu. Sırları dökülmeye başlamış. Çerçevesinin ceviz oymaları kararmış. Oymasındaki gül dalları iç içe, çerçeveyi boydan boya dolandırıyor. Aynayı nereye kaldıracağımı düşünüyorum. Yatağın altına veya dolabın arkasına koyabilirim. Görünmez bir yere. Ondan kurtulabilirim. Aynanın belleği sınırsız. Gördüğü her şeyi içine alıyor. Benim eski halimi, çıplak halimi, uykudaki halimi kendinde tutuyor. Uykuda nasıl olduğumu ben bile bilmezken ayna biliyor. Hiç uyumuyor. Belki o da beni bir ayna sanıyor. Bekliyor. Neyi beklediğini bilmiyorum. Ben de onun zamanına uyup bekliyorum. Günlerce. Haftalarca. Sabahlar birbirini yineliyor, geceler birbirini izliyor. Göğün rengi, mavi ile gri arasında gidip geliyor. Sonbahar bir türlü geçmiyor. Gözümü hastanede açtığımdan beri aynı mevsimdeyim. Ne yaza dönebiliyor ne de kışa girebiliyorum. Bazen, ayın görünmediğı karanlık gecelerde, aynada bir madencinin kazmasından çıkan sesleri duyuyorum. Yerin metrelerce altından gelen tok sesler kayaları oyuyor. Binlerce yıldır kazılan bir maden bu. Rutubet kokulu. Kayalardan çıkan her ses bir sözcüğe karşılık geliyor. Eskiden anlamını bildiğim ama şimdi bana uzak görünen sözcükler çınlıyor. Geçmişimle birlikte eski dilimi de unuttum. İnsanın dışarıyla konuştuğı dil başka, kendisiyle konuştuğı dil başkadır. Kendisine karşı şefkatli olan dil, başkasına hırçın olabilir. Kendisine merhamet eden dil, başkasına insafsızlık edebilir. Gözlerimi bir hastanede açtım. Bir eve geldim. Birkaç kişiyle görüştüm. Bu kadar. Kendimi anlayabileceğim dili göremedim. Bu dili aynada bulabilirim diye bekliyorum. Aynanın önünde yemek yiyor, oturuyor, uyuyorum. Uyanıyor, bir önceki günü tekrar ediyorum. Kendimden şüphe ediyorum. Çünkü aynadaki Boratin bana şüpheyle bakıyor. Benim suçum ne ki? Kimse doğumundan öncesini bilemez. Ben de önceki halimi bilmiyorum. Bilmem gerektiğinden de artık emin değilim. İn-

san hayatının aslında geçmişin anımsanmasına değil parça parça unutulmasına yaradığını anlıyorum. En uzak geçmiş, dndr. İsa daha dn çarmıha gerildi, Roma dn yakıldı, İstanbul dn fethedildi. Bu kadar. Geri kalanlar unutuldu. Bir tek ayna unutmadı hiçbirini.

Aynayı alıp yatağın diğer yanına koyuyor, balkon kapısına çeviriyorum. Aynanın içindeki İstanbul görüntüsüne bakıyorum. Beyazıt Kulesi incecik yükseliyor. Topkapı Sarayı'nın çatıları ile Gülhane Parkı'nın ağaçları birleşiyor. Bin yıl önce bol kürekli kadırgaların demirlediği Haliç'te şimdi bol makineliler duruyor. Ayna, ahşap binalı mahalleleri yok eden son İstanbul yangınına göstermiyor. Gülhane'nin ağaçlarına her yüz yılda bir asılan isyancıların bedenlerini teşhir etmiyor. Geçmişi kendinde tutarken, yalnızca şimdiki zamanı yansıtıyor. Bu yeter, diyor, sana bu yeter. Karşı terastaki çamaşır iplerinde, yeni yıkanmış çarşaflar göz yeliyle savruluyor. arşafların ötesinde, uzakta deniz feneri yanıp sönüyor. Fenerin ışığında yıldızlar bir yitiliyor, bir beliriyor. Ben bununla yetinebilirim. Bu kente ve kendime alşabilirim. Boş bir bellekle yaşayabilirim. Bu kadar. Bir tek şunu öğrenmek isterdim: Uğruna lnecek ne vardı hayatta? Ölüm bir sözcükten ibaretken, insan neden kendine kıyardı? Ölüm sözcüğünü bulmadan önce insanlar ölümü bilmezdi. Hayvanlar lm bilmez. Geçmişi de bilmez hayvanlar. Yalnızca yaşar ve lrliler. Geçmişi insanlar yarattı. Onu sözcüklerle donattılar. Geçmişi denen haritada insanlar bazen mutlu oldular, bazen kan akıttılar. Ayna bunu iyi bilir. İstanbul'un binalarını ve ağaçlarını yansıtırken, geçmişi saklaması boşuna değil. Bana karşı sessizliğinin nedeni de bu. Bulutlar yoğunlaşıyor. Aynada yaprakların rengi soluyor. Balkonun ortasında kırık yumurta parçaları görünüyor. Grdğmden emin olamıyorum. Aynadan ayrılıp balkona yaklaşıyorum. Yaprakların arasındaki iki kırık yumurtaya bakıyorum. Ne zaman ol-

du bu? Yumurtaların beyaz kabukları ufalanmış. İçleri kurumuş. Renklerine toz karışmış. Elime bir yaprak alıyorum. Kuru yaprağı avucumda ufalıyorum. Neden sonra cesaret edip sol taraftaki yuvaya bakıyorum. Güvercini yerinde göremiyorum. Çıplak ayakla yapraklara basıyor, balkon demirine çıkıyorum. Yuvanın içinde yumurta yok. Yerdeki yumurtaların buradan düştüğünü, daha doğrusu buradan atıldığını anlamak zor değil. Kargalar mı, martılar mı, eski binaların çatı aralarına saklanan baykuşlar mı yaptı bunu? Onlar yapsaydı, yumurtaları kurumaya bırakmaz, yerlerdi. Güvercinin kendisi mi yaptı? Belki yumurtalar yavru çıkarmaya uygun değildi. Bunu fark eden güvercin yumurtaları yere attı. Binbir emekle ördüğü yuvayı boşaltıp gitti. Ya da nedensizdi, yumurtalarda sorun yoktu. Güvercin her zamanki gibi yumurtaların üzerinde oturuyordu. Caddeden gecenin yorgun arabaları geçiyordu. Evler bir bir uykuya yatıyordu. Uzaktan bir yük gemisinin düdüğü geliyordu. Güvercin yuvadan kalktı. Durup bir süre yumurtaları süzdü, ilk kez görmüş gibi. Yüzünü göğe çevirdi. Gökten bir işaret, bir kanat sesi bekledi. Karanlıktı. Soğuktu. Bekleyişi kısa sürdü. Yumurtaları aldı, önce birini sonra diğerini boşluğa bıraktı. Yumurtaların betonda dağılmasına baktı. Ve uçup gitti.

Yumurtaların üzerini birkaç yaprakla kapatıyorum. Doğmamış da olsalar güvercin yavrularına mezar örtüsü yapıyorum. Doğrulup üzerimi silkeliyorum. Odaya girip balkon kapısını kapatıyorum. Yatağa, aynanın yanına oturuyorum. Elimi aynanın omzuna koyuyorum. Arkadaş gibi. Komodinin üzerindeki ilaç şişelerinden birini alıyorum. Ağzıma bir hap atıp bol suyla yutuyorum. Diğer şişeden bir hap. Ve üçüncü şişeden de bir tane. Bugünün sonuna geliyorum. Çocukların gece masalları, benim gece ilaçlarım. Kendimi uykuya hazırlıyorum. En azından niyet ediyorum. Belki o gece, bu gecedir. Uyuyacak ve sabahleyin yeşermiş bir akılla

uyanacağım. Yeni bir bestenin ezgisini mırıldanacağım. Aynayı alıyor, eski yerine taşıyorum. Beni uykusuz bıraktığı ve geçmişimi benden sakladığı için kurtulmak istediğim aynanın kusuru yok. Bu odanın fazla parçası ayna değil, benim. Yatak, perde, dolap, komodin, lamba ve ayna uyum içinde. Ben gelmeden önce buradaydılar. Balkon demiri, karşıdaki teras, denizin tuzlu kokusu buradaydı. Kendime karşı insaf-
lı olmak aynaya karşı insaf-
lı olmaktan geçiyor. O bana yanlış yapmadı, ben kendi kendime yanlış yaptım. Eskiden iyi biriymişim, mutluymuşum. Neden köprüden atlayıp ölmek, suların dibinde balıklara yem olmak istedim öyleyse? Balıklara yem olmak mı? Bu aklıma gelmemiştir herhalde. Yoksa atlamaktan vazgeçerdim (vazgeçer miydim?). Aynayı iki yanından tutup duvardaki çivisine asıyorum. Geri çekilip kendimi süzüyorum. Aynanın içindeki Boratin sakinleşmiş görünüyor. Onunla tekrar konuşmayı deniyorum. Merhaba, diyorum. Merhaba, diyor. Ben müzisyenim, diyorum. Ben müzisyenim, diyor. Ben iyiyim, diyorum. Ben iyiyim, diyor. Aynı anda konuşuyoruz, kimin kimi yinelediği anlaşılmıyor. Bu oyunu her gün oynayabilir, günün birinde karşılıklı gülmeyi bile başarabiliriz. Seni seviyorum, diyorum. Seni seviyorum, diyor. Bir daha söylüyorum. Bir daha söylüyor. Aklim yoruluyor. Bütün askerlerinin adını bilen bir Pers kralı varmış, bir gün onun gibi olmaktan, her şeyi anımsamaktan korkuyorum. Azla yetinebilirim ben. Bir, iki, üç. Kendime alışabilir, az şeyle yaşayabilirim. Gerisi, çok.

- 18 -

Salonda otururken bazen eşyalar fazlalık-
mış gibi görünüyor gözüme. Koltuklar, dolaplar, sonuna kadar okuyamadığım kitaplar. Bir şeyleri kaldırıp atsam, ev ferahlayacak. Bazen-

se salonda eksiklik olduğunu, buraya yeni şeyler gerektiğini düşünüyorum. Boşluğu hissediyorum ama neyin eksik olduğunu, nelerin alınması gerektiğini bilemiyorum. Hayali listeler yapıyorum. Televizyon alabilirim, diyorum. Bir vazo, sallanan koltuk, bir masa lambası. Duvardaki plak kapaklarını indirip duvarı yeni bir renge boyayabilirim. Plakların yerine eski İstanbul'u gösteren bir tablo asabilirim ya da ablamın bir fotoğrafını. Eski İstanbul'u zihnimde canlandırabiliyorum ama ablamın yüzünü hayal edemiyorum. Bende fotoğrafı yok. Nasıl biri acaba? Bana benziyordur. Sesi Bessie Smith'in sesi gibiydi, yüzü de belki onu andırıyordur. Boratin ile Bessie Smith'in karışımı bir kadın. Müziği seviyor mudur? Telefon defterini alıyor, ablamın numarasını buluyorum. Başkasınıkiyle karıştırmam artık, geçen hafta numarasının önüne adını yazmıştım. Kırmızı-siyah telefonu çekip dizime koyuyorum. İlk rakamı çeviriyorum. Ahizedeki sesler, kentin altındaki kablo tünellerinden geçip dağları, ormanları katediyor. Rakamlar nemli toprakta ışıklı böcekler gibi kayıyor. Yeraltında milyonlarca böcek kendi yolunu arıyor. Benim rakamlarım diğer uçtaki evde bir araya gelince telefon çalmaya başlıyor. Bu kez hazırım. Telefona tanımadığım biri de çıksa konuşacağım. Soruları yanıtlamak yerine bu kez soruları ben soracağım. Alo, buyurun... Abla? Boratin... Nasılsın abla? İyiyim, iyiyim, asıl sen nasılsın, bir-iki kez aradım evde bulamadım. İyiyim, çalışıyorum işte. Yurtdışına gidip gelmişsin dediler. Öyle mi, kim söyledi? Geçende bizim Zafir'in cenazesi vardı ya, orada söylediler. Seni İstanbul'daki cenazede gördüklerine sevinmişler. Zafir'le çok iyi arkadaştınız, çocukluğunuz birlikte geçmişti. Evet abla, hep beraberdik. Yalan mı söylüyorum ben? Yalan denemez buna. Geçmişini onaylayabilir, onu yaşanmış sayabilirim. Bu evde eskiden bir Rum kadının yaşaması, eşyalar biriktirmesi ve sonra onları bırakarak gitmesi kadar gerçek. Ben bunu da başkasından duydum,

inandım. Kendi hayatımı duyunca neden inanmayayım? Boratin, ben yıllardır Zafir'i görmemiştim. İstanbul'a gidip bir daha dönmemişti. Çok değişmiş miydi? Ablam zor soruları kolaylıkla soruyor. Soluğunu tutup yanıt vermemi bekliyor. Nasıl desem, bilmem ki? Biliyorsun, ben de uzun yıllar görmemiştim onu. Sonra hastaneye gittiğimde, Zafir'in hastalıktan rengi solmuştu. Rengi solunca insan kendisine benzemez artık. Biraz toparlandı, bir-iki ziyaretten sonra eski haline döner gibi oldu. Benim tanıdığım Zafir geri geliyor sandım. Ama insan eski haline ne kadar dönebilir ki? Onun da bir sınırı var. İnsanın yüzü eski yüzüne benzese, gülüşü benzemez, ya da kullandığı sözcükler benzemez. Bir deniz geçilmiştir artık, giden geri dönse de kendisini bulamaz. Abla, kim kendi eski halini bulabilir ki bu dünyada? Boratin, bak sen eski haline dönüyorsun. Böyle anlamadığım sözleri öğrencilik çağında söylerdin. Uzun zamandır benimle böyle konuşmamıştın. Nasıl konuşmamıştım? Yani biraz kederli bir sesle, kitap okur gibi... Abla, sesim kederli mi benim? Olur öyle canım, neden kederli olmayasın. Çocukluk arkadaşın ölmüş. Ama ölenle de ölünmüyor, sen kendini harap etme. Abla, Zafir'le yıllardan sonra görüşünce eski günlerden, çocukluğumuzdan söz ettik. Biliyor musun, onun söz ettiği pek çok şeyi ben anımsamadım, benim söz ettiklerimi de o anımsadı. Geçmiş birlikte yaşamıştık ama ikimiz geçmişe farklı yerden bakıyor, farklı şeyler görüyorduk. Şimdi düşünüyorum da abla, acaba seninle geçmişimize bakınca biz de farklı şeyler mi görüyoruz? Boratin, yine tuhaflaştın, Zafir'le görüşmek seni eski günlerine götürmüş. Öyle mi görünüyor abla? Öyleyse bile, sonra o günleri de yitirdim. Ne demek istiyorsun? Yani Zafir ölünce onunla paylaştığımız çocukluk çağları da yitip gitti. Boratin, onlar seninle birlikte yaşar. Bak şimdi onlardan söz ediyorsun, demek ki yitmemişler. Nehirce'ye bir gelsen, Zafir'in söz ettiklerini yeniden anımsayacaksın.

Abla, diyorum, uzun zamandır gelmedim, sence geldiğimde değişmiş bulur muyum orayı? Boratin, bunca zamandan sonra geldiğinde biraz değişmiş bulabilirsin. Beni de değişmiş bulur, belki tanımazsın. Ablam içten bir kahkaha atıyor. Kahkahası ahizede yankılanırken, hayır, diyorum, sen değişmemişsindir. Kahkahan aynı güzellikte. Boratin, diyor, görünen o ki sen üç yıl daha gelmeyeceksin buraya. Bunu nereden çıkardın, diyorum. Gelsen Zafir'in cenazesıyla geldirdin. Abla, öyle düşünme. Zafir'in ölümüne çok üzüldüm. Onun akrabalarının ağlayışlarına katılmak yerine üzüntümü kendi başıma yaşamak istedim. Bu yüzden onlarla gelmedim. Boratin, sen yoğunsun, çok da yorgunsun, sesinden anlıyorum. İstersen, ben geleyim İstanbul'a, birkaç gün sende kalayım, sana bakayım. Gerek yok, diyorum, yakında geleceğim zaten. Bu gelişimde uzun kalacağım. Ne güzel olur, diyor. Seni dört gözle bekliyoruz. Aladdin de bugünlerde seni daha çok soruyor. Gelirken masraf edip Aladdin'e fazla eşya alma. O seninle mutlu olur zaten. Pişmaniye getirsen yeter. Pişmaniye mi? Evet, şu trende sattıklarından. Yaşlı komşularımıza da dağıtırız, ama çoğunu arka bahçedeki Koki Nine'ye veririz. Artık hiç dişi kalmadı. Pişmaniyeyi rahat yer. Biliyorsun, onun belleği kötüleşmişti son yıllarda, bu yıl dişlerinin tamamen dökülmesiyle birlikte belleği de silindi. Hiçbir şey anımsamıyor. Gerçekten mi, diyorum, o kadar kötüleşti demek? Evet, bütün gün bahçesinde şarkı söyleyip duruyor. Konu komşu düzenli yemek yapıp götürmesek, yemek yemeyi de unutacak. Buna üzüldüm abla, yazık yaşlı kadına. Koki Nine'nin son gelişinde sana söylediklerini anımsıyor musun? Ne söylemişti ki? Boratin, sen de mi unutuyorsun? Yok abla, benim dişlerim sağlam. Aramıza sessizlik giriyor. Bu sözümü şaka gibi alan ablam gülmemi bekliyor. Yalan söylemeyi başaran ben gülmeyi başaramıyorum. İnsanlık hali, diyorum, unutuyorum demek. İn-

sanlık hali, diyor ablam. Son gelişinde, enişteni defnettikten sonra, sen Koki Nine'yi ziyaret etmiştin. O seni bahçede görünce, eski günlerdeki gibi güvercinlerinin yanına gittiğini sanmıştı. Oğlum, demişti sana, yazıktır bu kuşları kümeste tutup besliyorsun, sal gitsin. Sen de ona, güvercin kümesini yıllar önce boşalttığını, şimdi onu ziyarete geldiğini söylemiştin. O pek inanmamıştı. Kuşları sal, diye yinelemiş, sırtındaki kuş resmi sana yeter, demişti. Ablamın sözlerinde kendimi bulmaya çalışıyorum. Ergen yaşında bir Boratin. Arka taraftaki yaşlı kadının bahçesinde bir kümes. Renk renk güvercinler. Sırtımda bir güvercin dövmesi. Anımsadım, diyorum, o günü, o konuşmayı. Koki Nine'yi severdim. O da seni severdi Boratin. Şimdi görse, belleğini yitirmesine rağmen seni yine sever. Bu mümkün mü abla, belleğini yitiren insan sevgisini sürdürebilir mi? Elbette. İnsan aklıyla değil kalbiyle sever. Akıldaki bilgi gitti diye kalpteki duygu da gidecek değil ya. Ablamın sözlerine inanmak istiyorum. Seni seviyorum abla, demek istiyorum. Seni seviyorum, diyorum. Ama bunu içimden mi söylüyorum, yoksa sesim telefonun ahizesine girip yerin altında ışıklı böcekler gibi kayıp ona kadar ulaşıyor mu, emin değilim. Sen, diyor ablam, bir keresinde yüksek ateşle hastalanmış, yatağa düşmüştün. O sırada bir yılan kümese dadanmıştı. Koki Nine bir gece kümesin yanında nöbete yatıp yılanı öldürmüştü. Gece yarısı bağırıp seni pencereye çağırmıştı. Karanlıkta yılanı göstermişti. Sen korkmuştun. Evet, diyorum, ölü de olsa yilandan korkarım, karanlıkta daha çok korkarım. Abla, sana birini soracağım. Zafir'in cenazesinde bir kadın gördüm. Benim yaşlarımda, benim boyumda. Siyah saçları omzuna iniyor. Kaşları uzun, keskin. İnce parmaklarının arasında hep sigara tutuyor. Öyle birini tanıyor musun? Güzel biri mi? Sanırım. Ne demek sanırım; güzel mi, değil mi? Güzel. Bizim Eylül mü acaba? Eylül? Evet, Eylül'le çocukluğu-

nuz beraber geçti. Pek serpilip güzelleşti, bu yüzden tanıma-
mış olabilirsin. Sen dert etme Boratin, onun nerelerde oldu-
ğunu öğrenirim. Önemli değil abla, aklıma gelince sorayım
dedim. Ben asıl Koki Nine'nin halini düşünüyorum. Onu da
dert etme Boratin, Koki Nine cennetlik oldu. Nasıl? Dişleri
ve aklı gidince masumlaştı, yeni doğmuş bebek haline gel-
di. Geçmişin günahları artık ona yazılmaz. Ablam, doktor-
dan daha iyi konuşuyor. Sözleri karmaşık değil. Bana bir şey
yüklemeden, zihnimi yormadan, içimi rahatlatıyor. Ablamı
dinlerken, dilimi dişlerimde dolandırıyorum. Dişlerim sağ-
lam. Eksiksiz. Boğaz Köprüsü'nden atlarken kaburgam de-
ğil de dişlerim kırılıysaydı, yalnızca geçmişimi değil, korku-
larımı ve kaygılarımı da denizin dibinde bıraksaydım. Ab-
la, diyorum, bir güvercin gelip balkonumda yuva yaptı, bel-
ki eskiden kuş beslediğimi hissetmişti. Ama birkaç gün son-
ra yumurtalarını yere attı ve yuvasını bırakıp gitti. Boratin,
kuşlar da insanlar gibi talihsizlik yaşar. Belki yumurtaları-
na hayat düşmedi. Yavru çıkmayacağını anladı, o yüzden çe-
kip gitti. Yakında dönüp yeni yumurtalar yapar. Sen yuvayı
bozma. Sabret, yeter. Ablam da sabır diyor. Bu sözcük başka
dillerde de bu kadar çok kullanılıyor mu? Sabır yerine söy-
lenecek, insanı elinden tutup kaldıracak daha güçlü bir söz-
cük yok mu? Haklısın abla, güvercin döner, ama havalar so-
ğumadan gelse iyi eder. Kış yaklaştı Boratin, burada hem ha-
valar soğudu hem yağmurlar arttı. Yağmur mu? Evet, neden
şaşırdın? Şaşırdım, çünkü İstanbul'a kaç aydır yağmur yağ-
madı; şu anda orada yağıyor mu? Evet, sağanak halinde. Ab-
la, telefonu pencereye yaklaştırır mısın? O zaman duyabili-
rim yağmurun sesini. Telefondaki uğultu, kablo tünellerine
giriyor, ormanların köklerindeki serin toprakları geçiyor, İs-
tanbul'daki telefonumdan tel tel dökülüp kulağıma doluyor.
Haftalardır duyduğum seslerden farklı.

Bir Çarkı Değiştirmeyi Denesem

- 19 -

Gecenin kendi kokusu var. Deniz yosunları asfalta bulanıyor. Kurumuş dallar inşaat tozlarına karışıyor. Duvarların rutubeti kenar mahallelere akıyor. Gecenin kokusu tütsülenmiş bir rüzgârla hafif hafif yayılarak, bodrumlardan tavan aralarına, bahçelerden köprü altlarına bütün İstanbul'u sarıyor. Gecenin bir yerinde Hayala'nın kokusu duruyor. Saat kaç oldu? Uzaktan siren sesleri duyuluyor. Başka ses yok dışarıda. Boşalan kadehime şarap dolduruyorum. Bir yudum alıyorum. Kırmızı şarap, boğazımdan kekre bir tortuyla akıyor. Şerefe Boratin, diyorum. Kadehi masaya bırakıyorum. Masanın yüzeyi, satranç tahtası gibi kareli. Siyah-beyaz kareler. Bu masayı ben almamışımdır, evsahibemden kalmıştır diye umuyorum. Diğer olasılığı düşünüyorum. Bestelediğim o şarkıdaki kusurların bana ait olması gibi bu masa da bana ait olabilir. Kareleri sayıyorum. Sonuç farklı çıkacakmış gibi her seferinde başa dönüp yeniden sayıyorum. Uykum gelir belki. Siyah karelerde uyuduğumu hayal ediyor, beyaz kare-

lerde masa başında oturduğumu fark ediyorum. Eğilip masanın ahşabını kokluyorum. Geceye vernik kokusu karışıyor. Bu koku belki gerçekten var, belki ben zihnimde canlandırıyorum. Bir daha kokluyorum. Vernik. Ağaç. Ağacın topraktan sökülen nemli kökleri. Köklere yürüyen su. Su nedense aklıma beyaz saati getiriyor. Şöminenin rafındaki saate bakıyorum. Akşam yemek yerken göz atmıştım, yediyi gösteriyordu. Ne zaman sekizi, dokuzu, onu, on biri, on ikiyi geçip bire geldi, bilmiyorum. Bin yıl da bir gece gibi tütsülenmiş rüzgârla geçiyorsa, kaygıya mı gömülmeliyim, yoksa zamanın dinginliğiyle hafiflemeli miyim? Bir geceye sahip olan bin yıla da sahip olabilir. Ya da tersi. Bir geceye sahip olamayan bin yıla hiç sahip olamaz. Saatin yanındaki İsa ile Meryem de zamana boyun eğmiş görünüyorlar. Ağızları kapalı. Mermer yüzleri göl gibi durgun. Saati her gece kuruyor, onların yanına bırakıyorum. Sabrediyorlar. Ne için sabrettiklerini bir türlü anlamıyorum. Bunu anlamama yardım eder diye saatteki karınca resmine bakıyorum. Saatin ön yüzünde beyaz renkli bir karınca var. Saati sırtında taşıyor, her tik-tak sesinde ince ayaklarını öne arkaya hareket ettiriyor. Hem ilerliyor hem yerinde sayıyor. Gece gündüz demeden gidiyor ama bir yere varmıyor. Zamana en uygun rengin beyaz olduğuna inanıyorum. Saati alıp şarap kadehinin yanına bırakıyorum. Gecenin acelesi yok, benim de yok. Şarabımı yudumlarken, saatin içini açabilir, biraz da saatle oyalanabilirim. Bu düşünce cazip geliyor. Mutfığa gidip alet çantasını getiriyorum. Çantanın üst gözündeki küçük tornavidaları çıkarıyorum. Saatin arkasını çeviriyorum. Kurma kolunu parmaklarımla söküyorum. Kapağı tutan iki yandaki vidaları tornavidayla açıyorum. Kurma kolunu ve ilk vidaları, masanın yüzeyindeki karelere sırayla koyuyorum. Geri taktığımda toparlamak kolay olur. Zil kolunu da çıkarıp bir sonraki kareye bırakıyorum. Sıra saati ayarlama vidasına geldi-

ğinde fark ediyorum, saati ayarlarken vida yalnızca ileri gidiyor. Geriye çevirince yerinden çıkıyor. Bunda bir anlam bulmaya niyet etmiyorum. O vidayı da bir kareye koyuyorum. Arka kapağı yavaşça kaldırıyorum. Hayatımda ilk kez bir saatin içini görüyorum. Eski hayatımda görmemişimdir. Avizenin kristal ışığında canlanan çarkların, yayların, vidaların adlarını bilmiyorum. Çarklar farklı hızlarda, başka yönlere dönüyor. Karıncayı göremiyorum. Karınca saatin içine aniden dolan ışıktan kaçmıştır. En altta, zamanın karanlık tarafına geçmiştir. Avuç kadar saatte bu kadar çok çark olacağı aklıma gelmemiştir. Tırtıklı kenarları iç içe geçmiş çarklar, kapalı bir gök kurmuş, dönüyorlar. Daha doğrusu dünya ve gökyüzü onların etrafında dönüyor. Her şeyin kaderi onlara bağlı. Saatin uzaktayken zor duyulan sesi şimdi değirmen taşı gibi gür çıkıyor. Burada uyuyakalsam, başımı masaya koyup dalsam, çok geçmeden bu ses uyandırır beni. Bütün çarkların ortak sesi mi bu, yoksa tek bir çarkın marifeti mi? Orta boy çarka bakıyorum, ses ondan mı geliyor diye. Alt taraftaki büyük çarka göz atıyorum. Kat kat inerek saatin dibine kadar gidiyor, sesin kaynağını bulmaya çalışıyorum. Bu çarklardan birini çıkardığımda hem saatin duracağını hem de sesin kesileceğini biliyorum. O çark hangisi? Şaraptan bir yudum alıyor, soluğumu tazeliyorum. Çarkların üstünde dikdörtgen bir metal, dört yandan vidalarıyla, bütün parçaları bir arada tutuyor. Dört vidayı açıyorum. Dikdörtgen metali çıkarıyorum. Vidaları ve metali, masadaki siyah bir kareye yerleştiriyorum. El işlerine yatkın olmalıyım. Parmaklarım tornavidayı incelikle kullanıyor. Gitarlarımı da belki kendim tamir ediyorum, manyetiklerin değiştirilmesinden sap ayarının yapılmasına kadar. Saatin çarklarını anlamak kadar zor değildir. Saatin çarklarında zaman hem ilerliyor hem de aynı yerde dönüp duruyor. Bunun nasıl mümkün olduğunu anlasam, hayatı da anlarım belki. İki bin yıl

önceki bir çarmıhın acısı neden bugün de sürüyor? Kaburgamdaki ağrı neden eski bir ağrının devamı gibi derinden geliyor? Hayala'nın sözlerini düşünüyorum: Geçmiş ile tarih arasında fark var. Herkes sana bir geçmiş vermeye çalışırken aslında bir tarih verir. İlkinde her şey canlı, ikincisinde ölüdür. Peki ben bunları birbirinden nasıl ayırabilirim? Doktora sorsam, yeni ilaçlar yazar. Bek'e sorsam, yüzüme kaygıyla bakar. Hayala'ya sorsam, beni öper. Ablama sorsam, seni özledim, der. Ben de özledim ama neyi özlediğimi bilmiyorum. Uykum geliyor. Biri sanki ışığı kısıyor. Zihnimdeki boşluğa karanlık sular doluyor. Başımı masaya koyuyorum. Gözlerimi yumuyorum. Zemberek, yay, vida. Çarklardan biri yanlış dönüyor. Hangisi olduğunu bilmiyorum. Bir çarkı değiştirmeyi denesem, hepsi duracak.

- 20 -

Siz Suzan'la bu kafeye gelirdiniz, diyor Bek. Ayrıldıktan sonra sen bir daha buraya adım atmadın. Attıysan bile ben bilmiyorum. İçerisi ev gibi döşenmiş, dışarısı bahçe haline getirilmiş. Burada çok zaman geçirirdiniz. Sen kitap okurdun, o resim çizdi. Bek'i dinlerken, etrafa göz atıyorum. Karşılıklı iki dükkâna sahip kafe, binaların eskiliğine rağmen, duvarları kaplayan sarmaşıkları ve nakışlarıyla canlı görünüyor. Dar sokak, trafiğe kapatılmış, gerçekten de bir evin bahçesini andırıyor. Masalardaki küçük saksılarda menekşeler, sardunyalar, orkideler renk renk. Gençler, alçak sandalyelere gömülmüş, rehavetle sohbet ediyor, kitap okuyorlar. Yarın Suzan gelecek, diyor Bek, burada buluşacaksınız. Sen de yarını bekleyip bu sokağı Suzan'la birlikte keşfetseydin iyi olurdu. Neden bugün gelmekte ısrar ettiğini anlamadım. Benim sana vereceğim anı yok burada, ama Suzan'ın var.

Onunla buluşmaktan korkuyor musun? Yüzümü Bek'e dönmeyen, duvarlardaki nakışlara bakarak, evet, diyorum, korkuyorum. Bu soruyu bir daha sorarsan, korkmuyorum, diye yanıtlarım. Benim tek duyguym yok Bek, birden fazla şeyi bir arada hissediyorum. Geçmişimi hem merak ediyor hem umursamıyorum. Yarın buraya gelmeyi hem istiyor hem istemiyorum. Ne istediğimden emin olmak için bugün geleyim, kendimi bir de burada sınavayım dedim. Yoksa doğru ile yanlış ayırt edemiyorum. Ben bir kızı sevmişim, sonra ayrılmışım. Ya ona kötülük ettiysem, ya yarın bunu öğreneceksem? Hem bundan korkuyorum hem de yarın bir şey öğrenememekten, eve aynı zihinle dönmekten, kendimi bilememekten korkuyorum. Bugüne kadarki bütün denemelerim boşa çıktı. Gitarlar ve şarkılar belleğimi geri getirmediler. Doktorlar, bakkallar, güvercinler. Telefon defterleri, ölen arkadaşlar, siyah saçlı kadınlar. Hiçbiri geçmişimi anımsamama yaramadı. İntiharım anlamsız görünüyor. Neden ölmek istedim? Belki gizli mutsuzlardandım. Yanlış hayaller taşıdığım için mutsuzdum. Bu hayallerin ne olduğunu gece gündüz düşünüyorum, bir türlü bulamıyorum. O zaman seviniyordum. Yanlış hayallerden kurtuldum diyorum. Şimdi sen kalkıp gideceksin Bek, hafta sonundaki konserin provasına katılacaksın. Gitmeden önce şunu bilmeni isterim. Ben yarın buraya gelmeyeceğim. Eski sevgilimle buluşmayacağım. Günlere aklımda dolanan bu düşünceden buraya oturur oturmaz emin oldum. Bir şey söyleme, senin her sözünde bir sır var sanıyorum. Aklım karışıyor. Senin sözlerindeki sırrı bulmak için gece gündüz uğraşıyor, sonunda karanlık bir dehizde kalıyorum. Bu böyle olmaz Bek, bana başka bir yol bul. Beni geçmişe götürmeye çalıştın, işe yaramadı, bu sefer oradan uzaklaştırmayı dene. Geçmişin gidemeyeceği yere götür beni. Bunu bir tek sen başarabilirsin. Biliyor musun Bek, senin sandığının aksine, geçmişe özlem duymuyorum. Nostal-

ji hissetmiyorum. İnsanların nasıl ömür sürdüğünü az çok anlıyorum. Önceleri, gençlik zamanlarında insan geleceği hayal eder, ütopyalar kurar. Umutlu olur. Gelecek uzundur ve orada her şey mümkündür. Ömrün sonlarına doğru ise mümkünler denenip tüketilir. Ütopyaya yer kalmaz. İnsan artık elindekiyle, yani koskoca bir geçmişle oyalanır. Orada ütopyanın yerini nostalji alır. Ben bunlardan yoksunum. Ne ütopyam ne nostaljim var. Bu durumda ölü mü sayılırım, yoksa ben kendi başına bir canlı türü müyüm?

Boratin... Boratin... Bek'in sesiyle önüme dönüyorum. İyi misin, diyor, daldın. Kendi kendime konuştuğumu o zaman fark ediyorum. İyiyim, diyorum, duvardaki nakışların güzelliğine dalmışım. Baktıkça sanki nakışlar benden uzaklaşıyor. Hava bulutlandı, diyor Bek, ortalık erkenden karardı, nakışlar ondan öyle görünüyor. Yağmur bulutu mu bunlar, diye soruyorum. Sanırım, diyor, bu sefer yağacak. Bulutları ilk defa bu kadar yakın görüyorum, diyorum. Çatıya çıksam elim yetişecek. Yağmur yağarsa ne yapmam gerektiğini bilmiyorum, burada mı durayım, içeri mi geçeyim? Yağmur yağdığında biraz bekle, diyor, nasıl bir şey olduğunu hisset, sonra içeri gir. Yoksa sıırıslıklam ıslanırsın. Yağmuru içeren, camın ardından izlemek de güzeldir. Biliyor musun Boratin, senin yağmurla ilgili güzel bir şarkın var. Hafta sonundaki konseri onunla açabilir, şarkını söyleyebiliriz. Bek yüzüme bakıp tepkimi bekliyor. Boşuna bakma bana, diyorum, şarkıyı anımsamıyorum. Eminim içinde basit kusurlar barındıran bir şarkıdır. Neden öyle diyorsun Boratin, senin şarkılarında kusur bulmak kimsenin aklına gelmez. Şarkıyı şimdi dinlesen şüphenin yersiz olduğunu anlarsın. Sana söylememi ister misin? Söyleme, diyorum, sözlerle müzik arasında uyumsuzluk bulurum, canım sıkılır. Bek neden böyle dediğimi anlamıyor. Israr etmiyor. Ben artık gideyim, diyor, yoksa provaya geç kalacağım. Ayağa kalkıyor. O sıra-

da gelen garsona bir stla ismarlıyor. Sen buranın stlacını severdin, diyor, tadına bak bakalım. Elini omzuma koyuyor. Yarın haberleşiriz, diyor, yarın her şey iyi olacak. Sana bir şey söyleyeceğim, diyorum. Olur, söyle, diyor. Ablamı görmeye gideceğim, diyorum, Nehirce'ye. Ne zaman gideceksin, diyor. En kısa zamanda, diyorum. Bek ayakta birkaç saniye bekliyor, sonra yerine oturuyor. En kısa zaman, ne kadar kısa, diye soruyor. Aklımdan geçenleri tahmin ediyor. Beni benden iyi tanıyor. Bek, diyorum, eski hayatımdan kalanlar bana yetiyor. Sen, bir-iki kişi daha ve henüz elimi sürmediğim gitarlar. Bir eksik hissetmiyorum. Eski sevgilim de hayatımın eksikliği değil. Geçmişimden bir tek ablama ulaşmak istiyorum. Haftalardır, hatta yıllardır beni bekliyor. Her seferinde, yakında geleceğimi söylüyorum ona. Neyi bekliyorum? Sen söyle bana, neyi bekliyorum? Bek, yatıştırıcı ses tonuyla, ne zaman istiyorsan git, diyor. Hayatını kendi ellerine almaya bir yerlerden başlamalısın. Ama gecikme, yoksa bu düşüncenden de vazgeçebilirsin. Tamam, diyorum, artık git, provaya gecikeceksin. Biraz daha kalayım, sohbet edelim, diyor. Olmaz, diyerek itiraz ediyorum, benim yüzümden arkadaşları bekletmeni istemem. Peki, diyor, ama cep telefonunu açık tut. Açık tutarım, diyorum. Yoksa merak ederim, diyor. Gözlerini kısarak tebessüm ediyor. Tekrar ayağa kalkıyor. Eliyle saçlarını düzeltiyor. Sağına soluna bakınıyor. Çantasını alıp gidiyor. Bek'in yürüyüşüne, başını kaygıyla eğişine ve sokağın sonunda yitişine bakıyorum. Kahvemini son yudumunu içiyorum. Sigaramı kül tablasında söndürüyorum. Garsonun getirdiğı stlaca dokunmuyorum. Hesabı ödeyip kalkıyorum.

Sokakları hızlı adımlarla yürüyorum. Her köşe başında karşıdan karşıya geçmeden önce gökyüzüne bakıyorum. On beş dakika sonra eve varıyorum. Sırt çantamı hazırlıyorum. Birkaç parça kıyafet, iki plak yeter. Plakları yeğenim için alı-

yorum. Her zaman açık bıraktığım ışıkları bu sefer kapatıyorum. Merdivenleri aceleyle iniyorum. Kaldırımın kenarında çantayı yere bırakıyorum. Yoldan geçen taksilere el kaldırıyorum. Bizim bakkal görünmüyor. İçeride müşterisi vardır. Çok geçmeden bir taksi yanaşıyor. Haydarpaşa Tren Garı'na gideceğimi söylüyorum. Olur delikanlı, diyor taksici. Kır saçlı, kalın gözlüklü biri. Takım elbise giymiş, kravat takmış. Büyük olasılıkla devlet memurluğundan emekli. Sıkışık trafiğe dalarken, tanker yüzünden böyle oldu, diyor. Ne tankeri, diyorum. Boğaz'da bir tanker kazası olmuş, vapur seferleri durdurulmuş, radyo deminden beri onu anlatıyor. Şimdi herkes karşıya arabalarla geçmeye çalışıyor. Acelelen yoktur umarım. Biraz vaktim var, diyorum, akşam bastırmadı daha. Arka koltukta, cam kenarında yukarı bakıyorum. Radyodaki konuşmaları dinliyorum. Futbol maçlarından söz ediyorlar. Takımların, teknik direktörlerin, futbolcuların adlarını bir iyi, bir kötü anıyorlar. Anılan her adı anımsıyorum. Belleğimin o yanı taze duruyor. Yalnızca bir futbolcunun zamanını karıştırıyorum. Ben onu yaşıyor sanırken, uzun yıllar önce öldüğünü öğreniyorum. Sonra müzik programı başlıyor. Arabesk şarkılar peş peşe geliyor. Aracımız gergin sürücülerin korna sesleri arasında ağır aksak Boğaz Köprüsü'ne varıyor. Akşamın karanlığı ufku sarıyor. Köprünün ışıklarıyla birlikte karşı kıyıdaki evlerin ışıkları da yanmaya başlıyor. Trafik yürüme hızında ilerliyor. Bu sırada radyo, tanker kazasının kontrol altına alındığını, vapur seferlerinin yeniden başladığını haber veriyor. Denizin canlanma zamanı. Cesaret edip aşağı baksam, Boğaz'dan geçen gemileri görebilirim. Beşiktaş ile Üsküdar arasında ateşböceği gibi gidip gelen motorların ışıklarını seçebilirim. Gemilerle ve motorların ışıklarıyla oyalansam, intihar gecesini düşünmeyi bırakabilirim. Ne kadar zorlasam da başaramıyorum. Bir filmde izlemişim gibi her şey gözümün önün-

de canlanıyor. Eski hayatımın son gecesinde de bir taksinin arka koltuğuna böyle gömülmüştüm. Yalnızdım. Uyukluyordum. Belki bir rüya görüyordum. Ne zamandı bu, bir ay önce, iki ay önce ya da iki bin yıl önce miydi? Neden sonra uyandım. Araçların trafikte beklediğini gördüm. Benim taksicim aracın dışında, telefonda biriyle konuşuyordu. Başka sürücüler de inmiş, ilerideki kazaya bakıyorlardı. Boğaz Köprüsü'nün ortasında olduğumu fark ettim. Trafiği değil denizi düşündüm. Taksinin kapısını açtım, köprünün kenarına gittim. Göğe ve karşıdaki ışıklara baktım. Gücümü toplayıp demir parmaklıklara çıktım. Kollarımı iki yana açtım. Derin derin soludum. Beni alıp götürecek rüzgârı bekledim. Geceydi. Belki bu yüzden denizin ne kadar derinde olduğunu fark etmedim. Karanlık bana derinliği unutturmuştu. İstanbul uğulduyordu. Kıyılardan ve yamaçlardan gelen sesler tek bir uğultuya dönüşüyordu. İstanbul'un ortasında, denizin ortasında, gecenin ortasında, iki kıtanın ortasında, dünyanın ortasında ve hayatın ortasında tüy gibi hafiftim. Etraftan bağırانları duymuyordum. Yeniden uyumak istiyordum. Gözlerimi yumdum ve kendimi boşluğa bıraktım. Kuş gibi. Taksici öyle anlatmış. Anlatırken de iki yana açtığı kollarını kanat gibi yukarı aşağı hareket ettirmiş.

- 21 -

Akşam karanlığı iyice çöktüğünde Haydarpaşa Garı'na varıyoruz. Etrafa göz atıyorum. Deniz kıyısında el ele yürüyen bir çift ile bankta oturan başka bir çift dışında kimse görünmüyor. İlerideki vapur iskelesi boş. İskelede ışıkları kapalı bir vapur duruyor. Neden böyle تنها, diyorum, hafta içi diye mi? Taksici arkaya dönüp bana bakıyor. Buraya sevgi linle buluşmaya mı geldin delikanlı, diye soruyor. Yok, di-

yorum, trene binmek için geldim. Sen yabancısın herhalde, diyor. Nereden çıkardın, diyorum. Tren garının kapandığını, tren seferlerinin durduğunu bilmiyor musun, diyor. Öyle mi, diyorum. Garın ışıklı, geniş cephesine bakıyorum. Tren garı kapalıysa, diyorum, buranın ışıkları neden yanıyor? Uzaktan güzel görünsün diye ışıklandırıyorlar, diyor, turistler ilgi gösteriyor, gençler burada buluşuyor. Ne zaman kapandı, diyorum, neden kapandı? Birkaç yıl önce garın çatısı yandı, diyor, seferler durduruldu. Trenler artık İstanbul'un ucundan, Pendik'ten kalkıyor. İstersen seni oraya bırakayım. Yok, diyorum, burada ineyim, biraz etrafa bakar, karşı kıyıdaki İstanbul'u seyrederim. Yabancısın, diyor, gelmişken İstanbul'u bir de buradan görmeyi iyi olur. Taksicinin ısrarlı vurgusunu bu sefer onaylıyorum. Evet, yabancıyım, diyorum. Yeni mi geldin buraya, diye soruyor. Birkaç ay oldu, diyorum. Teşekkür edip, ücreti ödüyorum. Taksiden iniyor, bir yakınımı uğurlarmış gibi ardından el sallıyorum. O da bana korna çalıyor.

Sırt çantamı merdivenlerin ilk basamağına bırakıyorum. Başımı kaldırıp garın kat kat yükselen pencerelerine ve karanlık göğe erişen kulelerine bakıyorum. Merdivenleri çıkıyorum. Garın sağ taraftaki kapısına varıyorum. Kapının çerçeveleri, koyu renk ahşaptan, eskidikçe yıllanmış görünüyor. İçinden geçenlere yeni bir dünya vaat ediyor. Kapıyı itiyorum. Kapalı. Bir daha deniyorum. Kilitli olduğu anlaşılıyor. Kapıdaki camların birinden bakıyor, içeride bir yaşam belirtisi arıyorum. Karanlıktan başka bir şey görünmüyor. Soluğumu tutuyorum. İçeriden bir lokomotif sesi bekliyorum, bir düdük ya da yolculara anons yapan bir hoparlör sesi. Onun yerine, martıların kulak tırmalayıcı çığlıkları geliyor. Başımı kaldırıp yukarı bakıyorum. Martılar peş peşe başımın üstünden geçiyor. O kadar yakınlar ki kanatlarının rüzgârını saçlarımda hissediyorum. Garın iki kapısı

arasındaki büyük, kavisli pencereyi fark ediyorum. Camları renk renk. Üst tarafında beyaz yüzlü bir saat var, durmuş. Akrep ile yelkovan belki de yangın ânını gösteren bir yerde, 3:30'da kıpırtısız bekliyor. Lodosun sert esintisi dövüyor saati. Yakamı kaldırıyor, kabanıma sarınıyorum. Gidecek yeri olmayan biri gibi merdivenlere oturuyorum. Denizin ötesine, karşı kıyıya bakıyorum. Oradaki kubbeler, minareler, kuleler de ışıklandırılmış. İstanbul'un iki yakası aynı ışıklarla birbirine bakıyor. Kıyıların birinde oturup karşıyı izleyenler, kendilerinin diğer taraftan nasıl görüldüğünü tahmin edebiliyordur. Uzak bir aynaya bakar gibi. Ben de karşı kıyıda benim gibi oturan, soğuk arttıkça kaburgasındaki sancıyı daha çok hisseden birini düşünüyorum. Onu merak ediyorum. Trene binemiyor, memleketine gidemiyor. Burada oturmak dışında ne yapacağını bilemiyor. Dalgalar hiddetli. Bulutlar ayların intikamını alırcasına kalabalık. Ben kendi başımayım. İskelede demirli bekleyen boş vapur gibi. İskelenin kapıları kapalı, ışıkları sönük. Kullanıma kapatılmış iskeleye neden vapur bırakırlar? Mendireğin ucundaki deniz feneri bu vapur için yanıyor, uzaktan geçen gemilere vapurun yerini işaret ediyor. Ben karşı kıyıdaki evimde, balkonun açık kapısından uzaklara bakarken, deniz fenerini görüyorum, yanıp sönen ışığın beni buraya çağırdığını düşünüyordum. Buraya varacak bir yol örüyordum kendime, her gece, parça parça. Haydarpaşa Garı'nın yandığını elbette biliyordum, ama ben o yangını yüz yıl önce olmuş sanıyordum. Deniz fenerinin kusuru değil bu. Deniz feneri bana doğru yeri gösteriyor ama zamanı söylemiyordu. Karanlığın takviminde yanıp sönüyordu.

Aşağıdaki bankta oturan çift kalkıp gidiyor. Çok geçmeden, deniz kıyısında dolaşan çift de onları izliyor. Ayağımın dibinde bir kertenkele beliriyor. Nereden çıktıysa. Belki karanlığı kilitli tutan gar kapısının altından, belki iskelede ya-

tan vapurun güvertesinden geliyor. İnce belli, uzun kuyruklu. Kertenkele yeşil derisini kaygan mermerde sürüyor. Bir oyugun yanında duruyor. Başını kaldırıp havayı kokluyor, rüzgârı dinliyor. O sırada cep telefonum çalıyor. Bir mesaj sinyali. Bek değildir bu, o mesaj atmak yerine aramayı tercih eder. Mesajlar ya reklam hatlarından ya da Hayala'dan geliyor. Açıp bakıyorum. Nasılsın, diye yazıyor Hayala, bir ihtiyacın olursa buradayım. Hayala'nın orada olduğunu biliyorum. Yalnız bir gece görüşmemize rağmen onu yıllardır tanıdığımı hissediyorum. Mesajlarına yanıt vermeyişime anlayış gösteriyor. Bana yazmak için kendini zorlama, diyor ara sıra yanıt verdiğimde. Burada olduğumu unutma yeter, diyor. Unutmuyorum. Bu akşam trene bindikten sonra ona yazmayı düşünüyordum. Ben trendeyim, diyecektim. Bir süreliğine ablamın yanına gidiyorum, diyecektim. Yanımdaki yolcular uyuyor, diyecektim. Demir tekerlekler raylarda ninni söyler gibi kayıyor. Pencereden karanlığı seyrediyorum. Dilimin ucunda bir şarkının büyümesini bekliyorum. Uykuyla dalanlar huzurlu, uyuyamayanlar gecenin uğultusuna asılı kalıyor. Ufukta, göğün en ulaşılmaz katında bir şimşek çakıyor. Bulutlar titreşiyor. Basamakların ilerisindeki birkaç ağaç, rüzgârın önünde eğiliyor. Üşüdüğümü hissediyorum. Ayağa kalkıyorum. Aşınmış basamaklardan usulca iniyorum. Yetiyeceğim bir yer yok. Deniz daima aynı yerde bekliyor, merdivenlerin biraz ötesinde. Işık ile karanlığın birleştiği yerde. Doğrudan denizin kıyısına gitmek yerine, iskeleye yöneliyorum. Adımlarımı sayıyorum. Kırk bir, kırk iki, kırk üç... Iskelenin çinili duvarları boyunca yürüyorum. Kıyıdaki demir parmaklıklara varıp duruyorum. Ellerimi parmaklıkların üstüne koyuyorum. Sağ taraftaki vapurun sivri burnuna bakıyorum. Kalın halatlarla iskeleye bağlanmasına rağmen vapur dalgaların kucağında sallanıyor. Benim gibi belki o da bilmiyordu bu garın kapandığını. Hayaller kurarak, du-

manını savurarak, düdüğünü çalarak buraya geldi. Demirledi. Bir daha ayrılamadı. Oysa karşısında engin bir deniz vardı. Açılabilirdi. Kendisine yeni iskeleler bulabilirdi (bulabilir miydi?). Marmara Denizi tarafından bir gök gürültüsü duyuluyor. Onun yankısı dinmeden, bir gök gürültüsü daha geliyor. Bütün anlamlar gibi gök gürültüsünün anlamını da bilmek isterdim. Denizin anlamını, karanlığın anlamını, harflerin ve notaların anlamını. Gitmenin, kalmanın, unutmanın, anımsamanın anlamını. O zaman, denize korkmadan yaklaşabilirdim. Biraz ileri gidip demin genç çiftin el ele yürüdüğü kıyıda, dalgaların çıplak sesi boyunca bir aşığı bir yukarı dolaşabilirdim. Genç çiftin adımladığı kıyı, denizin içindeymiş gibi duruyor. Dalgalar bir tırmanıyor oraya, bir iniyor. Tren garı da denizin parçası haline geliyor. Kat kat derinlerden, bilinmeyen zamanların içinden, on yıl, yüz yıl, bin yıl eskilerden gelmiş bir tren garı. Hem batık bir gemiye benziyor, kapılarının ardında hazineler saklı hem de kulelerini yelken gibi şişirerek her an denize açılmaya hazırlanıyor. Her nereye gidecekse beni de götürebilir. Yola çıkmayı düşleyen Hayala da belirsiz bir geleceği beklemek yerine benimle gelebilir. Herkesin zamanı aynı mı akar, bilmiyorum. Bir gün bunu da öğrenebilirim. Telefonumu cebimden çıkarıyorum. Parmaklarımın ne kadar üşüdüğünü o zaman fark ediyorum. Ağır hareketlerle telefonu açıyor, Hayala'nın numarasını buluyorum. Sıfır, beş, üç, iki diye başlayıp giden rakamların her biri kendi başına anlamsızken, bir araya geldiklerinde Hayala diye bir anlama dönüşüyorlar. Bu anlam rüzgâra asılıyor ve Boğaz'ın üzerinden ışık gibi akarak, karşı kıyıdaki bir cep telefonuna düşüyor. Cep telefonu bir çantanın içinde çalışıyor. Çanta bir koltuğun üzerinde titreşiyor. Telefonun sesi uzayıp yayılıyor. Filmlerden böyle sahneler anımsıyorum. Kim bilir kaç filmde gördüm, telefon defalarca çalarken ve artık açılmayacak sanılırken son anda

bir el uzanıyor. Soluk soluğa bir ses geliyor. Boratin, diyor, iyi misin? İyiyim Hayala, diyorum. Gerçekten iyi misin, her şey yolunda mı, diye yineliyor. İyiyim, heyecanlanma, diyorum. Ne bileyim, diyor, sen mesaj yazardın, bu saatte aradığını görünce başına bir şey geldi sandım. Başıma bir şey gelmedi. İstanbul'un bir yakasından öte yakasına geçtim. Trene binip biraz uzaklara gitmeye niyet ettim. Tren garının kapısı üzerime kapandı. Burada kaldım. Alo, Boratin, neredesin? Neredeyim ben? Denizden doğduğumu söylemişlerdi ya da hastanede gözümü açtığımda bana söylenenleri öyle anlamıştım. O denizin yanında duruyorum. Ben, diyorum, tren garındayım. Ne tren garı, diyor, anlamadım, hangi tren garı? Haydarpasha Tren Garı, diyorum. Hayala susuyor, ne diyeceğini düşünüyor. Aklından geçen pek çok sorunun içinden en masumunu seçiyor. Telefonun o yüzden mi uğulduyor, diyor, dalga seslerinden ve rüzgârdan? Evet, diyorum, senin sesin de boğuk geliyor, sanki İstanbul'da değil çok uzaklardasın. Hayır Boratin, diyor, uzakta değilim, biliyorsun. Biliyorum, diyorum. Sözcüklerin ikinci anlamlarıyla konuştuğumuzu fark ediyorum. Ben de uzakta değilim, diye ekliyorum. Oraya gelip seni alayım mı, diyor. Arkadan bir şarkı duyuluyor. Keskin sesli biri şarkı söylüyor. *Uyan camdaki yağmura ser yüzünü / Diş izleri bir akıntıyla ayıklansın dudaklarından.* Şarkıdaki Gibson gitarın tınısını ayırt edebiliyorum, benim evdeki gitarlarımdan biri, ama şarkıcının sesini tanımıyorum. Provada mısın, diyorum, ya da bir barda? Prova bitti, eve geldim, diyor Hayala, ne oldu? Bir şey olmadı, diyorum, müzik sesini duyunca dışarıdasın sandım. Müziği kapatayım mı, diyor. Hayır, diyorum. Uzak sesli şarkıcının kim olduğunu merak ediyorum. Hayala belki bir yudum su içiyor, belki sigarasından bir nefes çekiyor. Bu sensin Boratin, diyor, senin kayıtlarını dinliyorum. Hafta sonundaki konser için hazırladığım şarkılardan biri bu. Bir şey söy-

lemiyorum. Hayala da susuyor. Birlikte şarkıyı dinliyoruz. *Uyan camdaki yağmura ser yüzünü / Alışmak bir başka adıyla ölümün / Saçlarında hep aynı menekşe solup tüketmesin seni.* Gitar ile piyanonun sesleri iç içe geçiyor. Parmaklar boşluğu tarıyor. Seslerin ikinci anlamlarını düşünüyoruz. Varlığını bildiğimiz ama içine tam giremediğimiz anlamlarını. Şarkı bittiğinde kendi sözcüklerimize geri dönüyoruz. Hayala, diyorum, burası soğuk, rüzgâr dolu dizgin esiyor. Ne zamandır oradasın, diyor. Bilmiyorum, diyorum, saat kaç? Gece yarısını geçti, diyor. O kadar oldu mu, diyorum. Boratın, diyor Hayala, sözünü tamamlamak için biraz duruyor ve sonra ekliyor, orada bekle, gelip seni alacağım, tamam mı? O zaman fark ediyorum, Hayala'nın sesi Bessie Smith'in sesine benziyor. Buğulu, derin bir ses. Gel, diyorum, gelip beni al. Korunaklı bir köşede bekle beni, diyor, birazdan orada olurum. Telefon kapanıyor. Soğuktan kuruyan ellerimi cebime koyuyorum. Garın merdivenlerinde durup yaşlı mermerlere, ahşap kapılara, geniş balkonlara bakıyorum. Garın kuleleri artık görünmüyor. Karanlık bulutlar alçalıp bütün garı yavaş yavaş içine alıyor. Yüzüme bir damla düşüyor. Bir yağmur damlası.

“Evet. Genç bir adam ormanda kaybolmuş.

Günler sonra yaşlı birine rastlamış.

Yaşlı adam da uzun zamandır ormanda kayıpmış ve genç adama çıkış yolunu birlikte aramayı önermiş. Olmaz, demiş genç adam, seninle zaman yitiremem, çıkış yolunu bilseydin şimdiye kadar bulurdun.

Ama, demiş yaşlı adam, ben çıkmayan yolları öğrendim.

Hikâye böyleydi, değil mi?”

İntihar etmek isteyen genç bir müzisyen,
gözünü hastanede açar.

Hiçbir şey anımsamaz, şarkılarını bile.

Toplumsal bellek ile kişisel belleğin
birbirine karıştığı, her şeyin ölü bir tarihin
parçası haline geldiği yerde,
kuşku duymadığı tek gerçek vardır:
Kaburgası kırık bedeni.

Kendisine benzeyen bir kentte,
unutmanın lanet mi yoksa lütuf mu
olduğunu bilmeden, çıkış arar.

Saatler, aynalar, deniz fenerleri.

Labirent, yüzeyde hüznle akan, derinde
keskin akıntılara kapılan bir yeni çağ romanı.

